

Національний університет фізичного виховання і спорту України
Міністерство освіти і науки України

Національний університет фізичного виховання і спорту України
Міністерство освіти і науки України

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

КРАСНЯНСЬКИЙ КИРИЛО ВІКТОРОВИЧ

УДК 796.032.093

ДИСЕРТАЦІЯ
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНИХ ЗМАГАНЬ
З НЕОЛІМПІЙСЬКИХ ВИДІВ СПОРТУ

24.00.01 – олімпійський і професійний спорт

Подається на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з фізичного виховання і спорту

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ К. В. Краснянський

Науковий керівник
Кропивницька Тетяна Анатоліївна, кандидат наук з фізичного виховання і
спорту, доцент

Київ – 2019

АНОТАЦІЯ

Краснянський К.В. Організаційні засади проведення комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту (доктора філософії) за спеціальністю 24.00.01 «Олімпійський і професійний спорт» – Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, 2019.

Дисертаційне дослідження присвячене актуальному питанню організації комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. Як засвідчив аналіз доступної літератури однією з тенденцій розвитку міжнародного спортивного руху є формування в ньому нового напрямку – неолімпійського, який набуває все більшого значення в соціальному та спортивному житті суспільства. Головними змаганнями тут виступають Всесвітні ігри, які регулярно проводяться з 1981 р. Обмеження програм існуючих комплексних змагань, кількість видів спорту в світі (понад 300) та постійне виникнення нових форм рухової активності, стимулюють створення нових спортивних проєктів. Наприклад, у 2009 р. Міжнародна асоціація SportAccord (з 2015 р. – Глобальна асоціація міжнародних спортивних федерацій) презентувала ідею організації Всесвітніх ігор з груп видів спорту: єдиноборств, інтелектуальних, артистичних, пляжних. Реалізувати вдалося два проєкти: Всесвітні інтелектуальні ігри (2011–2014 рр.), і Всесвітні ігри єдиноборств (2010 і 2013 рр.). Їх проведення стимулювало керівництво Спортивного комітету України (СКУ) до організації подібних змагань на національному рівні: Всеукраїнських ігор єдиноборств та Всеукраїнських пляжних ігор. Поряд із зростаючою популярністю змагань з неолімпійських видів спорту, вони практично не висвітлені в наукових дослідженнях. Існують поодинокі роботи, де

представлені окремі аспекти проведення Всесвітніх ігор та інших змагань з неолімпійських видів спорту.

Таким чином, складний процес організації комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, відсутність ґрунтового досвіду в оргкомітетах міжнародних і національних змагань з неолімпійських видів спорту, наявність проблем, що супроводжують цей процес, робить дане дослідження актуальним для теорії та практики.

Мета дослідження – обґрунтування шляхів підвищення ефективності організації комплексних змагань з неолімпійських видів спорту.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше:

- узагальнено особливості організації комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, а саме: для Всесвітніх ігор – відсутність обов’язкових вимог до міста-організатора стосовно будівництва споруд для проведення змагань; формування 5-ти рівневої організаційно-управлінської структури, реалізація рекламно-спонсорських програм із залученням переважної кількості національних компаній; для Всесвітніх ігор SportAccord – використання існуючої інфраструктури міст-організаторів; формування 6-ти рівневої організаційно-управлінської структури для проведення змагань; реалізація рекламно-спонсорських програм з обмеженою кількістю компаній-спонсорів;
- розроблено періодизацію Всесвітніх ігор в контексті їх організації з урахуванням діяльності організаційних комітетів, інформаційного, економічного та кадрового забезпечення цих змагань;
- визначено актуальні групи проблем організації Всесвітніх ігор (економічні, інформаційні, матеріально-технічні), Всесвітніх ігор SportAccord (економічні, кадрові, інформаційні, правові) та всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту (організаційні, матеріально-технічні, інформаційні);
- обґрунтовано та розроблено концепт-проект організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту на основі

аналізу та узагальнення досвіду підготовки міжнародних та вітчизняних заходів і з урахуванням думок експертів щодо організації цих змагань;

- доповнено та підтверджено наукові дані про вплив сучасних тенденцій розвитку спорту (професіоналізація, комерціалізація, глобалізація; виникнення нових видів спорту, їх управлінських структур та змагань; підвищення рівня спортивних досягнень; зростання ролі телебачення та мережі Інтернет) на організацію міжнародних комплексних змагань, у тому числі з неолімпійських видів спорту;

- доповнено наукові дані про передумови виникнення комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, їх становлення, розвиток та місце у спортивному русі, а також особливостей формування програм Всесвітніх та Всесвітніх ігор SportAccord (критерії включення видів спорту, фактори, що обумовлюють формування програм).

Практична значущість дослідження пов'язана з реалізацією розробленого та обґрунтованого у роботі концепт-проєкту організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, який включає основні компоненти проведення змагань, описує потенційні проблеми організації заходу та пропонує шляхи вирішення зазначених проблем. Використання запропонованого концепт-проєкту дозволить спростити процес організації комплексних змагань з неолімпійських видів спорту в Україні, збільшити їх глядацьку аудиторію та кількість спонсорів.

Узагальнені результати дослідження та розроблені практичні рекомендації впроваджені в діяльність центрального органу виконавчої влади сфери фізичної культури і спорту для підвищення рівня розвитку неолімпійських видів спорту, покращення показників охоплення населення руховою активністю через організацію різноманітних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту (вересень, 2017 р.).

Усі основні положення дисертаційної роботи впроваджені в практику діяльності Спортивного комітету України (листопад, 2017 р.) та освітній процес кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту Національного

університету фізичного виховання та спорту України при викладанні дисципліни: «Неолімпійський спорт» (3 курс бакалаврату) (лютий, 2017 р.), що підтверджено відповідними актами впровадження.

Вивчення наукових робіт, присвячених історичним, організаційним та правовим аспектам розвитку неолімпійського спорту, свідчать, що однією з останніх тенденцій його розвитку є розширення системи змагань за рахунок нових комплексних проєктів. Так, у період з 2000 до 2019 рр. з'явилося понад 40 нових комплексних змагань, серед них Азійські пляжні ігри (2008 р.), Корейський національний спортивний фестиваль (2004 р.), Всеукраїнські ігри єдиноборств (2011 р.), Всеукраїнські пляжні ігри (2012) та ін. Таким чином, сьогодні в світі проводяться близько 200 комплексних змагань, в програму яких входять неолімпійські види спорту. Постійна поява нових змагань, а також конкуренція з боку вже існуючих заходів, змушує ініціаторів та організаторів постійно шукати шляхи підвищення ефективності їх проведення. Як свідчить теорія та практика, успішна організація спортивних змагань залежить від розуміння спортивними функціонерами, сучасних умов розвитку спорту. Аналіз доступної літератури дозволив виявити основні тенденції розвитку спорту (професіоналізація; комерціалізація; глобалізація; виникнення нових видів спорту, їх організаційних структур та змагань; зростання спортивних досягнень; посилення ролі телебачення та мережі Інтернет) та їх вплив на організацію змагань (включення до програми комерційно привабливих видів спорту; підвищення вимог до матеріально-технічного, суддівського, медичного та інформаційного забезпечення; зростання бюджету; поява нових та розширення програми вже існуючих змагань; зміна правил проведення; підвищення вимог до фіксації результатів). Організація змагань є складним і багаторівневим процесом, взаємозв'язок та реалізація елементів якого впливає на ефективність проведення цих заходів. До основних компонентів організації та проведення змагань слід віднести: організаційно-управлінський, матеріально-технічний, кадровий, нормативно-правовий, економічний, інформаційний.

В наших дослідженнях розроблено періодизацію Всесвітніх ігор в контексті їх проведення: I період – з 1981 до 1985 рр. (I-II Всесвітні ігри), II період – з 1989 до 1997 рр. (III-V Всесвітні ігри), III період – з 2001 р. до сьогодні (з VI Всесвітніх ігор). Для визначення періодів використовувались наступні критерії: структура та напрями діяльності організаційних комітетів, шляхи до залучення приватних інвестицій, висвітлення в ЗМІ, волонтерство, наявність дотацій з місцевих бюджетів.

Визначено особливості реалізації основних компонентів організації міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. Так, специфікою проведення Всесвітніх ігор є відсутність обов'язкових вимог до міста-організатора стосовно будівництва споруд для проведення змагань; формування 5-ти рівневої організаційно-управлінської структури, реалізація рекламно-спонсорських програм із залученням переважної кількості національних компаній. Для Всесвітніх ігор SportAccord характерно використання існуючої інфраструктури міст-організаторів; формування 6-ти рівневої організаційно-управлінської структури для проведення змагань; реалізація рекламно-спонсорських програм з обмеженою кількістю компаній-спонсорів

Проведені дослідження дозволили визначити дві групи основних проблем організації міжнародних комплексних змагань: опосередковані (політичні, екологічні, безпекові) та безпосередні (організаційно-управлінські, економічні, правові, інформаційні, кадрові, матеріально-технічні). Встановлено, що накопичення досвіду організації міжнародних комплексних змагань знижує гостроту прояву безпосередніх проблем. З іншого боку, постійно зростаюча популярність, збільшення масштабів ігор актуалізує групу опосередкованих проблем. Результати експертного опитування організаторів Всесвітніх ігор 2017 р. підтвердили наявність цієї тенденції. Так, на думку експертів найбільш актуальними проблемами організації Всесвітніх ігор є інформаційні (7,6 бали), матеріально-технічні (7,1 бали) та економічні (7,3 бали); менш значущими виявилися політичні (4,1 бали), екологічні (2,6 бали) та безпекові (2,3 бали)

проблеми. Розуміння причин виникнення та гостроти прояву вищевказаних проблем дозволить попередити та спростити процес підготовки цих проєктів. Крім цього, систематизація та оцінка проблем організації Всесвітніх ігор сприяє пошуку механізму їх вирішення.

всеукраїнські комплексні змагання з неолімпійських видів спорту відіграють суттєву роль для українського суспільства, так як популяризують здоровий спосіб життя і залучають людей до занять спортом. Порівняльний аналіз цих змагань свідчить про наявність як загальних, так і відмінних рис між цими проєктами та їх всесвітніми аналогами, а також про постійний пошук керівництва СКУ та організаційних комітетів оптимального та ефективного механізму їх проведення в сучасних умовах розвитку спорту та держави в цілому.

Проведене експертне опитування членів організаційних комітетів всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту дозволило визначити та оцінити основні групи проблем та фактори успішного проведення цих змагань. Серед них найбільш актуальних є організаційно-управлінські (9 балів), та матеріально-технічні (8 балів). До найбільш важливих факторів організації змагань експерти віднесли злагоджену організаційно-управлінську діяльність та достатню фінансову підтримку.

В результаті SWOT-аналізу визначено чотири основні напрями підвищення ефективності організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту (формування позитивного іміджу змагань, розширення програми, проведення нових турнірів, пошук нових джерел фінансування).

Аналіз та узагальнення досвіду проведення міжнародних та національних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, та урахування думок експертів дозволило розробити концепт-проєкт організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, який складається з 3-х блоків: блок А – містить специфічний механізм реалізації основних компонентів організації змагань; блок Б – включає перелік потенційних

проблем, з якими можуть зіткнутись організатори змагань; блок В – передбачає шляхи вирішення проблем, які базуються на передовому міжнародному досвіді, тенденціях розвитку цієї групи змагань, факторів успішного проведення турнірів та думок міжнародних та національних експертів в сфері спорту.

Ключові слова: неолімпійський спорт, неолімпійські види спорту, організація комплексних змагань, Всесвітні ігри, Всесвітні ігри SportAccord, концепт-проект, компоненти, фактори та проблеми організації змагань, Всеукраїнські ігри єдиноборств, Всеукраїнські пляжні ігри

SUMMARY

Krasnyansky K.V. The organizational principles of complex competitions of non-olympic sports. – Qualifying scientific work on the rights of manuscripts.

Dissertation for a candidate degree in physical education and sport, specialty 24.00.01. «Olympic and professional sport» – National university of Ukraine on physical education and sport, Kyiv, 2020.

The dissertation research is devoted to a relevant question of the organization of complex competitions in Non-Olympic kind of sports. The analysis of available literature showed one of trends of development of the international system of sport formation of a new direction in it – Non-Olympic, which gains the increasing value in social and sports life of society. The main competitions are the World Games, which have been held regularly since 1981. Restrictions of programs of existing complex competitions, quantity of sports in the world (more than 300) and continuous emergence of new forms of physical activity, stimulate creation of new sports projects. For example, in 2009 the International Association of SportAccord (since 2015 - Global Association of the International Sports Federations) presented the idea of organizing World Games in groups of sports: combat, intellectual, artistic, beach. It was succeeded to implement two projects: World Intellectual Games (2011-2014) and World Combats Games (2010 and 2013). Their carrying out were stimulated by the management of Sports Committee of Ukraine (SCU) to organize similar competitions at the national level: All-Ukrainian Combat Games and All-Ukrainian Beach Games. They are hardly covered in scientific research along with the

increasing popularity of competitions in Non-Olympic kind of sports. There are private works that present some aspects of the World Games and other Non-Olympic kind of sports.

Thus, difficult process of the organization of complex competitions, lack of thorough experience in organizational committees of international and national competitions in Non-Olympic kind of sports, the presence of problems that accompany this process, actualize this study for theory and practice.

The purpose of the study - to substantiate ways to improve the organization of complex competitions in Non-Olympic kind of sports.

The scientific innovation of the work is that for the first time:

- the general features of the organization of complex competitions in Non-Olympic sports are summarized, namely: for the World Games - the absence of obligatory requirements to the organizing city for the construction of facilities for the competition; formation of a five organizational and management level structure, implementation of advertising and sponsorship programs involving a large number of national companies; for SportAccord World Games - use of existing infrastructure of the organizing cities; formation of a six organizational and management level structure for competitions; implementation of advertising and sponsorship programs with a limited number of sponsoring companies;

- developed a periodization of the World Games in the context of their organization, taking into account the activities of the organizational committees, information, economic and personnel support of these competitions;

- identified current groups of problems of organization of the World Games (economic, informational, logistical), of World Games of SportAccord (economic, personnel, informational, legal) and All-Ukrainian complex competitions in Non-Olympic kind of sports (organizational, logistical, informational);

- the conceptual project of organization of the All-Ukrainian complex competitions on non-Olympic sports is grounded and developed on the basis of analysis and generalization of experience of preparation of international and domestic

events and taking into account the opinions of experts on the organization of these competitions;

- supplemented and confirmed scientific data on the influence of current trends in the development of sports (professionalization, commercialization, globalization; the emergence of new sports, their governing structures and competitions; increasing the level of sports achievements; increasing the role of television and the Internet) in the organization of international complex competitions, including Non-Olympic kind of sports;

- supplemented scientific data about the prerequisites for the emergence of complex competitions in Non-Olympic kind of sports, their formation, development and place in the sports movement and features of the formation of programs of the World Games and World Games of Sport Accord (criteria for inclusion of sports, factors that determine the formation of programs).

The practical significance of the study related to the implementation of the conceptual project developed and grounded in the organization of the All-Ukrainian complex competition in Non-Olympic kind of sports, which includes the main components of the competition, describes the potential problems of organizing the event and proposes ways to solve these problems. Using of the proposed concept project will simplify the process of organizing complex competitions in non-Olympic sports in Ukraine, increase their audience and the number of sponsors.

The research results was generalized and practical recommendations have been implemented into the activities of the central executive body of physical culture and sports to increase the level of development of Non-Olympic kind of sports, to improve the coverage of the population by motor activity through the organization of various complex competitions in Non-Olympic kind of sports (2017).

All the main provisions of the dissertation are implemented in the practice of the activity of the Sports Committee of Ukraine (November, 2017) and the educational process of the Professional, Non-Olympic and Adaptive Kind of Sports Department of the National University of Physical Education and Sport of Ukraine in

teaching the discipline: "Non-Olympic Sport" (3 year of bachelor's degree) (February, 2017), which is confirmed by the relevant implementing acts.

Studies of the scientific, historical, organizational and legal aspects of the development of Non-Olympic kind of sports show that one of the latest trends in its development is the expansion of the competition system through new integrated projects. Yes, more than 40 new comprehensive competitions appeared between 2000 and 2019. These include the Asian Beach Games (2008), the Korean National Sports Festival (2004), the All-Ukrainian Martial Arts Games (2011), the All-Ukrainian Beach Games (2012) and others. Thus, there are about 200 complex competitions in the world today, which include non-Olympic sports. The constant emergence of new competitions, as well as competition from existing events, forces the initiators and organizers to constantly look for ways to increase their efficiency. According to theory and practice, the successful organization of sports competitions depends on the understanding of sports officials, the current conditions of sports development. The analysis of available literature has revealed the main trends in sports development (professionalization; commercialization; globalization; the emergence of new sports, their organizational structures and competitions; the growth of sports achievements; strengthening the role of television and the Internet) and their impact on the organization of competitions (inclusion in the program of commercially attractive sports; increasing requirements for logistical, judicial, medical and information support; increasing of budget; appearance of new and expansion of the program of already existing competitions; changing the rules of its conducting; increasing requirements for fixing results). The organization of competitions is a difficult, complex and multi-level process whose interconnection and implementation of elements affect on the effectiveness of these events. The main components of organizing and conducting competitions include: organizational, managerial, logistical, personnel, regulatory, economic, informational.

In our studies we have developed a periodization of the World Games in the context of their conduct: I period - from 1981 to 1985 (I-II World Games), II period - from 1989 to 1997 (III-V World Games), III period - from 2001 to the present (since

the 6th World Games). There were used the following criteria to determine the periods: structure and directions of activity of organizational committees, ways to attract private investment, media coverage, volunteering, availability of subsidies from local budgets.

There were determined the peculiarities of realization of the main components of the organization of international complex competitions on non-Olympic kind of sports. Yes, the specificity of the World Games is the absence of mandatory requirements for the organizing city for the construction of facilities for competition; formation of a five organizational and management level structure, implementation of advertising and sponsorship programs involving a large number of national companies. The SportAccord World Games is characterized by the use of the existing infrastructure of the organizing cities; formation of a six organizational and management level structure for competitions; implementation of sponsorship programs with a limited number of sponsoring companies.

The conducted researches allowed to identify two groups of main problems of organization of international complex competitions: indirect (political, environmental, security) and direct (organizational-managerial, economic, legal, informational, personnel, logistical). It was established that the experience of organizing international complex competitions reduces the severity of the manifestation of immediate problems. On the other hand, the ever-increasing popularity and scale of games is a topical issue. The results of an expert survey of the organizers of the 2017 World Games confirmed this trend. Thus, according to experts, the most pressing problems of organizing the World Games are information (7.6 points), logistical (7.1 points) and economic (7.3 points); less significant were: political (4.1 points), environmental (2.6 points) and safety (2.3 points). Understanding the causes and severity of the above problems will prevent and simplify the preparation process for these projects. In addition, the systematization and evaluation of the problems of the World Games organization helps to find a tool for solving them.

All-Ukrainian complex competitions in non-Olympic kind of sports play a significant role for Ukrainian society, as they promote healthy lifestyles and involve people in sports. A comparative analysis of these competitions testifies to the presence of both common and distinct features between these projects and their worldwide counterparts, as well as the constant search for the leadership of the SCU and organizational committees of the optimal and effective tool for their implementation in the current conditions of development of the sport and the state as a whole.

The expert survey of the members of the organizational committees of the All-Ukrainian complex competitions in non-Olympic sports allowed to identify and evaluate the main groups of problems and factors of successful conduct of these competitions. Among them, the most relevant are: organizational-managerial (9, points) and logistical (9, points). Experts attributed, to the most important factors of the organization of the competition, well-coordinated organizational-managerial activity and sufficient financial support.

As a result of the SWOT analysis, there were identified four main directions of increasing the effectiveness of organization of All-Ukrainian complex competitions in Non-Olympic kind of sports (formation of a positive image of competitions, expansion of the program, holding of new tournaments, search of new sources of funding).

The analysis and generalization of the experience of conducting international and national complex competitions in Non-Olympic kind of sport and taking into account the opinions of experts allowed to develop a concept project of organization of All-Ukrainian complex competitions in Non-Olympic kind of sports, which consists of 3 blocks: block A - contains a specific tool for the implementation of the main components of the implementation organization of competitions; block B - includes a list of potential problems, that competition organizers may face; block B - provides solutions to problems, which based on international best practices, trends in this group of competitions, factors for successful holding tournaments and the opinions of international and national sports experts.

Keywords: Non-olympic sport, Non-Olympic kind of sports, organization of complex competitions, World Games, World Games of Sport Accord, concept-project, components, factors and problems of organization of competitions, All-Ukrainian Martial Arts Games, All-Ukrainian Beach Games.

Список публікацій здобувача за темою дисертації

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Кропивницька Т, Войтова О, Краснянський К. Всесвітні ігри "Спортаккорд" у системі неолімпійського спорту. Спортивний вісник Придніпров'я. 2014;1:156-61. Фахове видання України. Особистий внесок здобувача полягає у аналізі науково-методичної літератури та формулюванні висновків. Внесок співавторів – в організації окремих напрямків дослідження.

2. Кропивницька Т, Краснянський К. Сучасні тенденції розвитку спорту та їх вплив на організацію комплексних змагань. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2016;3:80-4. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus. Дисертант особисто проводив аналіз науково-методичної літератури, обробляв результати дослідження та формулював висновки. Внесок співавтора – участь в обговоренні результатів дослідження та формулюванні висновків.

3. Кропивницька Т, Краснянський К. Актуальні проблеми організації міжнародних комплексних змагань у неолімпійському спорті. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2017;2:32-7. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus. Особистий внесок здобувача полягає у виявленні проблеми, здійсненні дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавтора – участь в обговоренні результатів дослідження.

4. Кропивницька Т, Краснянський К, Брикульський О. Сучасні підходи до організації міжнародних комплексних змагань. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2017;3:26-33. Фахове видання України, яке

включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus. Особистий внесок здобувача полягає у виявленні проблеми, організації та проведенні дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавторів – допомога в проведенні дослідження.

5. Краснянский К, Кропивницкая Т. Технология организации Всемирных игр: исторический и современный аспект. Фізична культура, спорт та здоров'я нації. 2017;3:340-6. Фахове видання України. Особистий внесок здобувача полягає у постановці мети та завдань проведенні дослідження. Внесок співавтора – в організації окремих напрямків дослідження.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Кропивницкая ТА, Краснянский КВ. Перспективы развития Всеукраинских игр по группам видов спорта. В: Олимпийский спорт и спорт для всех. Материалы 18-ого Междунар. научного конгресса; 2014 Окт 1-4; Алматы. Алматы; 2014. Т. 1, с. 293-6. *Особистий внесок здобувача полягає у аналізі науково-методичної літератури, обробці результатів дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавтора – в організації окремих напрямків дослідження.*

2. Краснянский КВ, Кропивницкая ТА. Состояние и перспективы развития Всемирных интеллектуальных игр СпортАккорд. В: Sportul olimpic si sportul pentru toti. Materialele congresului stiintific international; 2014 Nov 14-15; Chisinau. Chisinau: USEFS (Молдова); 2014 с. 204-8. *Особистий внесок здобувача полягає у виявленні проблеми, здійсненні дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавтора – допомога в проведенні дослідження.*

3. Краснянский КВ, Кропивницкая ТА. Проблемы организации Всемирных игр SportAccord. В: Молодь та олімпійський рух: зб. тез доповідей 8-ї Міжнар. наук. конф. молодих учених, присвяч. 85-річчю НУФВСУ [Інтернет]; 2015 Верес 10-11; Київ. Київ; 2015. с. 26-8. Доступно: http://www.uni-sport.edu.ua/sites/default/files/zbirnyk_materialiv_04.08.2015_1.pdf.

Особистий внесок здобувача полягає у обробці результатів дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавтора – допомога в проведенні дослідження.

4. Краснянский К, Кропивницкая Т, Девятаева О. Особенности формирования программы Всемирных интеллектуальных игр SportAccord. В: Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації. Матеріали 8-ї Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції; 2015 Жовт. 30-31; Переяслав-Хмельницький. Переяслав-Хмельницький: ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди»; 2015. с. 425-8. *Особистий внесок здобувача полягає у виявленні проблеми, здійсненні дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавторів – допомога в проведенні дослідження.*

5. Краснянский КВ, Кропивницкая ТА. Основы экономического обеспечения комплексных соревнований в неолимпийском спорте. В: Стратегічне управління розвитком фізичної культури і спорту в контексті 25-річчя незалежності України: зб. матеріалів 4-ї регіональної науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю; 2016 Трав 11-13; Харків. Харків: ХДАФК; 2016. с. 75-9. *Особистий внесок здобувача полягає в аналізі науково-методичної літератури, обробці результатів дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавтора – участь в обговоренні результатів дослідження.*

6. Краснянский КВ, Девятаева ОВ, Кропивницкая ТА. Проблемы финансового обеспечения комплексных соревнований в неолимпийском спорте. В: Молодь та олімпійський рух: зб. тез доповідей 9-ї Міжнар. наук. конф. молодих учених [Інтернет]; 2016 Жовт 12-13; Київ. Київ; 2016. с. 19-20. Доступно: <http://uni-sport.edu.ua/naukova-robota/naukovi-konferentsiji-seminari.html>. *Особистий внесок здобувача полягає у виявленні проблеми, здійсненні дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавторів – в організації окремих напрямків дослідження.*

7. Кропивницька Т, Краснянський К. Інформаційне забезпечення організації міжнародних комплексних змагань (на прикладі Всесвітніх ігор). В: Шинкарук ОА, редактор. Інноваційні та інформаційні технології у фізичній культурі, спорті, фізичній терапії та ерготерапії. Матеріали 1-ї Всеукр. електронної науково-практичної конф. з міжнар. участю [Інтернет]; 2018 Квіт 19; Київ. Київ: НУФВСУ; 2018. с. 84-7. Доступно: <http://reposit.unisport.edu.ua/handle/787878787/1378> *Особистий внесок здобувача полягає у виявленні проблеми, організації та проведенні дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавтора – допомога в проведенні дослідження.*

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	2
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	20
ВСТУП	21
РОЗДІЛ 1. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ КОМПЛЕКСНИХ ЗМАГАНЬ	28
1.1. Комплексні змагання у системі неолімпійського спорту	28
1.2. Сучасні умови функціонування спорту та їх вплив на організацію і проведення змагань	34
1.3. Характеристика елементів системи організації змагань	39
Висновки до розділу 1	51
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	53
2.1. Методи дослідження	53
2.1.1. Аналіз літературних, документальних джерел та інформації мережі Інтернет	53
2.1.2. Історичний	54
2.1.3. Аналіз, синтез і узагальнення	54
2.1.4. Порівняння та аналогія	55
2.1.5. Системний підхід	56
2.1.6. Опитування (анкетування, бесіда, експертне опитування)	56
2.1.7. SWOT-аналіз	58
2.1.8. Методи математичної статистики	60
2.2. Організація дослідження	62
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ КОМПЛЕКСНИХ ЗМАГАНЬ З НЕОЛІМПІЙСЬКИХ ВИДІВ СПОРТУ	64
3.1. Еволюція підходів до проведення міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту	64

3.2. Характеристика компонентів проведення змагань з неолімпійських видів спорту	68
3.2.1. Організаційно-управлінські засади змагань	68
3.2.2. Нормативно-правові основи організації змагань	75
3.2.3. Особливості формування програми змагань	79
3.2.4. Інформаційна підтримка спортивних заходів	89
3.2.5. Економічні аспекти організації ігор	92
3.2.6. Матеріально-технічне забезпечення змагань	98
3.2.7. Підготовка персоналу для проведення змагань	102
3.3. Переваги та недоліки організації міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту	104
3.4. Фактори успішного проведення комплексних змагань з неолімпійських видів спорту	118
Висновки до розділу 3	121
РОЗДІЛ 4. ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОМПЛЕКСНИХ ЗМАГАНЬ З НЕОЛІМПІЙСЬКИХ ВИДІВ СПОРТУ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	124
4.1. Сучасний стан національних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту	124
4.2. Організаційні засади всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту	134
4.3. Перспективи організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту	146
Висновки до розділу 4	160
РОЗДІЛ 5. АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ	163
ВИСНОВКИ	172
ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ	175
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ	178
ДОДАТКИ	195

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

СКУ	– Спортивний комітет України
МОК	– Міжнародний олімпійський комітет
МСФ	– Міжнародні спортивні федерації
НСФ	– Національні спортивні федерації
GAISF	– Глобальна асоціація Міжнародних спортивних федерацій, з 2009-2017 рр. – SportAccord
IWGA	– Міжнародна асоціація Всесвітніх ігор
IMSA	– Міжнародна асоціація інтелектуального спорту
WCF	– Міжнародна федерація шахів
IFS	– Міжнародна федерація сумо
WBF	– Міжнародна федерація спортивного бриджу
IAWF	– Міжнародна аматорська федерація боротьби
IFO	– Міжнародна федерація покеру
SMM	– Маркетинг в соціальних мережах (англ. Social Media Marketing, SMM)

ВСТУП

Актуальність теми. Змагання виступають системоутворюючим фактором розвитку спорту. Під час їх організації оцінюється ефективність процесів відбору і підготовки спортсменів, науково-методичного супроводу, системи підготовки кадрів тощо [99]. Завдяки спортивним змаганням зростає авторитет структур, які їх ініціюють, популярність країн і міст – організаторів. Важливе значення сьогодні має економічна складова: залучення інвестицій, раціональне планування витрат, можливість отримання прибутку. Кризові явища в світовій економіці, значне збільшення масштабів проведення змагань, підвищення вимог до їх організації ставлять складні завдання перед оргкомітетами, особливо комплексних спортивних заходів. Успіх їх організації залежить від низьки чинників: компетентності кадрів, програми, бюджету змагань, нормативно-правового супроводу, матеріально-технічного забезпечення тощо. Взаємодія цих компонентів обумовлює ефективність проведення змагань.

Питання вдосконалення організаційних аспектів проведення спортивних змагань розглядалися в роботах багатьох фахівців І. І. Переверзіна [97], О. В. Борисової [5, 6, 7], С. В. Алексєєва [1], А. М. Зєнкової [37] та ін. Більшість досліджень присвячені особливостям організації Олімпійських ігор [11, 12, 99, 100, 102, та ін.], змагань в професійному та адаптивному спорті [9, 10, 30 та ін.].

Сьогодні однією з останніх тенденцій розвитку міжнародного спортивного руху є формування в ньому нового напрямку – неолімпійського спорту, який набуває все більшого значення в соціальному та спортивному житті суспільства [23]. Основними змаганнями тут є Всесвітні ігри, які проводяться з 1981 р. Значна кількість видів спорту в світі (більше 300), постійне створення нових форм рухової активності, обмеження програм вже існуючих спортивних проєктів стимулюють появу нових комплексних турнірів. Так, у 2009 р. Міжнародна асоціація SportAccord (з 2017 р. Глобальна асоціація

міжнародних спортивних федерацій) презентувала ідею організації Всесвітніх ігор з різних груп видів спорту: єдиноборств, інтелектуальних, артистичних, пляжних. Вдалося реалізувати 2 проєкти: Всесвітні інтелектуальні ігри (2011–2014 рр.) і Всесвітні ігри єдиноборств (2010 і 2013 рр.). Їх успішна організація стимулювала керівництво Спортивного комітету України до проведення подібних турнірів на національному рівні: Всеукраїнських пляжних ігор та Всеукраїнських ігор єдиноборств.

Водночас із зростаючою популярністю змагання у неолімпійському спорті не знайшли достатнього висвітлення в наукових працях. Існують поодинокі дослідження, де представлені окремі аспекти проведення Всесвітніх ігор та інших змагань з неолімпійських видів спорту [22, 24, 46, та ін.].

Таким чином, складний процес організації комплексних змагань, відсутність ґрунтового досвіду в організаційних комітетах міжнародних і національних змагань з неолімпійських видів спорту, наявність проблем, що супроводжують цей процес, актуалізує дане дослідження для теорії та практики.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дисертаційна робота виконана як складова наукового комплексного міжвузівського проєкту за темою 1.14 «Теоретико-методичні основи розвитку неолімпійського спорту» (номер державної реєстрації 0115U002372), що фінансувався за рахунок коштів державного бюджету у 2015–2017 рр., та теми 1.14 «Сучасний неолімпійський спорт: європейський та вітчизняний контекст» (номер державної реєстрації 0119U100412) Плану науково-дослідної роботи НУФВСУ на 2016–2020 рр. Роль автора як співвиконавця теми полягала у вивченні організаційних засад всесвітніх та всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, визначення проблем і перспектив їх розвитку. Результати досліджень стали підґрунтям для розробки концепт-проєкту організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту.

Мета дослідження – обґрунтування шляхів підвищення ефективності організації комплексних змагань з неолімпійських видів спорту на основі

узагальнення міжнародного та вітчизняного досвіду.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати підходи до організації комплексних спортивних змагань у сучасних умовах розвитку спорту за даними спеціальної літератури та інформації мережі Інтернет.
2. Узагальнити основні компоненти організації та проведення змагань з неолімпійських видів спорту.
3. Дослідити діяльність оргкомітетів міжнародних та національних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту та визначити особливості реалізації основних компонентів їх організації та проведення.
4. Виділити актуальні проблеми, що супроводжують організацію міжнародних комплексних змагань у неолімпійському спорті.
5. Розробити концепт-проект організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту.

Об'єкт дослідження – комплексні змагання з неолімпійських видів спорту.

Предмет дослідження – компоненти організації та проведення комплексних змагань з неолімпійських видів спорту.

Методи дослідження:

1. Аналіз літературних джерел, документальних матеріалів та інформації мережі Інтернет дозволив визначити місце комплексних змагань в системі неолімпійського спорту, систематизувати сучасні уявлення про проведення комплексних змагань, виділити основні компоненти організації подібних проєктів.
2. Історичний метод використовувався при вивченні еволюції підходів до проведення міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту та дозволив розробити періодизацію Всесвітніх ігор в контексті їх організації.
3. Аналіз, синтез і узагальнення використані при дослідженні сучасних тенденцій розвитку спорту та визначення їх впливу на організацію

змагань, а також виділення груп проблем, що супроводжують цей процес.

4. Порівняння та аналогія сприяли виявленню спільних і відмінних рис Всесвітніх ігор SportAccord та всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, а також співставлення проблем організації Олімпійських ігор, Всесвітніх ігор та Всесвітніх ігор SportAccord.

5. Системний підхід дозволив розкрити цілісність досліджуваного об'єкта – комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, та взаємозв'язки основних компонентів їх організації (організаційно-управлінського, нормативно-правового, економічного, кадрового, матеріально-технічного, інформаційного).

6. Опитування (анкетування, бесіди, експертне опитування). Анкетування дозволило виявити думки глядачів Всеукраїнських ігор єдиноборств стосовно їх зацікавленості у цих змаганнях, видах спорту у програмах, визначити фактори, що впливають на їх відвідування. Бесіди проведені з українськими фахівцями – представниками керівних органів неолімпійського спорту України, членами організаційних комітетів Всеукраїнських пляжних ігор та Всеукраїнських ігор єдиноборств з метою отримання інформації стосовно особливостей організації цих змагань, а також підтвердження об'єктивності даних літературних джерел і офіційних сайтів. Експертне опитування проведене серед членів організаційного комітету X Всесвітніх ігор у Вроцлаві (Польща) та всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. Це дозволило визначити основні групи проблем, що впливають на процес організації комплексних змагань міжнародного та національного рівнів.

7. SWOT-аналіз дозволив виявити сильні та слабкі сторони організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, а також потенційні загрози та можливості подальшого розвитку цих проєктів.

8. Методи математичної статистики, використані для обробки результатів дослідження.

Наукова новизна полягає в тому, що вперше:

- узагальнено особливості організації комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, а саме: для Всесвітніх ігор – відсутність обов’язкових вимог до міста-організатора стосовно будівництва споруд для проведення змагань; формування 5-ти рівневої організаційно-управлінської структури, реалізація рекламно-спонсорських програм із залученням переважної кількості національних компаній; для Всесвітніх ігор SportAccord – використання існуючої інфраструктури міст-організаторів; формування 6-ти рівневої організаційно-управлінської структури для проведення змагань; реалізація рекламно-спонсорських програм з обмеженою кількістю компаній-спонсорів;
- розроблено періодизацію Всесвітніх ігор в контексті їх організації з урахуванням діяльності організаційних комітетів, інформаційного, економічного та кадрового забезпечення цих змагань;
- визначено актуальні групи проблем організації Всесвітніх ігор (економічні, інформаційні, матеріально-технічні), Всесвітніх ігор SportAccord (економічні, кадрові, інформаційні, правові) та всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту (організаційні, матеріально-технічні);
- обґрунтовано та розроблено концепт-проект організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту на основі аналізу та узагальнення досвіду підготовки міжнародних та вітчизняних заходів і з урахуванням думок експертів;
- доповнено та підтверджено наукові дані про вплив сучасних тенденцій розвитку спорту (професіоналізація, комерціалізація, глобалізація; виникнення нових видів спорту, їх управлінських структур та змагань; підвищення рівня спортивних досягнень; зростання ролі телебачення та інтернету) на організацію міжнародних комплексних змагань, у тому числі з неолімпійських видів спорту;
- доповнено наукові дані про передумови виникнення комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, їх становлення, розвиток та місце у

спортивному русі, а також особливості формування програм Всесвітніх та Всесвітніх ігор SportAccord (критерії включення видів спорту, фактори, що обумовлюють формування програм).

Практична значущість пов'язана з реалізацією розробленого та обґрунтованого у роботі концепт-проекту організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, який включає основні компоненти проведення змагань, описує потенційні проблеми організації заходу та пропонує шляхи їх вирішення. Використання запропонованого концепт-проекту дозволить спростити процес організації змагань, збільшити їх глядацьку аудиторію та покращити фінансування.

Узагальнені результати дослідження та розроблені практичні рекомендації впроваджені в діяльність центрального органу виконавчої влади сфери фізичної культури і спорту для підвищення рівня розвитку неолімпійських видів спорту, покращення показників охоплення населення руховою активністю через організацію різноманітних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту (вересень, 2017 р., додаток Л).

Усі основні положення дисертаційної роботи впроваджені в практику діяльності Спортивного комітету України (листопад, 2017 р., додаток М) та освітній процес кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту Національного університету фізичного виховання та спорту України при викладанні дисципліни «Неолімпійський спорт» (лютий, 2017 р., додаток Н), що підтверджено відповідними актами впровадження.

Особистий внесок здобувача в спільних публікаціях полягає в організації досліджень, аналізі науково-методичної літератури та матеріалів мережі Інтернет, обробці та інтерпретації отриманих результатів. Внесок співавторів – допомога в проведенні та обробці результатів дослідження.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертаційної роботи представлені на міжнародних конференціях: «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2015–2019); «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації» (Переяслав-Хмельницький, 2015); науково-практичній

конференції тренерського факультету Національного університету фізичного виховання і спорту України (Київ, 2017); підсумкових науково-методичних конференціях кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України (Київ, 2014–2019).

Публікації. Основні положення дисертаційного дослідження викладені у 12-ти наукових працях, з них 5 – опубліковані в фахових виданнях України (3 входять до міжнародних наукометричних баз), 7 публікацій – апробаційного характеру.

Структура і обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається з анотації, вступу, п'яти розділів, практичних рекомендацій, висновків, списку використаних літературних джерел (164 джерела), додатків. Дисертація містить 12 таблиць і 33 рисунки. Загальний обсяг дисертаційної роботи складає 227 сторінок.

РОЗДІЛ І

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ КОМПЛЕКСНИХ ЗМАГАНЬ

1.1. Комплексні змагання у системі неолімпійського спорту

Неолімпійський спорт є одним з напрямів розвитку сучасного міжнародного спортивного руху. Поштовхом для популяризації і розвитку неолімпійських видів спорту стало проведення у 1981 р. Всесвітніх ігор. Спочатку Міжнародний олімпійський комітет (МОК) не підтримав цю ідею. Проте, наявність певних меж олімпійської програми і неможливість включення до неї усіх претендуючих видів спорту змінило первинне уявлення МОК про Всесвітні ігри. Починаючи з 2001 р. ці змагання проводяться під його патронатом [26, 46].

Однією з тенденцій розвитку неолімпійського спорту на сучасному етапі є розширення системи змагань за рахунок реалізації нових комплексних проєктів. Прикладом може служити ініціатива асоціації SportAccord, яка з 2010 р. починає проводити низку нових спортивних проєктів – Всесвітніх ігор SportAccord. Також необхідно відзначити, що останнім часом активно створюється мережа регіональних і національних комплексних змагань, програма яких включає неолімпійські види спорту. Так, в період з 2000 по 2016 рр. вперше було проведено більше 40 комплексних змагань національного та регіонального рівнів [61]. Наприклад, у 2008 р. започатковано Азійські пляжні ігри, у 2004 р. – Корейський національний спортивний фестиваль тощо. Необхідно відзначити, що наша країна не є винятком: починаючи з 2010 р. в Україні організовуються Всеукраїнські ігри єдиноборств та Всеукраїнські пляжні ігри [21]. Аналіз робіт С. Ф. Матвєєва, І. О. Когут, Т. А. Кропивницької [78, 79, 80] дозволив визначити, що сьогодні проводиться близько 200 комплексних змагань, в програму яких входять неолімпійські види спорту. Залежно від керівного органу, який контролює їх організацію та проведення, ці заходи можна розділити на групи (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Міжнародні комплексні змагання з неолімпійських видів спорту [44]

Змагання	Керівний орган	Характеристика
Всесвітні ігри	Міжнародна асоціація Всесвітніх ігор (IWGA)	З 2001 р. знаходяться під патронатом МОК; програму змагань формують види спорту або спортивні дисципліни, які не входять до олімпійської програми; програма складається з основної та показової частини, в кожній з яких підраховується командний залік; проводяться раз на 4 роки.
Всесвітні ігри SportAccord	SportAccord	Проходять під патронатом МОК; програма ігор переважно складається з неолімпійських видів спорту; змагання проводяться з певної групи видів спорту; на даний момент були проведені Всесвітні інтелектуальні ігри та Всесвітні ігри єдиноборств; періодичність проведення – різна.
Всесвітні інтелектуальні ігри	Міжнародна асоціація інтелектуального спорту	Проходять під патронатом МОК; програму змагань формують інтелектуальні види спорту; проводяться раз на 4 роки.
Всесвітні аеро– ігри; Всесвітні ігри боротьби та ін.	Міжнародні спортивні федерації	Проводяться під патронатом МОК; в програму змагань входять види спорту, які об'єднує одна МСФ (переважно неолімпійські); періодичність проведення – різна.
Комерційні (Х–Ігри, гравітаційні та ін.)	комерційні телеканали США	Програму змагань формують екстремальні види спорту; періодичність проведення – різна.
Всесвітні ігри «Спорт для всіх»	Міжнародна асоціація Спорт для всіх (TAFISA)	Патронат МОК; в програму входять олімпійські, неолімпійські та традиційні види спорту; проходять раз на 4 роки.

Проведений аналіз доступної літератури [46, 43, 74 та ін.] дозволив виділити загальні та відмінні риси змагань з неолімпійських видів

спорту (табл. 1.2). Більшість змагань проходять під патронатом МОК, так як в них присутні компоненти філософії та ідеології олімпізму. Так, МОК виступає за підтримку Всесвітніх ігор (з 2001 р.), Всесвітніх інтелектуальних ігор (з 2008 р.) та ін. Також важливим елементом проведення змагань з неолімпійських видів спорту є реалізація культурних та освітніх програм. Так, під час проведення Всесвітніх ігор єдиноборств 2013 р. реалізовано кілька культурних програм, спрямованих на ознайомлення глядачів з історією та особливостями кожного з видів спорту, що входили до програми, а також з історичними пам'ятками міста-організатора [13].

Таблиця 1.2

Спільні та відмінні риси змагань у неолімпійському спорті

Спільні риси	Відмінні риси
Патронат МОК; підтримка антидопінгового законодавства; реалізація культурних і освітніх програм; включення у програму національно-популярних видів спорту.	Керівні органи, що відповідають за організацію та проведення (SportAccord, МСФ, IWGA тощо); програми змагань; кількість країн і спортсменів, які беруть участь у змаганнях; періодичність проведення; мета проведення; критерії допуску до змагань.

До відмінних рис проведення змагань з неолімпійських видів спорту можна віднести велику різноманітність організаційних структур, які відповідають за проведення цих заходів. Також відрізняються підходи до формування програм та критерії допуску спортсменів до них. Наприклад, до програми Всесвітніх ігор входять тільки неолімпійські види спорту достатньо поширені у світі (необхідний розвиток мінімум на 3-х континентах) [147], а до змагань допускаються лише найкращі спортсмени, які очолюють рейтинги своїх МСФ. Для менш популярних видів спорту під час проведення Всесвітніх ігор проходять показові змагання, як правило з національно-популярних видів спорту, що розвиваються на території країни-організатора. Необхідно відмітити, що в кожній частині програми підраховується командній залік.

В свою чергу програму комерційних змагань, як правило, формують популярні види спорту, які найбільш привабливі для потенційних спонсорів та цікаві для глядачів. Для участі запрошуються найкращі професійні спортсмени. В деяких змаганнях, до програми можуть бути включені олімпійські види спорту чи спортивні дисципліни (Всесвітні ігри єдиноборств, Всесвітні ігри боротьби), але, як правило, вони складають невеликий відсоток програми. Також програма змагань може формуватися певною групою видів спорту (Всесвітні пляжні ігри, Всесвітні інтелектуальні ігри).

Необхідно відзначити, що сьогодні проходить чимало змагань, що періодично організовуються різними співтовариствами, розділеними за релігійними, професійними, національними та іншими ознаками. Їх програми включають переважно олімпійські види спорту з невеликою кількістю неолімпійських видів спорту та спортивних дисциплін [99].

Найбільш масштабними змаганнями етнічної приналежності можна рахувати Панарабські ігри, де, всупереч мусульманським звичаям, приймають участь жінки. Також проходять всесвітні змагання українських переселенців, латишів, литовців, вірменів, ігри корінних жителів Північної Америки [44]. Панарабські ігри були започатковані з метою вираження культурної єдності між арабськими народами – з філософією етнокультурної ідентичності (одна національність і одна мова). Це є відмінною рисою Панарабських ігор від Олімпійських ігор (для яких характерні філософія олімпізму й універсалізм) і від континентальних ігор (філософія олімпізму й територіальний поділ). Необхідно відзначити, що Панарабські ігри не мають патроната МОК, хоча близько 75 % видів спорту у програмах змагань складають олімпійські спортивні дисципліни. Організаторами цих проєктів виступає об'єднання арабських НОК. Перші Панарабські ігри були проведені у 1953 р. в Єгипті, що був центром визвольної боротьби проти колоніалізму на арабських землях. Ігри пройшли у Олександрії. В них взяли участь 650 спортсменів з 8 країн, які змагалися в 10 видах спорту. Спортсмени представляли держави, що входять у Лігу арабських країн. Фінансові та політичні проблеми, а також військові

конфлікти на Близькому Сході мають великий вплив на організацію Панарабських ігор. Так, VI Панарабські ігри були заплановані на 1980 р., але через відсутність достатнього бюджету, для їх проведення, були перенесені на 1982-й, а фактично відбулися у 1985 р у Касабланці (Марокко) [100]. Нестабільно організовуються комплексні змагання, що проходять за ініціативи українською діаспори, у яких приймають участь українські переселенці.

Ігри корінних жителів Північної Америки були засновані з метою залучення до спорту корінних жителів Канади і США. На I Іграх у Едмонтоні (Канада). прийняло участь 3 тис. спортсменів. Кількість учасників II Ігор корінних жителів Північної Америки, що проходили у Вікторії (Канада), досягла 8 тис. осіб [67].

Серед ігор релігійної приналежності можна виділити Маккабські ігри в яких приймають участь спортсмени, що сповідають іудаїзм, Ігри мусульманок, Ігри міжнародної спортивної федерації католиків [44].

Маккабські ігри також називають «Єврейськими Олімпіадами», Організаторами змагань виступає Всесвітнє спортивне товариство «Маккабі». Історично право приймати участь у Маккабіаді мали лише євреї, однак в останні роки до змагань допускаються і громадяни Ізраїлю, які належать до інших віросповідань. Метою цих проєктів організатори визначають залучення єврейської молоді до занять спортом та посилення відчуття приналежності до єдиного народу [43].

Ідея організації цих змагань належить одному з засновників спортивного товариства «Маккабі» Йосефу Ієкутіелі. Він виступив із своїм планом, проведення такого заходу на конгресі спортивного товариства «Маккабі» в Остраві (Чехословаччина) у 1929 р. Пропозицію було прийнято, і у 1932 р. у Тель-Авіві пройшли перші Маккабійські ігри, що зібрали 500 спортсменів із 23 країн [66].

Міжнародна спортивна федерація католиків виступає спонсором однойменних змагань, що проходять щорічно з 1948 р. У іграх приймають участь учні католицьких шкіл віком 14–17 років. В період з 1948 по 1958 рр.

змагання організовувалися винятково серед хлопчиків, а з 1959 р. починають проходити окремі ігри для дівчат [80].

Ігри мусульманок було започатковані, для надання можливості жінкам з ісламських країн брати участь у міжнародних турнірах, не порушуючи ісламських законів, за якими забороняється виступати на змаганнях в присутності чоловіків у невідповідному одязі. Змагання, починаючи з 1993 р., проходять кожні 4 роки. Під час церемонії відкриття, на іграх, можуть бути присутніми чоловіки, але жінки повинні бути одягнені в традиційний ісламський одяг. Під час безпосереднього проведення турнірів заборонена присутність чоловіків як глядачів, суддів, представників засобів масової інформації, тренерів тощо [66].

Серед ігор професійної приналежності варто відзначити такі, що проходять регулярно, серед них: Всесвітні ігри пожежників, Всесвітні ігри медиків, Всесвітні ігри військовослужбовців, Всесвітні ігри журналістів, Міжнародні ігри судових виконавців, Всесвітні ігри поліцейських, Всесвітні корпоративні ігри (літні і зимові). Проходять також регіональні і континентальні змагання професійної приналежності, серед них: Європейські ігри поліцейських, Канадсько-американські ігри поліцейських і пожежників, Панамериканські ігри медиків, Африканські ігри військовослужбовців тощо.

Всесвітні ігри поліцейських і пожежників проходять з 1985-го раз на два роки. Рекордними мерех цих змагань були Ігри 1997 р. у Калгарі (Канада), їх програма включала 64 видів спорту і дисциплін.

У Всесвітніх іграх медиків приймають участь фармацевти, ветеринари, лікарі та студенти останнього курсу медичних навчальних закладів. Спортсмени представляють своєї міста, лікарні або університети. Під час змагань не допускається використання національних прапорів і форменого одягу. Ігри започатковані у 1978 р., як правило, вони супроводжуються медичним симпозіумом і залучають більш 2 тис. учасників.

Головним спонсором Всесвітніх ігор журналістів є Міжнародний союз спортивних журналістів. Змагання проходять з 1982 р. у трьох вікових групах:

до 35 років, від 35 до 45 і старше 45 років [43].

Всесвітні корпоративні ігри вперше відбулися у 1988 р., та проходять щорічно. До цих змагань допускають всіх бажаючих, на них відсутній будь-який відбір. Ігри проходять за віковими категоріями. Приймати участь в цих іграх можуть і особи з інвалідністю. Спортсменів розподіляють на команди, залежно від кількості учасників. Кількість учасників команд коливається від 5 до 200 чоловік. Основною метою є участь, а не перемога. Отримані від змагань доходи передаються на медичні дослідження Міжнародному Червоному Хресту, на розвиток реабілітаційних програм для осіб з інвалідністю [62].

Всесвітні зимові корпоративні ігри аналогічно відкриті для всіх бажаючих. Перші Ігри пройшли у 1991 р. Крім традиційних видів спорту у програму змагань входять і нетрадиційні: сніжний волейбол, північне триборство, альпійський керлінг.

Таким чином, одним з напрямів міжнародного спортивного руху, що активно розвивається є неолімпійський спорт. Про це свідчить поява нових комплексних змагань різного рівня. Сьогодні в світі проводиться близько 200 подібних проєктів. В залежності від керівного органу, який проводить ці заходи, вони можуть бути розділені на групи. Постійна поява нових комплексних змагань з неолімпійських видів спорту та недостатнє їх висвітлення у наукових дослідженнях обумовлює інтерес до вивчення цих проєктів.

1.2. Сучасні умови функціонування спорту та їх вплив на організацію і проведення змагань

Аналіз праць провідних вчених спортивної галузі [1, 6, 10, 16, 17, 42, 85, 100, 102, 112, 115 та ін.] дозволив виділити ряд тенденцій, характерних для сучасного спортивного руху. До основних з яких можна віднести: професіоналізацію, глобалізацію, комерціалізацію; виникнення нових видів спорту, їх управлінських структур та змагань; зростання ролі телебачення та мережі Інтернет; підвищення рівня спортивних досягнень тощо. Як свідчить

теорія та практика, всі ці зміни активно впливають на організацію та проведення змагань.

Аналіз робіт А. В. Криласова, С. Н. Гаврова [66] свідчить, що друга половина XX ст. характеризується бурхливим розвитком спорту у світі. З'являються нові види спорту: футбег, чук-бол, каное-поло (1970-ті роки), пляжний гандбол та футбол (1990-ті роки) та багато інших. Завдяки глобалізації як однієї з головних тенденцій сучасного суспільства, відбувається популяризація національних форм рухової активності, розширення географії розвитку, що згодом впливає на їх визнання з боку міжнародних спортивних федерацій та подальшому включенню у програми міжнародних комплексних змагань. Так, сумо – популярний японський національний вид спорту, початок існування якого датується I ст. н.е., міжнародного визнання досяг лише у 1992 р., коли було засновано Міжнародну федерацію сумо (англ. Internnational Sumo Federation, IFS). Після заснування федерації під її егідою був проведений перший чемпіонат світу, в якому прийняли участь спортсмени з 25 країн. Сьогодні до складу IFS входять вже 87 національних федерацій [92]. У 2005 р. сумо представлено у показовій частині програми IV Всесвітніх ігор (Якіта, Японія), а з 2009 р. – визнано офіційним видом спорту [93]. З одного боку, включення нових видів спорту до програми вже існуючих змагань призводить до додаткового навантаження на країну-організатора цих заходів; з іншого – додає динаміки та приваблює нову аудиторію шанувальників. Збільшення кількості видів спорту та спортивних дисциплін та неможливість їх включення до спортивних програм вже існуючих змагань створили передумови для створення нових комплексних спортивних заходів. Наприклад, надання у 1999 р. Міжнародній шаховій федерації (англ. World Chess Federation, WCF) та Всесвітній федерації бриджу (англ. World Bridge Federation, WBF) статусу «олімпійських» не спричинило включення цих видів спорту до програми Олімпійських ігор. Після цього, президент WBF Ж. Діамані виступив з ідеєю створення Міжнародної асоціації інтелектуального спорту (англ. International Mind Sports Association, IMSA) і проведення Всесвітніх інтелектуальних ігор

(англ. World Mind Sports Games) [91]. Міжнародна аматорська федерація боротьби (англ. International Amateur Wrestling Federation, IAWF) з 2006 р. функціонує під іншою назвою та організаційною структурою, включивши у свій склад нові спортивні дисципліни: пляжну боротьбу, греплінг, панкратіон, боротьбу на поясах та багаточисленні традиційні стилі боротьби. У цьому ж році були започатковані нові комплексні змагання – Всесвітні ігри боротьби (англ. World Traditional Wrestling Games) [66]. Подібна ситуація виникла і з Генеральною асоціацією міжнародних спортивних федерацій (англ. General Association of International Sports Federations, GAISF), яка у 2009 р. змінила свою назву на SportAccord та ініціювала проведення Всесвітніх ігор з різних груп видів спорту [91].

У 1980-х роках інтенсифікувалися процеси комерціалізації та професіоналізації спорту [101, 124, 151]. Вони обумовили розширення мережі комерційних змагань, посилили економічну основу спорту, збільшили конкуренцію на змаганнях, отже зробили спортивне видовище конкурентоспроможним товаром у сфері відпочинку та розваг та привабливим явищем з боку бізнес структур. Сьогодні організаціям, які планують комплексні змагання, необхідно враховувати наявність у програмі популярних та комерційно привабливих видів спорту [112]. Крім того, підвищуються вимоги до матеріально-технічного, суддівського, медичного, кадрового та інформаційного забезпечення спортивних заходів. Ефективність проведення турнірів залежить від їх забезпечення ультрасучасними комплексами, які використовують новітні досягнення в галузі будівництва та архітектури, електроніки та інформатики, охорони навколишнього середовища, що несе додаткове економічне навантаження на країну-організатора [70,84]. Так, витрати на будівництво спортивних арен під час Олімпійських ігор в Лондоні становили 2 млрд дол. США [151]. Проведення масштабних комплексних змагань, як правило, вимагає поліпшення інфраструктури міста-організатора, що відповідно потребує значних інвестицій. Наприклад, у 2008 р. під час проведення Ігор XXIX Олімпіади в Пекіні керівництво Китайської народної

республіки витратило на розвиток інфраструктури майже 20 млрд дол. США. Будівництво автомобільних доріг і залізниць обійшлося у 15,3 млрд дол. США. Також великі кошти були вкладені в енергосистему Пекіна, яка стала потужнішою удвічі [11].

Суттєву роль відіграють телебачення та мережа Інтернет як засоби фінансування, популяризації спорту в цілому та спортивного заходу, зокрема, пропаганди здорового способу життя тощо. Однак можна виділити і недоліки співпраці спорту та ЗМІ, що полягають у залежності організаторів змагань від одного з економічних та інформаційних партнерів – телебачення, непропорційну увагу з боку ЗМІ до різних видів спорту, іноді необ'єктивне висвітлення подій тощо. Проте всі ці проблеми нівелюються позитивним внеском у розвиток спорту [2]. Велика увага ЗМІ до спорту обумовила процеси позитивізації ставлення суспільства до спорту, збільшення кількості осіб, задіяних у спортивній сфері, створення умов для занять спортом, розширення глядацької аудиторії. Так, церемонію відкриття Олімпійських ігор у Лондоні 2012 р. спостерігали понад 4 млрд. людей, що більше половини населення планети. Задля цього було задіяно більше 6 тис. журналістів і 11 тис. працівників радіо і телебачення [164].

Протягом всього періоду розвитку спорту спостерігається тенденція зростання спортивних досягнень, що обумовлено передовсім постійним вдосконаленням системи підготовки атлетів. Вона включає розробку нових науково обґрунтованих засобів і методів тренування, пошук раціональних способів виконання фізичних вправ, вдосконалення спортивного обладнання та інвентарю, зміну правил, тактики і техніки боротьби [66]. Сьогодні стає зрозумілим, що встановлення нових рекордів знаходиться на межі людських можливостей, принаймні у швидкісно-силових дисциплінах. Часто високі досягнення є не лише наслідками ефективності спортивного тренування, а й мають штучну (допінгову) природу. Проте навіть це не дозволить спортсмену бігти 100-метрівку за 6-7 с. Фахівці [103, 110 та ін.] прогнозують у найближчому майбутньому припинення зростання спортивних результатів (у

видах спорту, де він вимірюється метрично), це може вплинути на втрату інтересу з боку глядача, потім ЗМІ та бізнес-партнерів. Все це змушує спортивні федерації шукати шляхи для розвитку свого виду спорту: змінюються правила, екіпіровка спортсменів, запроваджуються нові дисципліни, вдосконалюються рейтингові системи. Наприклад, з 2010 р. змінилась структура проведення одного з найпрестижніших турнірів у легкій атлетиці – «Діамантової ліги». Була збільшена кількість змагань, розширена їх географія, вдосконалена рейтингова система визначення переможців. Крім цього організатори збільшили грошову винагороду за встановлення рекордів світу на кожному етапі турніру [119].

Процеси глобалізації спорту розширили масштаби проведення змагань. Так, для участі в Іграх Олімпіад збирається більше 10 тис. спортсменів зі всього світу, які змагаються у 36 видах спорту [126]. Масштаби проведення Всесвітніх ігор дещо менші: 4 тис. атлетів з майже 100 країн світу змагаються за медалі у більш ніж в 30 видах спорту [99, 44]. За столітню історію свого розвитку олімпійські змагання досягли максимальної позначки за цими показниками і останнім часом позитивної динаміки майже не спостерігається. Спортивні заходи, які нещодавно сформувалися в міжнародному спортивному русі, як правило, постійно нарощують темпи свого розвитку.

Таким чином, основними сучасними тенденціями розвитку спорту, що обумовлюють зміни в організації змагань можна віднести: його професіоналізацію, комерціалізацію, глобалізацію; виникнення нових видів спорту, їх організаційних структур і змагань; зростання спортивних досягнень; позитивізацію ставлення суспільства до спорту; зростання ролі телебачення і Інтернету. Однією з інтенсивних з них є поява нових міжнародних комплексних змагань. Велика конкуренція з боку існуючих змагань, брак досвіду в організації створюють передумови для наукових розробок у цьому напрямі.

1.3. Характеристика елементів системи організації змагань

Змагання в сучасному спорті є не тільки способом виявлення переможця, а й одним із засобів підготовки спортсмена, підвищення його спортивної майстерності, своєрідною моделлю людських відносин, реально існуючих у суспільстві: боротьби, перемоги, поразки, взаємодопомоги, спрямованості до постійного вдосконалення і досягнення вищого спортивного результату [18]. Успішне проведення змагань залежить від їх ретельної і продуманої організації.

На думку І. І. Переверзіна [97] організацію можна розглядати як властивість, процес і систему (рис. 1.1).

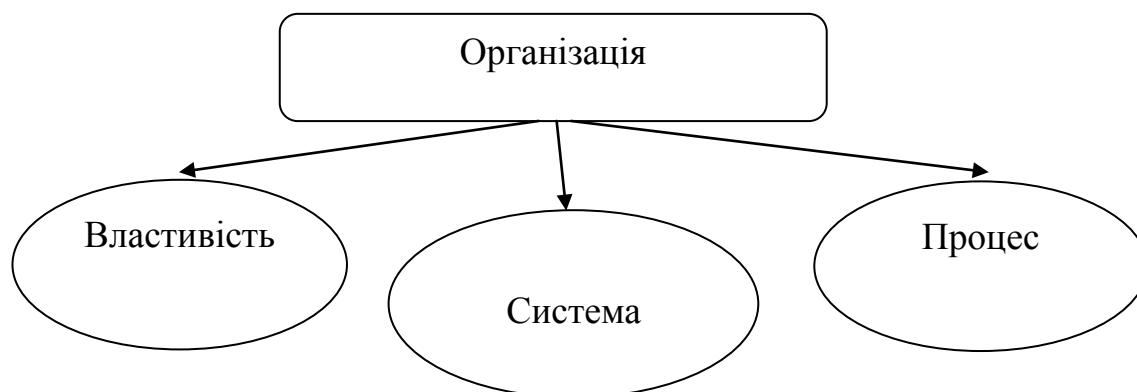

Рис. 1. 1. Поняття організації [97]

Організація як властивість, є внутрішньою впорядкованістю, узгодженістю, взаємодією частин цілого, обумовленим його будовою. Організація як процес розглядається як сукупність дій, що ведуть до утворення і вдосконалення взаємозв'язків між різними компонентами. Організація як система являє собою об'єднання людей, які спільно реалізують певну програму або мету і діють на основі встановлених процедур і правил. Низка дослідників – А. А. Манихин [70], Б. З. Мільнер [81], В. І. Мудрик [87], Westerbeek Н., Smith А., Emery Р. [164] – розглядають підготовку та проведення змагань як процес, тому в наших дослідженнях ми також використовували такий підхід.

Аналіз доступної літератури [1, 4, 17, 45, 80 та ін.] дозволив виділити основні компоненти організації змагань (рис 1. 2).

Рис. 1. 2. Компоненти організації змагань [1, 4, 17, 45, 80 та ін.]

Так, одним з компонентів організації змагань є наявність сформованої організаційно-управлінської структури, яка забезпечує злагоджений та ефективний взаємозв'язок всіх інших компонентів, а також регулює всі аспекти, пов'язані з проведенням змагань. А. А. Маніхіна [70] вважає, що підготовка комплексних змагань вимагає особливого підходу, що обумовлено різноманітністю видів спорту в програмі цих заходів, кожен з яких пред'являє специфічні вимоги до організації.

На думку В. Н. Зуєва [40] всі організації, що відповідають за проведення міжнародних змагань, можуть бути розділені на об'єкти п'яти рівнів. До них можна віднести: об'єднання міжнародного рівня, які, як правило, є ініціаторами проведення змагань і здійснюють контроль діяльності всіх інших структур (І рівень). Тимчасові комітети, створені в містах-організаторах, безпосередньо для підготовки ігор (ІІ рівень). Міжнародні спортивні федерації, які відповідають за проведення змагань зі своїх видів спорту (ІІІ рівень).

Національні спортивні організації, що відповідають за розвиток спорту на конкретній території (IV рівень). Структури неспортивної спрямованості, які забезпечують транспортування спортсменів, медичне забезпечення, харчування, рекламу змагань тощо (V рівень). Наприклад, вищим керівним органом при підготовці Олімпійських ігор є МОК, до основних напрямів діяльності якого можна віднести: вибір міста-організатора, формування програми змагань, тощо. Проте безпосередню організацію Олімпійських ігор МОК доручає Національному олімпійському комітету країни, де проходять ігри, а також самому місту–організатору. З метою ефективної взаємодії всіх структур, відповідальних за проведення ігор, НОК створює Організаційний комітет, до складу якого входять представники міста-організатора, НОК, і уряду країни. За технічний контроль і керівництво кожним видом спорту відповідає МСФ, крім цього призначення арбітрів, хронометристів, інспекторів, апеляційного журі також знаходиться в юрисдикції цих структур.

Функціонування системи організації та управління неможливо без наявності правової бази. Сучасні вимоги до проведення змагань не обмежуються правилами окремих видів спорту, це зумовлює збільшення норм регулювання спорту як на національному, так и на міжнародному рівнях [1]. Аналіз робіт С. В. Алексєєва [1], А. А. Томенка [113], Ф. Латті, Л. Касіні [126], дозволив визначити структуру нормативно-правового компонента організації змагань (рис. 1.3).

А. І. Понкіна [106] вважає, що міжнародні правові норми представляють собою особливу, специфічну систему права, принципи якого утворюють фундамент світового порядку, заснованого на законності, а його форми виступають як основні інструменти координації міждержавних відносин, у тому числі і в галузі спорту.

До групи документів міжнародного рівня, які стосуються підготовки змагань, можна віднести договори та угоди між окремими державами. Так, у статті 8 «Угоди про співробітництво в галузі фізичної культури і спорту держав – учасниць Співдружності Незалежних Держав» йде мова про те, що сторони на

основі взаємності беруть участь в розвитку і зміцненні матеріально-спортивної бази з метою її спільного використання для проведення масових фізкультурно-оздоровчих заходів і змагань. Також до документів цієї групи можна віднести «Міжнародну хартію фізичного виховання і спорту», прийняту в Парижі на 20-й сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО, окремі положення якої спрямовані на матеріально-технічне, кадрове, наукове супроводження проведення змагань, а також їх висвітлення в засобах масової інформації [82].

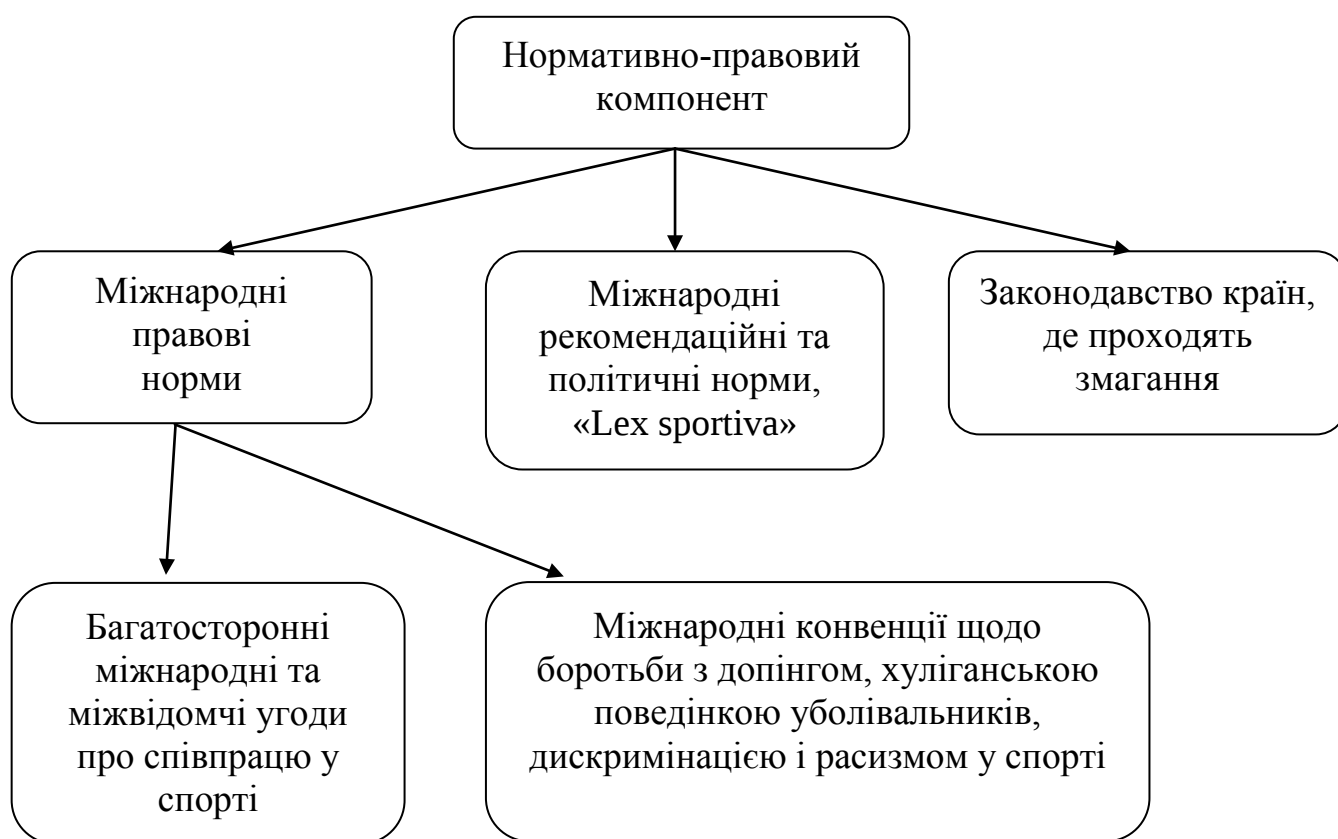

Рис. 1. 3. Структура нормативно-правового компонента організації змагань [1, 105 та ін.]

Крім цього, до правових норм цієї групи можна віднести різні міжнародні конвенції, що стосуються окремих проблем проведення змагань, таких як допінг, поведінку вболівальників і расизм у спорті («Європейська конвенція про запобігання насильству та неналежної поведінки глядачів під час спортивних заходів і, зокрема, футбольних матчів», «Міжнародна конвенція

проти апартеїду в спорті», « Міжнародна конвенція про боротьбу з допінгом у спорті» тощо).

Друга група документів забезпечують організацію змагань включає міжнародні рекомендаційні та політичні норми. Ряд дослідників А. І. Понкіна [106], Ф. Латті, Л. Касіні [126] та ін. застосовують до цієї групи, термін «*Lex sportiva*».

На думку А. І. Понкіна [106] «*Lex sportiva*» – складно побудований і постійно взаємодіючий комплекс систем матеріальних і процесуальних неправових норм, що складається із загальних (на міжнародному та національному рівнях) і спеціальних (згрупованих за видами спорту) правил проведення. «*Lex sportiva*» включає в себе документи міжнародних неурядових організацій в області спорту (Олімпійська хартія, Антидопінговий кодекс, правила окремих видів спорту тощо) та їх угоди між собою (Меморандум про взаєморозуміння між Міжнародним олімпійським комітетом і Міжнародною асоціацією Всесвітніх ігор тощо), а також документи неурядових спортивних організацій на рівні конкретних країн (статут Спортивного комітету України, положення Всеукраїнських ігор єдиноборств, тощо). Також процес проведення змагань буде регламентуватися законодавчою базою країни, де вони проходять. Так, для підготовки чемпіонату Європи з футболу в 2012 р. був прийнятий Закон України «Про організацію фінальної частини чемпіонату Європи 2012 р. з футболу в Україні», основною метою якого було успішне проведення цієї першості в нашій країні. Процеси побудови спортивних споруд, підготовки персоналу, укладання договорів тощо, також буде регулюватися відповідними галузями національного права.

Аналіз робіт А. О. Балабанова, І. І. Українцева, С. В. Кощєєва [4], І. О. Когут [47, 48, 49] свідчить про те, що сьогодні важливим елементом організації змагань є підготовка фахівців, здатних надавати різні види послуг на високому рівні, що підвищить ефективність проведення змагань.

Поняття підготовки людей для проведення змагань включає навчання фахівців більше 20 кваліфікаційних груп, серед яких: служби розміщення,

перекладачі, працівники call-центрів, інформаційних служб, служб екологічного забезпечення, харчування, медичної допомоги, охорони, учасників церемоній нагороджень тощо. С. В. Кошєєв [4] вважає, що таке одночасне залучення праці великої кількості фахівців різного рівня неможливо без присутності на турнірах волонтерів. Офіційне визначення Олімпійського (спортивного) волонтера вперше було дано на Іграх в Барселоні в 1992 р.: «Волонтер – це людина, яка з метою організації проведення Олімпійських ігор добровільно виконує доручені йому / їй завдання, не чекаючи за це винагороди у будь-якій формі» [49].

Сьогодні організацію міжнародних комплексних змагань неможливо уявити без залучення великої кількості волонтерів. Так, організатори Ігор XXX Олімпіади у Лондоні 2012 р. та XIV літніх Паралімпійських ігор залучили понад 70 тис. досвідчених волонтерів і новачків. Волонтерський рух на Іграх віддзеркалював соціальне і вікове різноманіття жителів Великобританії. Виключення не робили навіть для людей з інвалідністю. Особливе місце організатори відводили внутрішній мотивації кожного волонтера. Організатори цих Ігор підвищили вимоги до відбору майбутніх волонтерів, кожен з яких проходив повний курс спеціального навчання, підсумком якого була відповідність «вищим стандартам». На Іграх були задіяні добровольці двох категорій – фахівці та працівники загального профілю. Від останніх не вимагалися особливі професійні вміння або кваліфікація. Вони працювали у сфері обслуговування, роздачі уніформи для вболівальників тощо. Спектр ролей для волонтерів був досить різноманітний: медицина, спорт, сервіс, сучасні технології, робота в прес-центрі, транспорт, акредитація тощо [48].

Для участі в XXII зимових Олімпійських і XI Паралімпійських іграх, що проходили 2014 року в Сочі, було задіяно близько 25 тис. волонтерів (20 тис. – для Олімпійських ігор, 5 тис. – для Паралімпійських). Набір і підготовка волонтерів здійснювалися через волонтерські центри, створені на базі 26 навчальних закладів по всій Російській Федерації – від Санкт-Петербурга до Владивостока, від Архангельська до Сочі, так що реальна можливість пройти

конкурсний відбір і стати волонтером існувала у жителів усіх російських регіонів. Крім того, при відборі враховувалась професійна орієнтація волонтерів: Іграм потрібні були фахівці в галузі транспорту, готельної справи, представники медичних спеціальностей, перекладачі, персональні асистенти тощо. Волонтери «Сочі-2014» успішно практикувалися на Кубку Федерації з фігурного катання, Кубку Росії з бобслею і скелетону, Кубку Росії з санного спорту та інших змаганнях. Спортивні волонтери готували траси і об'єкти до змагань, допомагали спортсменам; волонтери загального профілю зустрічали і супроводжували делегації міжнародних спортивних федерацій, допомагали глядачам на трибунах, працювали перекладачами тощо

Аналіз праць Когут І.О. [47, 48, 49] дозволив виявити основні напрями діяльності волонтерів під час проведення Олімпійських ігор, серед них: адміністрація, церемонії, міжнародні відносини, перекладачі, готельне обслуговування та туризм, обслуговування глядачів, медичне обслуговування, безпека, охорона навколишнього середовища, зв'язки з громадськістю, преса, служба передачі інформації, інформаційні технології, енергозабезпечення. З одного боку, залучення волонтерів не потребує виплат грошових винагород, з іншого цих людей необхідно забезпечити місцем проживання, харчуванням, спеціальним одягом і виплатою кишенькових витрат, що несе додаткове фінансове навантаження на організаторів змагань. Однак фінансову вигоду від залучення волонтерів важко переоцінити. Так, для проведення Олімпійських ігор в Сіднеї, на залучення і роботу волонтерів було потрібно 4,5% бюджету змагань, але кожен, долар, вкладений в волонтерську програму приніс 21 дол. вартості послуг на безоплатній основі.

Таким чином, для високоякісної організації і проведення сучасних комплексних змагань необхідним є залучення значної кількості людей різних спеціальностей. Міжнародний досвід спортивного волонтерства стає обов'язковою складовою формули успіху, яку щоразу з незмінною завзятістю намагаються вивести організатори наймасштабніших змагань.

Бурхливий розвиток інформаційних технологій у ХХ столітті справив величезний вплив на різні процеси життєдіяльності людини, в тому числі і на підготовку змагань [3]. Сьогодні перед проведенням змагань ведеться активна діяльність спрямована на висвітлення змагань у ЗМІ, проведення он-лан трансляцій, розробку та реалізацію різноманітних рекламних програм для підвищення суспільної зацікавленості до цих проєктів тощо. На думку С. С. Філіпова, В. В. Єрмілової [115], інформаційне забезпечення спортивних заходів умовно, проходить 3 етапи (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Етапи інформаційного проведення змагань [115]

Етап	Групи споживачів	Зміст
Підготовка до проведення спортивного змагання	Майбутні глядачі, учасники	Програма змагань; список передбачуваних учасників; список почесних гостей; культурна програма, тощо.
	Громадські та державні організації	Положення про змагання; запрошення для участі в церемоніях нагородження, відкриття та закриття змагань, тощо.
	Спонсори та партнери	Інформація про передбачувану кількість глядачів; Інформація про правила рекламно-спонсорської діяльності під час змагань, тощо.
	Інформація для PR компаній	Відомості про майбутні змагання; розміщення рекламних повідомлень в ЗМІ, в мережі Інтернет.
Проведення спортивного змагання	Учасники змагань	Щоденна програма змагань; відомості про спортивні споруди; технічні результати змагань.
	Глядачі	Програма змагань; технічні результати; результати спортивних змагань в режимі реального часу; час і місце проведення церемоній нагородження.

Продовження таблиці 1.4

	ЗМІ	Технічні результати змагань; час і місце проведення церемоній нагородження, прес-конференцій; протоколи змагань.
	Спонсори та партнери	Місце, час і порядок розміщення реклами на спортивній споруді та на її території;
Завершення спортивного змагання	Глядачі	Технічні результати змагань; учасники змагання, переможці;
	ЗМІ	Підсумкові протоколи змагань; інформація про заключну прес- конференцію; підсумкова інформація для учасників змагань.
	Спонсори та партнери	Звіт про змагання; фінансовий звіт; листи подяки.
	Контролюючі організації	Звітні дані про проведення спортивного змагання; звіт про проведення змагань; фінансовий звіт.

Кожен етап характеризується особливим напрямом інформаційного забезпечення, що обумовлено існуванням різних груп споживачів. Так, етап підготовки до проведення спортивного заходу ставить перед собою мету поширення інформації про майбутнє змагання серед максимальної кількості людей, що допоможе підвищити зацікавленість суспільства і різноманітних державних, громадських та бізнес організацій до цих проєктів. Метою етапу безпосереднього проведення змагання є надання інформації про хід змагань в режимі реального часу. Для цього, як правило, широко застосовують ЗМІ та Інтернет. Крім цього, організатори повинні інформувати учасників та тренерів про місце проведення змагань. Етап завершення змагання характеризується наявністю великого обсягу звітної інформації, яку організаційний комітет передає в структури, що контролюють проведення цих заходів, спонсорам та партнерам, та ін. Крім цього, на офіційних інтернет-порталах змагань, як правило, розміщують підсумкові результати змагань з усіх видів спорту. Крім

цього, важливим моментом інформаційного забезпечення є реалізація рекламних програм. В. І. Жолдак [32] виділяє 3 типи реклами спортивного змагання (рис. 1.4).

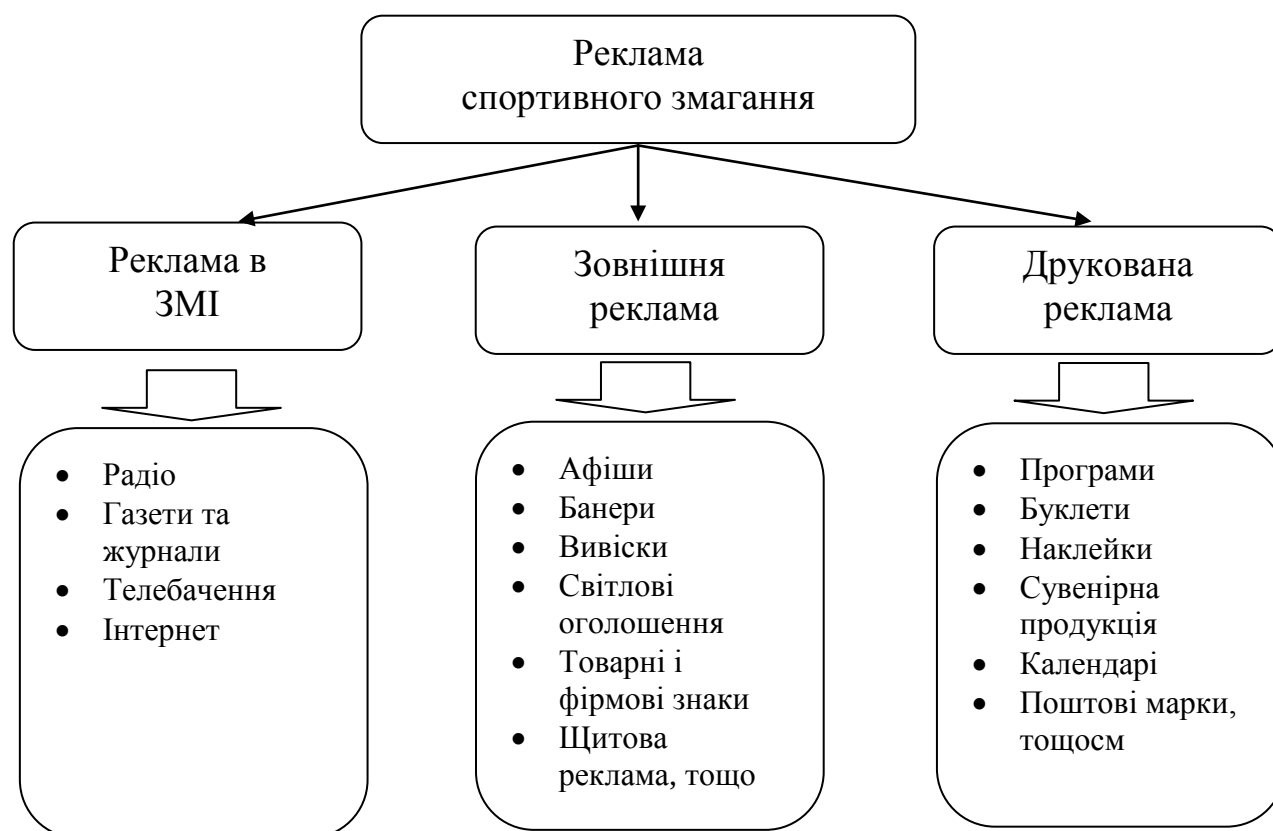

Рис. 1. 4. Типи реклами спортивного змагання [32]

На думку С. Kambitsis [139] рекламу спортивних заходів необхідно проводити у вигляді спланованої і чітко побудованої кампанії, яка включає в себе кілька рекламних заходів, об'єднаних однією метою. Крім цього, рекламні заходи повинні бути розплановані на певний проміжок часу і розподілені так, щоб один доповнював інший.

Сьогодні одним з важливих напрямків, що визначають прогрес сучасного спорту, є вдосконалення процесу організації та проведення змагань, шляхом розробки і впровадження нового спортивного інвентарю та обладнання, створення сучасних спортивних споруд, засобів фіксації спортивного результату тощо [37]. Тому одним з найбільш трудомістких компонентів організації змагань є матеріально-технічний, який включає в себе забезпечення

заходів сучасними стадіонами та майданчиками, спортивним обладнанням та інвентарем, засобами фіксації результатів змагань, суддівства тощо. Як правило, в структурі організаційного комітету створюються один (або кілька) департаментів, що відповідають за його впровадження. На етапі планування змагання ці підрозділи вивчають вимоги і побажання від спортивного керівництва та інших організаційних служб. На підставі цього розробляється технічна концепція майбутнього змагання [2]. Її основними положеннями є: оренда і будівництво спортивних комплексів, підготовка спортивних арен, складання переліку технічного обладнання, необхідного для проведення змагань, розробка схем спортивних споруд з урахуванням вимог правил змагань, а також кількості та переліку приміщень [1].

Аналіз робіт С. П. Євсєєва, В. Г. Сусяєва [30] дозволив виявити, що всю матеріально-технічну базу спортивних змагань умовно можна розділити на 2 групи (рис. 1.5)

До першої групи матеріально-технічного забезпечення відносяться – спортивні споруди. Залежно від їх призначення і використання вони бувають універсальними (для декількох видів спорту) і спеціалізованими (для одного виду спорту). Також складовою частиною матеріально-технічної бази цієї групи виступає обладнання спортивних споруд (спортивні снаряди, засоби профілактики травматизму, засоби фіксації результатів тощо). Крім цього, під час підготовки та проведення змагань до спортивних комплексів висувається ряд обов'язкових вимог, серед яких: забезпечення безпеки, як спортсменів, так і глядачів, надання доступу до місць проведення змагань представників ЗМІ, забезпечення можливості доступу до спортивної споруди людей з особливими потребами тощо. Необхідно відзначити, що проведення великих міжнародних змагань вимагає від міста–організатора розвиненої інфраструктури, яка змогла б забезпечити реалізацію поза змаганнями діяльності, як спортсменів, так і глядачів. До цієї групи можна віднести: транспорт, місця для проживання тощо.

Рис. 1. 5. Види матеріально-технічного забезпечення змагань [30]

Сьогодні змагання є не тільки засобом визначення найсильніших спортсменів, а й величезними комерційними заходами процес організації, яких неможливий без значних грошових інвестицій. Формування бюджету змагань виступає одним з основних компонентів організації [8]. Ефективне проведення комплексних змагань вимагає від організаторів забезпечення цих заходів сучасними стадіонами та майданчиками, спортивним обладнанням та

інвентарем, засобами фіксації результатів змагань і суддівства, що призводить до додаткового економічного навантаження на країни-організатори [1].

Таким чином, процес організації змагань супроводжується реалізацією багатьох напрямів діяльності. Ефективність їх виконання впливає на успішність проведення заходу в цілому. Аналіз доступної літератури дозволив виділити основні компоненти організації та проведення змагань (організаційно-управлінський, матеріально-технічний, кадровий, нормативно-правовий, економічний, інформаційний).

Висновки до розділу 1

1. Поряд з існуванням у спортивному русі великої кількості міжнародних комплексних змагань, його актуальною тенденцією розвитку залишається виникнення нових спортивних заходів. Особливо це стосується неолімпійського спорту. Аналіз доступної літератури дозволив виділити як загальні, так і відмінні риси змагань з неолімпійських видів спорту. Загальними виступають: патронат МОК, реалізація культурних та освітніх програм, антидопінгова політика. До відмінних рис можна віднести: принципи формування програм змагань, критерії допуску спортсменів, періодичність проведення, керівні органи. Велика кількість змагань з неолімпійських видів спорту та недостатнє їх висвітлення у науковій літературі обумовлюють актуальність проведення досліджень у цьому напрямі.

2. До основних тенденцій, що обумовлюють зміни в організації змагань, можна віднести: виникнення нових видів спорту, постійне зростання спортивних досягнень, збільшення кількості спортивних змагань, позитивізацію ставлення суспільства до спорту, зростання ролі телебачення та Інтернету, професіоналізацію, комерціалізацію та глобалізацію спорту. Успішність проведення змагання залежить від розуміння організаторами тенденцій розвитку спорту та їх врахування при підготовці та реалізації цих проєктів. Велика кількість факторів, що впливають на ефективність організації, конкуренція з боку існуючих змагань, брак досвіду в організації нових проєктів

створюють передумови для подальших наукових розробок.

3. Організація змагань є дуже складним та багаторівневим процесом взаємозв'язок та реалізація елементів якого впливає на ефективність проведення цих заходів. Під час аналізу доступної літератури були виділені основні компоненти проведення змагань (організаційно-управлінський, матеріально-технічний, кадровий, нормативно-правовий, економічний, інформаційний). Однак особливості реалізації цих компонентів при проведенні комплексних змагань з неолімпійських видів спорту розкриті не в повному обсязі, що обумовлює проведення досліджень в даному напрямі.

Основні наукові результати розділу опубліковані в працях автора [63, 65].

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Методи дослідження

В процесі виконання роботи використовувалися такі методи дослідження, обумовлені змістом поставлених завдань:

- Аналіз літературних, документальних джерел та інформації мережі Інтернет;
- Історичний;
- Аналіз, синтез і узагальнення;
- Порівняння та аналогія;
- Системний підхід;
- Опитування (анкетування, інтерв'ювання, бесіда експертне опитування);
- SWOT-аналіз;
- Методи математичної статистики.

2.1.1. Аналіз літературних, документальних джерел та інформації мережі Інтернет. Основними методами отримання первинної інформації були аналіз науково-методичної літератури, документальних джерел, даних офіційних сайтів організаційних структур, як на міжнародному рівні (IMSA, IWGA, SportAccord та ін.), так і на національному (СКУ), а також міжнародної інформаційної мережі Інтернет [90-96]. Аналіз і узагальнення даних спеціальної літератури були проведені для отримання, вивчення і узагальнення відомостей, що стосуються обраної теми, з метою створення комплексного всебічного уявлення про особливості організації та проведення комплексних змагань.

Були проаналізовані дисертації монографії та автореферати таких

авторів, як Зєнкова А. М. [39], Когут І.О.[47], Борисова О. В. [7], Передерій А. [98], Мічуда Ю. П. [84], Андреев О. С. [3], Долбишева Н. Г. [22], Зуєв В. Н. [40], Томашевський В. В. [112] та ін., які вивчають різні питання системи організації спортивних змагань у світі і в Україні. Сучасні тенденції розвитку міжнародного спортивного руху були вивчені шляхом аналізу робіт Матвєєва Л. П. [75], Гуськова С. І. [18-17], Платонова В.М. [102-103], Переверзіна І. І. [97], Борисової О. В. [5-7] та ін.

Також вивчалися навчально-методичні посібники [1, 9, 30, 32, 81, 99, 100, 97, 152 та ін.], нормативні та регламентуючі документи [34, 35, 36, 113, 121, 122, 145, 146, 147, 123 та ін.], статті [8, 10, 23, 24, 37, 42, 46, 48, 66, 67, 74, 85, 102, 142 та ін.] та інші матеріали, що містять положення про сучасний стан розвитку спорту та організаційні основи проведення комплексних змагань в світі та Україні.

2.1.2. Історичний. Історичний метод використовувався при підготовці третього розділу дисертаційної роботи, особливо в підрозділі 3.1 при вивченні еволюції підходів до проведення міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту.

Даний метод дає можливість вивчити виникнення, формування і розвиток процесів і подій у хронологічній послідовності з метою визначення внутрішніх і зовнішніх зв'язків, закономірностей та суперечностей [19]. Даний метод, дозволив дослідити зміни підходів до організації міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту у хронологічній послідовності та виділити етапи змін підходів до організації Всесвітніх ігор.

2.1.3. Аналіз, синтез і узагальнення. Аналіз дає можливість розділити предмети дослідження на складові частини і виділення їх окремих сторін, властивостей, зв'язків. Синтез, навпаки, допускає з'єднання окремих частин або рис предмета в єдине ціле. Аналіз і синтез тісно взаємопов'язані і являють собою єдність протилежностей [86].

Аналіз – широко використовувався на початку досліджень при

виділенні сучасних тенденцій розвитку спорту та вивчені міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. Крім цього, аналіз допоміг визначити основні компоненти процесу організації комплексних змагань.

Синтез використовувався нами на наступних етапах дослідження з метою об'єднання отриманих фактів та формуванню нових положень. Так, в результаті аналізу сучасного стану міжнародного спортивного руху і виділення сучасних умов його функціонування, ми змогли визначити їх вплив на організацію комплексних змагань з неолімпійських видів спорту.

Узагальнення – встановлення загальних властивостей і ознак предмета [89]. У наших дослідженнях дозволило визначити загальні та відмінні риси міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту.

2.1.4. Порівняння та аналогія. Порівняння являє собою метод встановлення подібностей або відмінностей предметів і явищ дійсності, а також знаходження загальних рис притаманних декільком об'єктам [86].

Метод порівняння вважається результативним при дотриманні наступних умов:

- порівнюватися повинні тільки такі явища, між якими можливі деякі об'єктивні загальні риси;
- порівняння повинно відбуватися за найбільш важливими істотними показниками.

Даний метод нероздільно пов'язаний з методом аналогії, який заснований на вивченні подібностей або відмінностей за рядом ознак предмета дослідження і його аналога. На підставі характеристик предмета-аналога і подібності з предметом дослідження робляться висновки про наявність тих же характеристик у досліджуваного предмета [77].

Застосування даного методу в наших дослідженнях сприяло виявленню спільних і відмінних рис Всесвітніх ігор SportAccord та всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, також було визначено

ступінь прояву проблеми при організації Олімпійських ігор, Всесвітніх ігор та Всесвітніх ігор SportAccord.

2.1.5. Системний підхід. Системний підхід лежить в комплексному дослідженні великих і складних об'єктів (систем), дослідженні їх як єдиного цілого з узгодженим функціонуванням усіх елементів і частин. Виходячи з цього принципу, кожен елемент системи розглядається в його зв'язку і взаємодії з іншими елементами, виявляється вплив властивостей окремих частин системи на її поведінку в цілому, встановлюються емерджентні (наявність у будь-якої системи особливих властивостей, які не притаманні її елементам, а також сумі елементів, які пов'язані особливими системоутворюючими зв'язками;) властивості системи і визначається оптимальний режим її функціонування [89].

Таким чином, системний підхід – сукупність загальнонаукових методологічних принципів, в основі яких лежить розгляд об'єктів як систем, а саме: виявлення залежності елементів від їх місця і функцій; аналіз системи з урахуванням особливостей елементів і властивостей структури; дослідження механізму взаємодії системи і середовища; вивчення ієрархічності системи; розгляд системи як динамічної і розвинутої цілісності [77].

Системний підхід в нашому дослідженні дозволив розкрити цілісність об'єкта (тобто комплексних змагань з неолімпійських видів спорту) і компонентів їх організації (організаційно-управлінського, нормативно-правового, економічного, кадрового, матеріально-технічного, інформаційного). Це дозволило представити цілісно механізм організації комплексних змагань з неолімпійських видів спорту в світі і в Україні, виділивши найбільш важливі моменти організації подібних проєктів.

2.1.6. Опитування (анкетування, бесіда, експертне опитування). Вивчення в галузі спорту передбачає застосування соціологічних методів, а саме різних видів опитування (бесіда та анкетування).

Бесіди були проведені з українськими фахівцями, представникам керівних органів неолімпійського спорту України та головою та членами

організаційних комітетів Всеукраїнських пляжних ігор та Всеукраїнських ігор єдиноборств, з метою отримання даних про особливості організації цієї групи змагань в Україні, а також підтвердження правильності вибору інформації при аналізі літературних джерел і даних офіційних сайтів організацій [116].

Анкетування проводилось для оцінки зацікавленості глядачів, при проведенні Всеукраїнських ігор єдиноборств, виявлення найбільш цікавих видів спорту у програмі змагань, визначення недоліків та сильних сторін організації цих проєктів. В анкетуванні взяло участь 50 глядачів III Всеукраїнських ігор єдиноборств (додаток Д).

Експертне опитування представляє собою метод кількісної оцінки якісних показників і проводиться у вигляді анкетування групи експертів. Даний метод є одним з найбільш ефективних в системі педагогічних досліджень, тому що передбачає отримання даних за допомогою знань компетентних осіб, висококваліфікованих фахівців, які висловлюють свої думки (судження, оцінки) при розгляді деяких питань [117].

Метод експертного опитування підпорядкований меті та завданням конкретного дослідження і є одним з інструментів збору інформації про об'єкт, що вивчається. Підвищення достовірності результатів експертного опитування досягається за допомогою логічних і статистичних процедур, підбору фахівців, організації опитування, обробки отриманих даних [77].

У наших дослідженнях метою експертизи було визначення думок експертів з питань успішної організації комплексних змагань з неолімпійських видів спорту на міжнародному та національному рівнях. У ній брали участь кваліфіковані фахівці, члени організаційного комітету Всесвітніх ігор 2017 р., голова та члени організаційних комітетів Всеукраїнських ігор єдиноборств та Всеукраїнських пляжних ігор, представники СКУ та НСФ види спорту яких представлені в програмі всеукраїнських ігор з неолімпійських видів спорту .

На першому етапі експертного оцінювання в наших дослідженнях ми

визначили думку членів різних департаментів організаційного комітету Всесвітніх ігор 2017 р. стосовно факторів успішного проведення та ступіня прояву проблем при організації цих змагань (4 особи, додатки А-Г).

Кожна проблема експертами оцінювалася в балах: від 0 (проблема не існує), до 10 (високий рівень актуальності проблеми). Експерти також відзначили, що всі виділені нами при аналізі проблеми, мають місце при організації Всесвітніх ігор. При визначенні факторів успішної організації Всесвітніх ігор використовувався метод переваги (ранжування), коли експерти оцінюють об'єкти по рангах в порядку зменшення їх значимості. Чим більше балів набирає об'єкт, тим вище місце він займає, і тим більше значущий цей об'єкт.

На наступному етапі метод експертного оцінювання використовувався для визначення думок фахівців з оцінки проблем та факторів організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту (додаток Е). Експертизою передбачалося виявлення точки зору кваліфікованих фахівців (10 осіб, серед яких голова організаційного комітету Всеукраїнських пляжних ігор та Всеукраїнських ігор єдиноборств (1), члени організаційного комітету цих змагань (4), представники НСФ, які представляли свої види спорту в програмі змагань (3), члени міжнародної організації Спеціальні Олімпіади (1), директор з зовнішніх зв'язків НСК «Олімпійський» (1).

2.1.8. SWOT-аналіз. SWOT-аналіз представляє собою метод встановлення зв'язків між найхарактернішими для організації (проєкту) можливостями, загрозами, сильними сторонами та слабкостями, результати якого в подальшому можуть бути використані для формулювання і вибору напрямів розвитку проєкту. Він проводиться з метою дослідження організації (проєкту) у зовнішньому та внутрішньому середовищах [14].

Головною метою проведення SWOT-аналізу всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту було отримання достовірних даних

відносно можливостей проєкту та загрози з якими стикаються або можуть зіткнутися організатори цих турнірів. SWOT-аналіз проводився за участю членів організаційних комітетів Всеукраїнських пляжних ігор та Всеукраїнських ігор єдиноборств (10 осіб, додаток Є)

Методика проведення SWOT-аналізу включала декілька етапів:

1. Визначення сильних і слабких сторін підприємства (внутрішня сторона). Перший етап дозволив визначити, сильні сторони та недоліки організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту які знаходяться в залежності від організаторів змагань. Для цього респондентам було запропоновано скласти перелік сильних та слабких сторін організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту та визначити серед них основні.

2. Визначення можливостей та погроз (зовнішня сторона). Цей етап дозволив оцінити ситуацію поза вашим підприємством і зрозуміти, які у вас є можливості, а також, яких погроз слід побоюватися. Для цього експертам було складено перелік загроз та можливостей організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту.

3. Узагальнення результатів SWOT-аналізу, побудова матриці SWOT (рис. 2.1)

4. На перетинах окремих складових груп факторів формуються поля, для яких характерні певні сполучення [14], які необхідно враховувати в подальшому проведенні змагань:

СіМ – передбачає розробку стратегій підтримки та розвитку сильних сторін організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту відносно можливостей зовнішнього середовища;

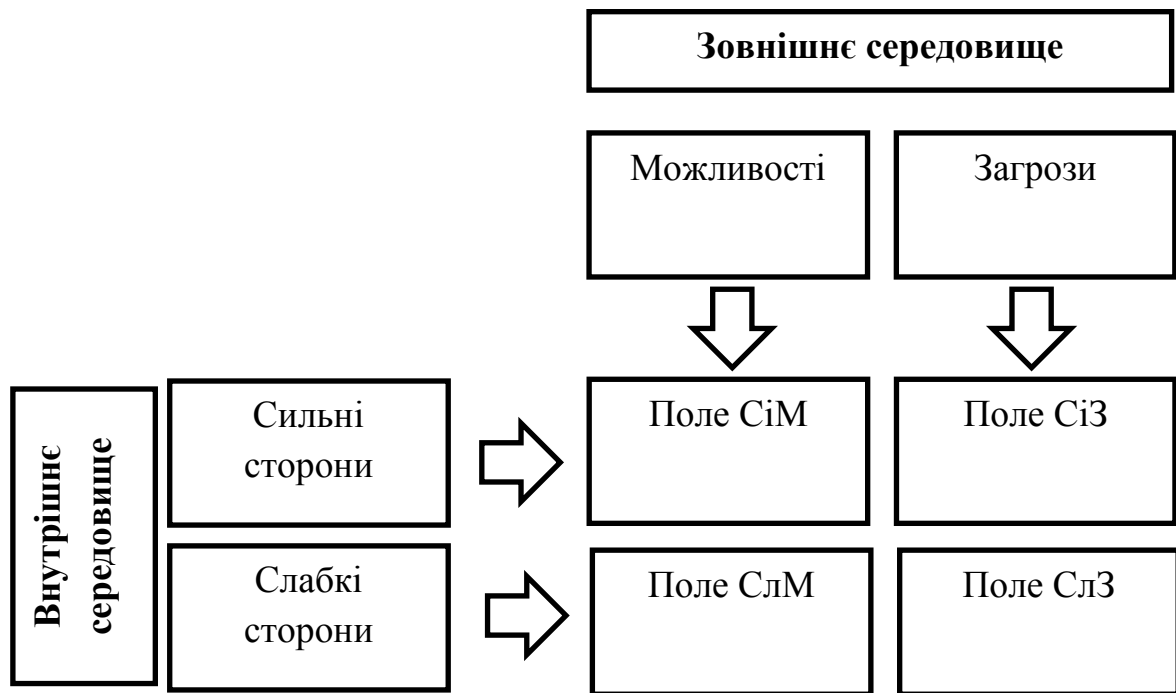

Рис. 2.1. Матриця SWOT

СіЗ – орієнтує стратегію на боротьбу із загрозами за допомогою використання внутрішніх резервів;

СлМ – спрямовує дії підприємства на використання можливостей для подолання слабких сторін його внутрішнього потенціалу;

СлЗ – передбачає розробку такої стратегії, яка б дала змогу підприємству не тільки зміцнити свій потенціал, а й відвернути можливі загрози у зовнішньому середовищі [69].

2.1.9. Методи математичної статистики. Дані методи застосовувалися для об'єктивного аналізу досліджуваних явищ і процесів і забезпечили збір, обробку даних, а також достовірність інтерпретації отриманих результатів [117].

По завершенню проведення дослідження був розрахований коефіцієнт конкордації (W), з метою визначення узгодженості думок експертів. Коефіцієнта конкордації (W) визначався за формулою:

$$W = \frac{12S}{m^2(n^3 - n)}, \quad (2.1)$$

де:

W - коефіцієнт конкордації,

m - кількість експертів,

n - кількість об'єктів експертизи,

S - сума квадратів відхилень рангів:

$$S = \sum_{i=1}^n ((\sum_{j=1}^m x_{ij}) - \bar{x})^2, \quad (2.2)$$

$\bar{x}$ – середня оцінка, яку виставили m експертів по всім n об'єктів експертизи, визначається за формулою:

$$\bar{x} = m(n + 1) / 2 \quad (2.3)$$

Коефіцієнт конкордації W знаходиться в межах: $0 \leq W \leq 1$; $W_{\text{гр}} = 0,7$. Якщо $W > W_{\text{гр}}$, відповідно, коефіцієнт є досить високим і, отже, експертиза відбулася [77].

Статистична достовірність коефіцієнта конкордації оцінювалася за допомогою χ^2 - критерію. Статистика χ^2 була визначена за формулою:

$$\chi^2 = m(n - 1) W. \quad (2.4)$$

Ступінь свободи ν оцінювалася за формулою:

$$\nu = n - 1. \quad (2.5)$$

На основі порівняння χ^2 розрахункового і χ^2 табличного можна стверджувати про ступінь узгодженості думок експертів. При визначенні узгодженості думок експертів приймався рівень надійності $P = 99\%$ (імовірність помилки 1%, тобто рівень значущості $p = 0,01$ або $p = 0,001$) [185, 188].

Математична обробка результатів дослідження проводилася на персональному комп'ютері з використанням прикладних програмних пакетів «Excel 2010» (Microsoft, США) і пакету «Statistica 12.6» (StatSoft, США).

2.2. Організація дослідження

Для вирішення поставленої мети дослідження проводилися в чотири етапи протягом 2014-2020 рр., Кожен з яких передбачав вирішення певних завдань.

Перший етап (2014 – 2015 рр.) Включав пошук, аналіз і вивчення науково-методичної та спеціальної літератури, що стосується обраної теми, що дозволило обґрунтувати актуальність та напрями досліджень, сформулювати мету і завдання, визначити предмет і об'єкт досліджень, наукову новизну, практичну та теоретичну значущість роботи, підібрати адекватні методи досліджень. На даному етапі відбувалася підготовка I і II розділів роботи.

На другому етапі (вересень 2015 – 2016 рр.). Проведено дослідження, спрямоване на вивчення особливостей організації Міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. Були проаналізовані звіти про проведення, а також нормативне забезпечення Всесвітніх ігор та Всесвітніх ігор SportAccord, що дозволило виявити основні компоненти організації цих проєктів. З метою визначення факторів які впливають на ефективність організації міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту та проблем з якими стикаються організатори подібних змагань було проведено опитування членів організаційного комітету Всесвітніх ігор 2017 р., в якому взяло участь 4 особи. Підготовка III розділу роботи.

На третьому етапі (вересень 2017 – 2019 рр.) Метод експертного опитування використовувався для визначення думок фахівців з оцінки можливостей підвищення ефективності проведення подібних проєктів, які в подальшому лягли в основу концепт-проєкту всеукраїнських змагань з неолімпійських видів спорту. Експертизою передбачалося виявлення точки зору кваліфікованих фахівців (10 осіб, серед яких голова організаційного комітету Всеукраїнських пляжних ігор та Всеукраїнських ігор єдиноборств (1 особа), члени організаційного комітету цих змагань (4 особи), представники НСФ, які представляли свої види спорту в програмі змагань (3

особи), члени міжнародної організації Спеціальні Олімпіади (1 особа), директор з зовнішніх зв'язків НСК «Олімпійський» (1 особа). На підставі отриманої інформації був розроблений концепт-проект організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. На завершальному етапі здійснювалася обробка даних отриманих в ході експерименту і оформлення IV розділу роботи.

На четвертому етапі (2019 – 2020 рр.) Відбувалося обговорення отриманих результатів дослідження, їх обробка відповідними методами математичної статистики, сформульовані висновки і розроблені практичні рекомендації; робота підготовлена до офіційного захисту.

РОЗДІЛ 3

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ КОМПЛЕКСНИХ ЗМАГАНЬ З НЕОЛІМПІЙСЬКИХ ВИДІВ СПОРТУ

3.1 Еволюція підходів до проведення міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту

Інформаційна революція кінця ХХ століття, в основі якої стояв комп'ютер і мережі телекомунікацій, змінили підходи до організації змагань. Це стало своєрідним поштовхом для вдосконалення старих і пошуку нових стратегій реалізації спортивних проєктів [80, 71]. Сьогодні процес підготовки і проведення змагань орієнтований на одержання видовищного шоу, організацію трансляцій в режимі он-лайн, продаж комерційних прав на спортивну подію, підвищення глядацького інтересу до змагань за допомогою маркетингових інструментів тощо.

Постійні зміни, що відбуваються в спорті, стимулюють створення нових управлінських підходів в просуванні спортивних проєктів на глобальні ринки. Подібні процеси характерні і для неолімпійського спорту. В наших дослідженнях було проаналізовано особливості підготовки та проведення Всесвітніх ігор як порівняно молодих, але в той же час наймасштабніших комплексних змагань для неолімпійських видів спорту. Аналіз звітів про підготовку та проведення цих проєктів [93, 149, 157, 158, 159] дозволив встановити, що з моменту перших ігор і до сьогоднішнього дня змінилися підходи до їх проведення, що було покладено в основу визначення відповідних періодів (табл. 3.1).

Організація Всесвітніх ігор першого періоду (1981–1985 рр.) характеризувалася відсутністю єдиного механізму їх організації та проведення. Організаційні комітети позиціонували ці проєкти як тестові для просування ідеї проведення нових комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. Невисока популярність, а також відсутність фінансової підтримки міст-

організаторів з одного боку, і необхідність залучення значних фінансових інвестицій для реалізації ігор з іншого, зумовили необхідність пошуку нових підходів до фінансового забезпечення Всесвітніх ігор.

Таблиця 3.1

Періодизація Всесвітніх ігор в контексті їх організації

Період	Рік	Характеристика
I	1981–1985 рр. (I–II Всесвітні ігри)	Кадрові проблеми, відсутність єдиного механізму створення і функціонування організаційного комітету; обмежена кількість спонсорів; відсутність економічної підтримки змагань від міст-організаторів; національне охоплення теле- і радіо-трансляцій змагань; брак волонтерів на змаганнях.
II	1989–1997 рр. (III–V Всесвітні ігри)	Фінансова підтримка міста-організатора; створення департаментів: «Opening & Closing Ceremonies», «Promotion», «Games Services»; початок реалізації Promotion-програм змагань; організація акредитації та збільшення кількості представників засобів масової інформації; міжнародний рівень теле- і радіо-трансляцій змагань; залучення місцевих волонтерів.
III	2001–до сьогодення (з VI–Всесвітніх ігор)	Розвиток інфраструктури міст-організаторів для проведення ігор; створення департаменту «Key-projects and Partners», а також формування IT-відділу в структурі організаційного комітету; впровадження он-лайн трансляцій змагань; реалізація рекламно-спонсорських програм; масове залучення волонтерів, у тому числі з інших країн.

Так, проведення змагань не було б можливим без допомоги West Nally Group (маркетингової компанії), яка взяла на себе фінансові зобов'язання підтримки I Всесвітніх ігор 1981 р. в Санта-Кларі (США), однак натомість

отримувала всі комерційні права на наступні змагання [93]. Необхідно відзначити, що діяльність цієї компанії грає помітну роль у підготовці та проведенні Всесвітніх ігор I періоду. Так, при відсутності претендентів на проведення II Всесвітніх ігор було прийнято рішення про організацію цих змагань у Лондоні, де розташована штаб-квартира компанії, що, на думку організаторів, сприяло б підвищенню комерційної привабливості ігор. Проте відсутність продуманої рекламної кампанії змагань призвело до того, що більшість жителів міста не знали про проведення Всесвітніх ігор. Також небажання West Nally Group розділити комерційні права на Всесвітні ігри з містом-організатором зумовило відсутність фінансової підтримки з боку адміністрації Лондона [24]. Необхідно відзначити, що, незважаючи на наявність низки організаційних проблем, Всесвітні ігри набувають все більшої значущості для спортсменів, які спеціалізуються в неолімпійських видах спорту, в якості головних змагань сезону. Крім цього, місця проведення I та II Всесвітніх ігор сприяли підвищенню інтересу до цих змагань в країнах Америки та Європи.

Кардинально змінився підхід до підготовки Всесвітніх ігор 1989 р. у Карлсруе (Німеччина). Розуміючи всю складність і трудомісткість організаційно-планової роботи з організації змагань, оргкомітет делегував частину своїх обов'язків допоміжним фірмам, що відповідали за певні напрями діяльності. Так, під час організації Всесвітніх ігор 1989 р. була проведена масштабна інформаційна компанія, до якої залучили понад 10 PR-компаній, а в структурі організаційного комітету був створений відділ «Promotion». До основних завдань підрозділу стали рекламна діяльність залучення жителів міста до відвідування змагань. В результаті цього більшість жителів міста були інформовані про майбутні ігри і допомагали в їх організації, що сприяло підвищенню рівня проведення турніру. Вдала рекламна діяльність підвищила інтерес до змагань зі сторони національних компаній-спонсорів, що дало можливість поповнити бюджет змагань. Ще одним нововведенням стала зміна підходів до проведення церемоній відкриття і закриття змагань, які були

реалізовані у вигляді шоу-програми з елементами національних і культурних традицій. Також, змінюється підхід до висвітлення змагань у засобах масової інформації. У структурі організаційного комітету сформувався відділ, який відповідав за акредитацію журналістів і забезпечення телетрансляції ігор [93].

Таким чином, позитивний досвід організації Всесвітніх ігор 1989 р. кардинально змінив технологію реалізації цих спортивних проєктів, а ключові позиції їх підготовки були застосовані на всіх наступних іграх. Крім цього, в структурах організаційних комітетів з'являється департамент «Games Services», основними завданнями якого є розміщення учасників змагань, централізоване харчування, акредитація та візова підтримка.

Офіційне визнання Всесвітніх ігор з боку МОК і укладання у 2000 р. Меморандуму про взаєморозуміння з Міжнародною асоціацією Всесвітніх ігор [145, 146], спричинило значний вплив на процес організації змагань. Наприклад, врахування національної приналежності при формуванні збірних команд для участі у змаганнях зумовило підвищення інтересу з боку держав до результатів виступу спортсменів, і, як наслідок, їх підготовки до участі у змаганнях. Крім того, це стимулювало їх до подачі заявок на проведення цих змагань, що безсумнівно має терміновий і відставлений ефект для самого міста і країни. Наприклад, при підготовці Всесвітніх ігор 2009 р. в Гаосюні (Тайвань), місцева адміністрація поліпшила інфраструктуру міста шляхом створення лінії швидкісного транспорту і будівництва першого в країні спортивного стадіону, який забезпечує своє функціонування за рахунок сонячної енергії [157]. Збільшення масштабу проведення Всесвітніх ігор III періоду вимагало допомоги значної кількості людей. Так, перший досвід залучення до організації Всесвітніх ігор великої кількості волонтерів був реалізований під час Всесвітніх ігор 2009 р. Акіто (Японія), що обумовлено невеликою чисельністю жителів міста, які знали англійську мову. Організатори врахували цю особливість і запросили понад 1 тис. перекладачів для забезпечення проведення змагань. Зростання популярності та іміджу Всесвітніх ігор збільшило інтерес до цих проєктів з боку компаній-спонсорів зі світовим ім'ям, що зумовило створення в

структурах організаційних комітетів спеціальних відділів, відповідальних за співпрацю з ключовими партнерами. Крім цього, все більшого значення набуває діяльність відділу маркетингу. Так, з 1997 р., за аналогією з Олімпійськими іграми на Всесвітніх іграх починають реалізовуватися рекламні-спонсорські програми, аналіз яких показав, що склад спонсорів, їхні рекламні можливості, а також вимоги до фірм постійно змінюються [24]. Однак наявність подібних програм дозволяє підвищити ефективність використання Всесвітніх ігор в комерційних цілях, що дозволяє збільшити прибуток від їх проведення.

Таким чином, постійні зміни, що відбуваються в спорті, стимулюють створення нових управлінських підходів в просуванні спортивних проєктів на глобальні ринки. Подібні процеси характерні і для неолімпійського спорту. В наших дослідженнях було проаналізовано особливості підготовки та проведення Всесвітніх ігор як порівняно «молодих», але в той же час наймасштабніших комплексних змагань для неолімпійських видів спорту. Аналіз Всесвітніх ігор в контексті їх організації дозволив виділити 3 періоди розвитку цих змагань: I період 1981–1985 рр. (I-II Всесвітні ігри), II період 1989-1997 рр. (III-V Всесвітні ігри), III 2001 р. – теперішній час (з VI Всесвітніх ігор). Кожен з зазначених періодів має свої характерні особливості – структур та напрямів діяльності організаційних комітетів, підходів до залучення приватних інвестицій, висвітлення змагань в ЗМІ, підготовки та набору волонтерів, фінансування з боку з місцевих бюджетів.

3.2. Характеристика компонентів проведення змагань з неолімпійських видів спорту

3.2.1 Організаційно-управлінські засади змагань. Сьогодні в світі проходить велика кількість різноманітних комплексних змагань, програми більшості з яких включають неолімпійські види спорту [44]. Ефективність проведення подібних проєктів багато в чому залежить від наявності діючої і добре скоординованої системи управління, яка може швидко вирішувати

виникаючі проблеми, адаптуватися до існуючих умов та змінювати підходи до проведення змагань з урахуванням сучасних тенденцій розвитку спорту. В нашому дослідженні був проаналізований передовий досвід формування організаційно-управлінських структур при проведенні Всесвітніх ігор та Всесвітніх ігор SportAccord, так як ці змагання виступають одними з найбільш масштабних проєктів з неолімпійських видів спорту. У той же час Всесвітні ігри мають більшу історію проведення та відповідно більш злагоджений механізм формування різноманітних організаційних структур, які координують реалізацію проєкту. Змагання SportAccord почали проводитись нещодавно і тому не встигли відпрацювати єдиний механізм формування організаційно-управлінської структури для проведення ігор. Таким чином, дослідження організаційно-управлінської структури проведення Всесвітніх ігор та Всесвітніх ігор SportAccord допоможе виявити особливості її функціонування при проведенні «молодих» і більш розвинутих комплексних змагань у неолімпійському спорті.

Аналіз звітів про проведення змагань [92, 93, 94, 125, 161] та опитування членів оргкомітету Всесвітніх ігор – 2017 (Вроцлав, Польща) дозволили виявити, що процес організації Всесвітніх ігор супроводжується створенням 5-ти рівневої управлінської структури, для змагань SportAccord характерна наявність 6-ти рівнів управління (табл. 3.2).

Так, при підготовці Всесвітніх ігор SportAccord організацією першого рівня управління виступає відділ мультиспортивних ігор SportAccord. У свою чергу організацією першого рівня для проведення Всесвітніх ігор є Міжнародна асоціація Всесвітніх ігор. До основних завдань цього рівня відносяться контроль діяльності інших структур, що відповідають за проведення змагань, надання їм консультативної допомоги, пов'язаної з підготовкою ігор, пошук глобальних спонсорів майбутнього заходу тощо.

Крім цього, однією з основних функцій структур першого рівня управління є вибір місць проведення змагань. Наприклад, місто, що претендує на проведення Всесвітніх ігор, зобов'язане подати письмову заяву в виконавчий

комітет Міжнародної асоціації Всесвітніх ігор, після чого в структурі IWGA формується спеціальна комісія основною метою якої є розгляд всіх заяв та оцінка міст-кандидатів. Після цього комісія, формує остаточний список претендентів серед яких, на сесії IWGA, визначається місто-організатор цих змагань. Подібна процедура характерна і для змагань SportAccord, однак треба зазначити, що для I Всесвітніх ігор єдиноборств та I Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord вибір міст-організаторів проходив без проведення конкурсу, що було обумовлено невеликою популярністю цих змагань і відповідно відсутністю великої кількості кандидатів на їх проведення [118].

Таблиця 3.2

**Характеристика організаційних структур, які координують проведення
Всесвітніх ігор та Всесвітніх ігор SportAccord**

Рівні організації	Змагання	Назва організації	Напрями діяльності
I-й рівень	Всесвітні ігри	IWGA	Вибір міста–організатора; пошук глобальних спонсорів змагань; контроль діяльності організацій, які проводять ігри; корекція роботи інформаційного забезпечення спортивних заходів на міжнародному рівні, тощо.
	Всесвітні ігри SportAccord	Відділ мульти-спортивних ігор SportAccord	
II-й рівень	Всесвітні ігри (у тому числі SportAccord)	організаційні комітети країн, які проводять змагання	Забезпечення спортивними спорудами та необхідним обладнанням для проведення змагань; організація культурних заходів; пошук національних спонсорів ігор; проведення інформаційного висвітлення проєкту на національному рівні; складання розкладу заходів.

Продовження таблиці 3.2

III-й рівень	Всесвітні ігри (у тому числі SportAccord)	МСФ видів спорту, що входять до програми змагань	встановлює правила зі своїх видів спорту; проводить відбір суддів; визначає остаточні результати змагань в межах свого виду спорту.
IV-й рівень	Всесвітні ігри (у тому числі SportAccord)	Національні спортивні організації	Допомога в матеріально-технічному забезпеченні змагань; Координація діяльності міжнародних спортивних структур та керівництва країни та міста-організатора.
V-й рівень	Всесвітні ігри (у тому числі SportAccord)	Структури неспортивної спрямованості	Забезпечення харчування транспорту, страхування, медичного обслуговування, охорони тощо).
VI-й рівень	Всесвітні ігри єдиноборств SportAccord	Комітет Всесвітніх ігор єдиноборств Міжнародна	Контроль допуску учасників до ігор; координація діяльності спортивних федерацій, види спорту яких представлені у програмі, під час підготовки до ігор, тощо.
	Всесвітні інтелектуальні ігри SportAccord	Міжнародна асоціація інтелектуального спорту	

Після вибору місця проведення змагань, формується організаційний комітет майбутніх ігор (другий рівень управління), до складу, якого, як правило, входять представники національних спортивних організацій, уряду країни, яка проводить ігри, силових структур, медичних установ тощо. На організаційний комітет покладається безпосередня підготовка спортивного проєкту. Необхідно відзначити, що сьогодні поняття організації змагань включає не тільки управління та проведення спортивної частини, а й безліч суміжних напрямів адміністративної діяльності, до яких можна віднести: забезпечення харчування, проживання, логістики, акредитації, безпеки, медичного обслуговування тощо. Також важливим елементом успішного

проведення змагання є підготовка церемоній відкриття і закриття ігор які представляють собою яскраві шоу-програми з елементами національної культури, країни, що проводить ігри або презентацією спортивних дисциплін в програмі змагань. Для цього в структурі організаційного комітету створюються творчі і технічні групи, які розробляють сценарії відповідних церемоній.

Організаційний комітет наступних Всесвітніх ігор повинний бути створений не пізніше 6 місяців після вибору міста-організатора. До складу оргкомітету входить голова оргкомітету (представник міста-організатора) та його заступників за узгодженням з Виконавчим комітетом Міжнародної асоціації всесвітніх ігор. Голова висуває нових членів оргкомітету з державних та спортивних організацій країни, що приймає ігри.

Оргкомітет виконує всі обов'язки міста-організатора Всесвітніх ігор та відповідає за:

- створення штаб-квартири оргкомітету з постійною адресою, яка має бути відчинена 24 години на день за один тиждень до початку змагань та два дні після церемонії закриття Всесвітніх ігор.

Для координації діяльності між IWGA та містом-організатором Всесвітніх ігор створюється Координаційний комітет змагань. В його склад входить однакова кількість членів Виконкому Міжнародної асоціації Всесвітніх ігор та місцевого оргкомітету, як правило його головою призначається президент IWGA.

Виконавчий комітет Міжнародної асоціації Всесвітніх ігор визначає кількість учасників з різних дисциплін для кожної МСФ з урахуванням популярності та розвитку виду спорту на світовому рівні, встановлює кількість посадових осіб, які будуть залучені до змагань.

Проведене опитування начальника відділу зав'язків організаційного комітету Всесвітніх ігор 2017 р. Патриції Вожсечовської дозволило виявити структуру оргкомітету цих змагань (рис. 3.1). До його складу увійшли шість департаментів, які були сформовані у відповідності до основних напрямів діяльності. В свою чергу кожен департамент був розділений на декілька

відділів, які відповідали за виконання більш конкретних завдань. Головним керівним органом оргкомітету була рада, до складу якої входили керівники усіх департаментів, на чолі ради стояв – президент.

Проведений аналіз звітів про організацію ігор SportAccord [90-92, 94] показав, що подібний механізм формування і функціонування організаційного комітету характерний і для цих змагань, однак кількісний склад департаментів та різноманітних відділів відрізняється. Наприклад, в структурі оргкомітету Всесвітніх інтелектуальний ігор SportAccord були відсутні відділи, які відповідали за централізоване розміщення гостей та їх харчування. Крім цього, на змаганнях SportAccord в меншому обсязі реалізуються культурні та розважальні програми, що зменшує кількість відповідних департаментів.

Рис. 3.1. Структура організаційного комітету Всесвітніх ігор 2017 р. (Вроцлав, Польща)

Таким чином, оргкомітет з підготовки та проведення змагань виступає тимчасовим органом управління спортивним заходом, від його чіткої роботи і взаємодії всіх департаментів та людей, що входять до його складу багато в чому залежить успіх змагання в цілому. Аналіз структур організаційних комітетів Всесвітніх ігор та Всесвітніх ігор SportAccord показує, що механізм їх формування є однаковим. Однак з розвитком змагань та збільшенням їх популярності розширюється кількісний склад та функціональні обов'язки оргкомітетів.

Третій рівень організаційної структури підготовки Всесвітніх ігор (у тому числі SportAccord) включає в себе МСФ видів спорту, що входять до програми змагань. Ці організації відповідають за порядок проведення і технічний контроль змагань зі своїх видів спорту, а також проводять відбір суддів для участі в них.

Четвертий рівень проведення змагань включає національні спортивні організації, які відіграють велике значення при плануванні майбутніх змагань. Так, до подачі заявки на проведення змагань представники національних спортивних структур повинні розробити попередній план організації спортивного заходу, оцінити можливості приймаючого міста (наявність спортивних споруд, готелей тощо), заручитись підтримкою органів місцевої влади сформувати попередній бюджет змагань та ін.

П'ятий рівень управління змаганнями включає організації або компанії неспортивної спрямованості, які допомагають оргкомітету забезпечити харчування, медичне забезпечення, страхування, охорону тощо. Як показує практика проведення Всесвітніх ігор (у тому числі SportAccord) представники організацій п'ятого рівня можуть входити до складу оргкомітету або тісно взаємодіяти з його представниками. Наприклад, Томас Завиерта – представник транспортної компанії «TRANS-DAN», яка виступала партнером Всесвітніх ігор 2017 р. і забезпечувала логістику на цих змаганнях, входив до складу оргкомітету і очолював його транспортний відділ [93]. Необхідно відзначити,

що чим більша популярність змагань, тим більша кількість структур п'ятого рівня залучається для їх проведення. Так, проведення Всесвітніх ігор SportAccord супроводжувалось залученням більше, ніж 15 подібних компаній. В свою чергу організація Всесвітніх ігор проходила при підтримці більше, ніж 40 таких структур [161].

Для змагань SportAccord характерна наявність шостого рівня управління. Як правило ці структури включають у свій склад федерації видів спорту, що входять до програми змагань. Наприклад, під час підготовки I Всесвітніх ігор єдиноборств SportAccord представниками федерацій: айкідо, боксу, боротьби, дзюдо, джиу-джицу, карате, кендо, кікбоксингу, муай-тай, самбо, сумо, тхеквондо, ушу був створений Комітет Всесвітніх ігор єдиноборств. У свою чергу, для підготовки і проведення Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord було вирішено залучити організацію, що мала досвід проведення подібних заходів. Вибір керівництва SportAccord зупинився на одному зі своїх членів, а саме на Міжнародній асоціації інтелектуального спорту, яка є організатором Всесвітніх інтелектуальних ігор і об'єднує федерації всіх видів спорту, що входять до програми цих змагань. Після підписання у 2010 р. угоди між цими організаціями Всесвітні інтелектуальні ігри SportAccord проводилися Міжнародною асоціацією інтелектуального спорту під керівництвом SportAccord [22].

Необхідність створення подібних структур підтверджує той факт, що SportAccord організаційну роботу з проведення I Всесвітніх артистичних ігор доручив Всесвітній федерації танцювального спорту. Однак, ігри, заплановані на березень 2013 р. в Китаї, так і не відбулися. Це свідчить про необхідність створення керівного органу, що об'єднує всі організації, види спорту яких входять до програми змагань.

3.2.2. Нормативно-правові основи організації змагань. Ефективність діяльності організаційних структур, що відповідають за проведення комплексних змагань, залежить від наявності нормативно-правової бази, в якій визначається основна мета та завдання цих проєктів, особливості їх підготовки,

система відбору, структура проведення турніру, правила вибору міста-організатора, фінансове забезпечення тощо.

Аналіз особливостей нормативно-правового забезпечення проведення комплексних змагань з неолімпійських видів спорту дозволив виділити 3 основні групи документів, що регулюють їх проведення (рис. 3.2).

Різноманітна програма змагань, наявність в ній видовищних і популярних видів спорту викликає певний інтерес до комплексних змагань з неолімпійських видів спорту з боку глядацької аудиторії. Наприклад, Всесвітні ігри єдиноборств SportAccord 2013 р. в Санкт-Петербурзі (Російська Федерація) відвідали понад 10 тис. осіб, а церемонія відкриття Всесвітніх ігор 2013 р. в Калі (Колумбія) зібрала 40 тис. аудиторію [13].

Рис. 3.2. Нормативно-правове забезпечення проведення комплексних змагань з неолімпійських видів спорту

Присутність такої великої кількості людей в місцях проведення змагань вимагає від організаторів забезпечення їх безпеки. З цією метою міжнародними організаціями було прийнято низку документів, метою яких було забезпечення безпеки вболівальників на стадіонах. Так, у 1985 р. була прийнята «Європейська конвенція про запобігання насильству та неналежну поведінку глядачів під час спортивних заходів і зокрема, футбольних матчів». У преамбулі цього документа йде мова, що всі країни, які визнали цю хартію, зобов'язуються виконувати її положення при проведенні масштабних спортивних змагань. Крім цього існує ряд міжнародних правових актів, які впливають на процес підготовки міжнародних комплексних змагань. Наприклад, Міжнародна конвенція проти апартеїду в спорті передбачає проведення спортивних змагань в умовах рівності всіх учасників.

Норми «*Lex sportiva*» охоплюють правила, що визначають структуру і особливості організації комплексних змагань. Необхідно відзначити, що всі норми «*Lex sportiva*» взаємопов'язані між собою. Наприклад, у своєму Статуті IWGA підтримує і просуває принципи і цінності, які визначені в Олімпійській хартії – принципи чесної гри і чистоти спорту, визнання Всесвітнього антидопінгового кодексу. Крім цього, необхідно відзначити, що норми «*Lex sportiva*» знаходяться в прямій залежності від законодавства країн, в яких проходять змагання або розташовані штаб-квартири керівних організацій. Наприклад, розташування штаб-квартири SportAccord в Лозанні (Швейцарія) вимагає відповідності всіх документів, цієї асоціації, законодавчій базі цієї країни. До них відносяться безпосередньо ті, які регулюють питання проведення Всесвітніх ігор SportAccord. Крім цього, в правилах Всесвітніх ігор SportAccord відзначено, що всі змагання проводяться відповідно до правил відповідної міжнародної спортивної федерації.

Формування та вдосконалення нормативно-правового забезпечення спортивних змагань довгий і складний процес. Більшість комплексних змагань з неолімпійських видів спорту мають нетривалу історію розвитку, тому їх нормативна база недосконала і потребує доопрацювання. Так, аналіз правового

забезпечення Всесвітніх ігор показав, що нормативна база цих змагань постійно доповнюється. Наприклад, у 2016 р. був підписаний другий Меморандум про взаєморозуміння між МОК та IWGA [146]. Міжнародна асоціація Всесвітніх ігор і далі зобов'язується дотримуватися олімпійських принципів, визнає тільки ті види спорту (дисципліни), що не входять до програми Олімпійських ігор, федерації, які визнані МОК або вже є членами Міжнародної асоціації Всесвітніх ігор. У свою чергу, МОК усвідомлює значущість Всесвітніх ігор, надає технічну допомогу їх організаційним комітетам, ділиться досвідом, особливо в питаннях комунікації, маркетингу та реклами. Також вдосконалюються правила Всесвітніх ігор, які з моменту їх створення в 1989 р. змінювалися мінімум раз на два роки [147].

Для ігор SportAccord характерним стало відсутність єдиних підходів у нормативно-правовому забезпеченні. Передбачалося, що кожен оргкомітет змагань формує свою концепцію організації, а асоціація SportAccord взяла на себе тільки контролюючу функцію.

Також важливим етапом правового забезпечення міжнародних комплексних змагань є підписання договору між керівною структурою, яка проводить змагання, та містом-організатором. Наприклад, під час підготовки Всесвітніх ігор сторони укладають угоди, відповідно з якими IWGA несе відповідальність за організацію участі міжнародних спортивних федерацій, в той час як місто-організатор несе відповідальність за надання транспортних, інформаційних та інших видів послуг; забезпечення персоналу для проведення Всесвітніх ігор; покриття операційних витрат IWGA на 4 роки.

Міжнародна асоціація Всесвітніх ігор має право використовувати в комерційних цілях спонсорство і всі ліцензійні права по відношенню до Всесвітніх ігор, права на трансляції або інші форми передачі інформації про змагання для громадськості, в тому числі пов'язані з телебаченням, радіо та інтернетом. Крім того, виконавчий комітет IWGA має право призначити будь-якого комерційного партнера на таких умовах, які вважає за потрібне.

Таким чином, формування та вдосконалення нормативно-правової бази

спортивних змагань тривалий і складний процес. Всі документи, що регулюють організацію комплексних змагань з неолімпійських видів спорту можна розділити на 3 групи (міжнародні угоди, норми *lex sportiva* і законодавство країн, де проходять змагання).

3.2.3. Особливості формування програми змагань. Програма спортивних заходів є одним з найважливіших компонентів спорту, від якого багато в чому залежить популярність змагань. Розширення географії видів спорту, їх фінансування також знаходяться в прямій залежності від присутності спортивних дисциплін в програмах міжнародних комплексних змагань, що пояснює прагнення більшості міжнародних спортивних федерацій бути там представленими. В нашому дослідженні були проаналізовані спортивні програми наймасштабніших комплексних змагань у неолімпійському спорті (Всесвітні ігри та Всесвітні ігри SportAccord), що допоможе виявити особливості їх формування при проведенні «молодих» і більш розвинутих змагань.

Неможливість включення всіх бажаючих і відповідних необхідним критеріям (широке поширення у світі, наявність організаційної структури, проведення чемпіонатів світового та континентального рівнів тощо) видів спорту до програми Олімпійських та Всесвітніх ігор, створило передумови для появи нових змагань. Так, асоціацією SportAccord було ухвалено рішення про проведення нових комплексних змагань – Всесвітніх ігор SportAccord. Першими змаганнями даної серії стали Всесвітні ігри єдиноборств SportAccord. Аналіз видів спорту з програми цих змагань (табл. 3.3) показав, що вона включає переважно неолімпійські види спорту (12 з 18, що складає 67%).

Крім цього програма складається з основної та показової частин. Так, виступи в айкідо на I та II іграх носили показовий характер, що можна пояснити відсутністю змагальної діяльності в цьому виді спорту, так як вона суперечить його філософії. Однак навіть показові виступи в програмі міжнародних комплексних змагань позитивно впливають на динаміку розвитку

виду спорту. Так, в період з 2010 по 2015 рр., кількість національних федерацій в складі Міжнародної федерації айкідо зросла на 38% [92].

Таблиця 3.3

**Характеристика видів спорту програми Всесвітніх ігор єдиноборств
SportAccord**

Вид спорту		Рік		Поширен-ня в світі (кількість країн)	Присутність у програмі	
		Створення МСФ	Прийняття в GAISF/ SportAccord		Олім- пійських ігор	Всесвітніх ігор
Боротьба	греко- римська	1912	1967	176	+	—
	вільна	1912		176	+	—
	греплінг	2006		15	—	—
	панкра- тійон	1999		22	—	—
	на поясах	2003		14	—	—
Фехтування		1913	1967	152	+	—
Бокс		1920	1968	196	+	—
Дзюдо		1951	1967	203	+	—
Карате		1970	1976	192	—	+*
Кендо		1970	2006	57	—	—
Тхеквондо		1973	1975	206	+	—
Кікбоксинг		1976	1976	126	—	+
Айкідо		1976	1984	80	—	—
Сумо		1983	1999	84	—	+
Самбо		1984	1985	83	—	—
Сават		1985	2010	97	—	—
Джиу – джитсу		1987	1993	106	—	+
Муайтай		1993	2006	128	—	+

Примітка: * – до 2017 р.; з 2020 р. – у програмі Ігор Олімпіад

GAISF висуває ряд вимог до видів спорту, федерації яких стають її членами (рис. 3.3). Необхідно відзначити, що унікальність цього заходу полягає в тому, що він об'єднує 54% видів спорту, що входять до програми Ігор Олімпіад або Всесвітніх ігор і відповідно досягли високої популярності у світі,

але й 46% видів спорту не представлених у програмах масштабних змагань світового рівня. Аналіз інформації офіційного сайту GAISF [133] засвідчив, що всі МСФ видів спорту, які формували програму Всесвітніх ігор єдиноборств, є членами цієї асоціації. Рік їх включення до складу GAISF значення не має. Наприклад, МСФ, які представляють муайтай, кендо і кікбоксинг отримали статус членів GAISF лише у 2006 р., проте ці види спорту представлені в програмі змагань, починаючи з перших ігор. Міжнародна федерація савата визнана GAISF у 2010 р., представила свій вид спорту у програмі II Всесвітніх ігор єдиноборств (Санкт-Петербург, 2013).

Рис. 3.3. Критерії включення спортивної федерації до складу GAISF

Крім цього, заявки від представників МСФ бойових мистецтв розглядаються особливим способом, що обумовлено складним характером і незначними відмінностями між видами діяльності спортсменів в цих видах спорту. Особлива увага приділяється популярності.

Так, всі види спорту, представлені в програмі Всесвітніх ігор єдиноборств, розвиваються в більш ніж 50 країнах світу. Виняток становлять окремі види боротьби, такі як: греплінг (15 країн), панкратіон (22 країни) і боротьба на поясах (14 країн). Однак представництво цих видів спорту в авторитетній структурі – Всесвітньому комітеті об'єднаних стилів боротьби, політика якого спрямована на розвиток національних видів, а також прагнення GAISF надати можливість видам спорту, що розвиваються, бути представленими в програмі міжнародних комплексних змагань, вплинуло на рішення про включення цих дисциплін до програми ігор. Аналіз теорії і практики показав, що включення виду спорту до програми Всесвітніх ігор єдиноборств, неможливе без підтримки ними всіх норм антидопінгового законодавства, що обумовлено принциповою політикою GAISF в цьому напрямку. Так, одними з ключових питань, що розглядались на конвенціях SportAccord 2011-2015 рр., є обмін передовим досвідом всіх членів цієї організації щодо боротьби з допінгом [92].

Сьогодні в світі існує велика кількість спортивних бойових мистецтв (більше 50), які розвиваються на міжнародному рівні і можуть бути включені до програми Всесвітніх ігор єдиноборств. Наприклад, вид східного єдиноборства – кудо, який був представлений в показовій програмі IX Всесвітніх ігор у Калі. Однак відмова включити його до програми наступних Всесвітніх ігор, спонукала Міжнародну федерацію кудо оголосити про намір розширення календаря змагань, одним з варіантів якого є включення виду спорту до програми Всесвітніх ігор єдиноборств.

Крім цього, аналіз систем змагань видів спорту програми Всесвітніх ігор SportAccord показав, що олімпійські види мають напружений календар змагань (75–100 стартів) за сезон на відміну від неолімпійських (25–50 стартів), це

свідчить про можливість розширення програми Всесвітніх ігор єдиноборств за рахунок цих видів спорту.

Другим реалізованим проектом SportAccord стали Всесвітні інтелектуальні ігри, які представляють собою міжнародні комплексні змагання з інтелектуальних видів спорту. Вони проводилися щорічно в Пекіні (КНР) з 2011 по 2014 рр.

Програма Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord включала 5 видів спорту (шашки, шахи, го, бридж, сянці). До участі в змаганнях допускалися лише найсильніші спортсмени, які очолюють світові рейтинги відповідних МСФ. Тому ці заходи характеризуються приблизно однаковою кількістю учасників (близько 150 спортсменів) і країн-учасниць (36 – 39 держав).

Аналіз програм Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord (рис. 3.4) свідчить про стабільність кількості видів спорту в них, проте постійно збільшувалася кількість видів змагань.

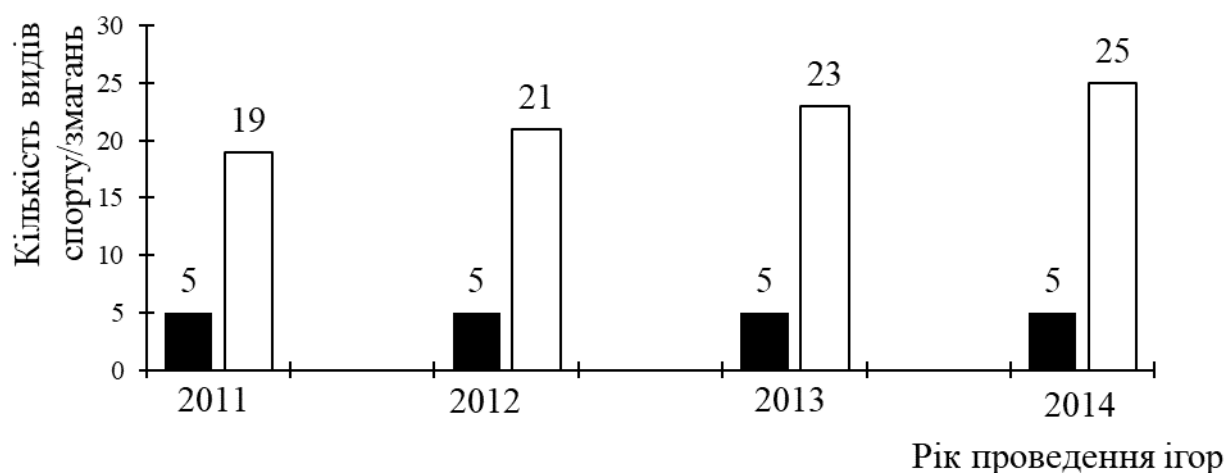

Рис. 3.4. Динаміка кількості видів спорту та видів змагань у програмі Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord (Пекін, КНР):

■ види спорту;
□ види змагань

Так, на I Іграх проведено змагання у 19 видах змагань; на II Іграх їх кількість було збільшено до 21 за рахунок проведення жіночого і чоловічого

турніру з шашок–100. Крім того, парна першість з го замінила змагання з шашок-64 для чоловіків. В програму змагань III Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord були включені змагання з шашок рапід (чоловіча і жіноча першість), а індивідуальний чоловічий турнір з го був замінений на командну першість. На IV Іграх програма розширилася за рахунок включення змагань з шашок–64 для жінок, а також змагань з го для чоловіків.

Як показав аналіз програми Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord, одним з обов'язкових критеріїв включення виду спорту до програми Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord є членство відповідної МСФ в цій асоціації, а також її входження до складу IMSA. Крім цього, активна діяльність організаторів змагань, спрямована на реалізацію принципу чесної гри і антидопінгової політики. Для залучення великої кількості країн до змагань програма повинна формуватися за принципом урахування інтересу всіх учасників. Як показує практика, в програму змагань входять види спорту, популярні в Європі (шашки), Азії (го, сянци), а також в обох частинах світу (шахи, бридж), що впливає на розподіл медалей змагань. Лідируючі позиції на Всесвітніх інтелектуальних іграх SportAccord посідають спортсмени країн Азії. Основну кількість нагород вони завоювали в змаганнях із сянци і го.

За час проведення Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord спортсменам, які представляють інші частини світу, вдалося завоювати лише 3 медалі в даних видах спорту. Успішні виступи азіатських спортсменів у змаганнях з го і сянци обумовлені тим, що вони виникли саме в цій частині світу і в багатьох країнах Азії є національними. Крім того, розвиток даних видів спорту тут істотно підтримується державою. Так, в республіці Корея навчання правилам гри в го є обов'язковою дисципліною в школах. Також створено спеціальний фонд, з коштів якого найбільш перспективним дітям виплачуються стипендії. Висока зацікавленість в суспільстві інтелектуальними видами спорту, а також наявність країн з великою кількістю населення зумовило нерівномірний розподіл гравців цих видів спорту на планеті. Так, 80% гравців з го і сянци – жителі Азії. Тут проводиться велика кількість змагань

національного та регіонального масштабу, що сприяє ефективній підготовці спортсменів до Всесвітніх інтелектуальних ігор і відбору для участі в них. У свою чергу, представники країн Європи значно перевершили азійських спортсменів у змаганнях з шашок. Так, на останніх іграх все комплекти нагород, в цьому виді спорту, були завойовані європейськими спортсменами. Успішний виступ європейців на міжнародній арені обумовлено популярністю шашок в цій частині світу, а також діяльністю Європейської конфедерації шашок. До її складу входять 24 національних організацій, які визнані відповідною Міжнародною федерацією і є її членами. За час свого існування Європейською конфедерацією шашок організовано велику кількість турнірів різного масштабу. Також під її патронатом проводяться чемпіонати Європи, в тому числі серед молоді, ведеться активна діяльність з популяризації шашок серед населення країн континенту.

У змаганнях з бриджу і шахів спортсмени Європи та Азії демонструють рівний результат, що можна пояснити високою популярністю тут цих видів спорту. Так, близько 90% спортсменів, що входять в топ-100 кращих гравців світу рейтингу Міжнародної шахової федерації, проживають в Євразії.

Аутсайдерами на цих іграх є країни Америки та Африки. Так, в середньому з 54 країн Африки в іграх брало участь лише 3 держави (6% від усіх країн на континенті), що можна пояснити низьким рівнем розвитку спорту, в цілому, і інтелектуальних видів, зокрема. З країн Америки конкуренцію складають лише спортсмени США, що посідали II-IV загальнокомандні місця.

Аналіз теорії і практики показав, що на даний момент існує невелика кількість інтелектуальних видів спорту, які можуть претендувати на включення у програму Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord. Найбільш вірогідним з них є покер, що обумовлено тривалою історією розвитку цього виду спорту (понад 450 років), широким поширенням у світі (розвивається більш, ніж в 64 країнах), а також його присутністю в програмі Всесвітніх інтелектуальних ігор, що проводяться IMSA. Крім цього, Міжнародна федерація покеру (IFP) є асоційованим членом цієї організації, проте недовга історія існування IFP

(створена в 2009 р.), а також відсутність досвіду організації міжнародних турнірів, перешкоджають включенню покеру в програму Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord. У 2017 р. заявка IFP на членство у GAISF була відхилена.

Таким чином, одним з основних елементів успішного проведення міжнародного комплексного змагання є наявність в його програмі популярних і видовищних видів спорту. Аналіз видів спорту в програмах Всесвітніх ігор єдиноборств і Всесвітніх інтелектуальних ігор свідчить, що вони значно поширені у світі й мають давно створені організаційні структури з досвідом проведення чемпіонатів світового та континентального рівнів, і реалізують політику боротьби з допінгом. Основним критерієм включення виду спорту до програми Всесвітніх ігор SportAccord є членство МСФ в складі GAISF (SportAccord).

Водночас аналіз особливостей формування програм Всесвітніх ігор з 1981 по 2017 рр. дозволив виділити критерії та фактори, що впливають на включення видів спорту до програми цих змагань (рис. 3.5).

Аналіз звітів про організацію Всесвітніх ігор та опитування членів організаційного комітету Всесвітніх ігор 2017 р. показує, що остаточне рішення про затвердження видів спорту в програмі Всесвітніх ігор приймає виконавчий комітет IWGA, однак, як показує практика, сьогодні одним з основних факторів, що обумовлюють можливість включення виду спорту до програми Всесвітніх ігор, є можливість приймаючого міста, тому члени організаційного комітету тісно співпрацюють з виконкомом IWGA у питаннях пов'язаних з формуванням програми. Крім цього, представники організаційного комітету можуть вносити свої пропозиції щодо формування показової та основної частини програми, що дозволяє доповнити програму декількома національно-популярними видами спорту, які в майбутньому можуть претендувати на подальше включення до програми змагань. Наприклад у 2005 р. сумо було представлено у показовій частині програми IV Всесвітніх ігор (Акіта, Японія), а з 2009 р. – визнано офіційним видом спорту [24].

Рис. 3.5. Критерії та фактори включення видів спорту до програми Всесвітніх ігор

Необхідно відзначити, що в сьогоденні реаліях розвитку спорту важливим фактором, що впливає на формування програми Всесвітніх ігор, є економічна обґрунтованість видів спорту. Проведене опитування членів організаційного комітету Всесвітніх ігор 2017 р. показує, що при розгляді кандидатів на включення до програми Всесвітніх ігор вираховується приблизна вартість проведення змагань з цих видів спорту і можливий прибуток від їх організації. Кандидати, які є найменш економічно привабливими, можуть бути не включені у програму змагань. Крім цього, необхідно враховувати, що після підписання Меморандуму про взаєморозуміння між МОК та IWGA, в програму Всесвітніх ігор повинні входити тільки ті види спорту, які мають потенційну можливість включення до програми Олімпійських ігор [146].

Ще однією з особливостей формування офіційної частини програми Всесвітніх ігор, є специфічне розділення видів спорту на шість груп (ігри з м'ячем, єдиноборства, види спорту на точність, артистичні, трендові).

Аналіз кількості видів змагань у програмі Всесвітніх ігор (рис. 3.6.) показав, що в період з 1981 по 2001 рр., кількість видів змагань постійно змінювалась, що можна пояснити відсутністю єдиного механізму формуванні програми змагань. Основним критерієм включенням виду спорту в програму була наявність відповідної матеріально-технічної бази. Тому основну роль при формуванні програми брав на себе організаційний комітет змагань.

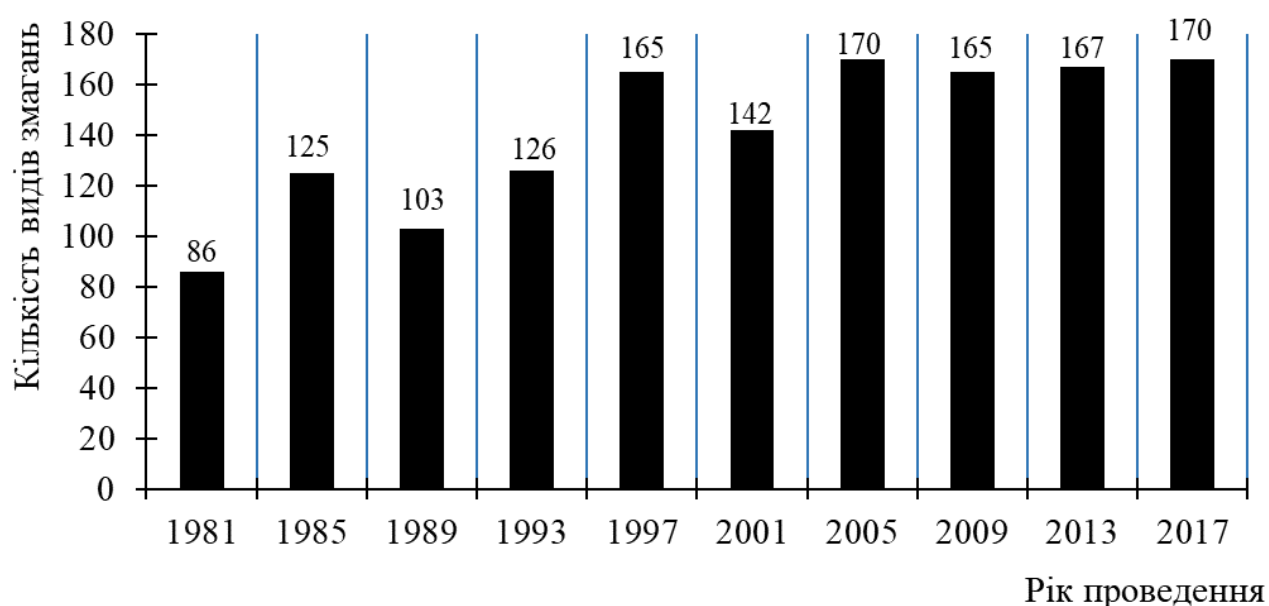

Рис. 3.6. Динаміка кількості видів змагань у програмі Всесвітніх ігор

В свою чергу, в період з 2005 до 2017 рр. спостерігаються стабілізація кількості видів змагань на Всесвітніх іграх, що можна пояснити появою єдиних підходів до формування програми. Так, першочергову роль при визначенні видів спорту починає відігравати Виконком IWGA. Крім того, були визначені критерії включення видів спорту до програми змагань. Необхідно відзначити, що хоча програмам Всесвітніх ігор характеризується стабільною кількістю видів змагань в ній постійно змінюються види спорту та спортивні дисципліни, що пояснюються прагненням організаторів дати можливість новим видам спорту зарекомендувати себе в рамках великих міжнародних комплексних змагань.

Такими чином, аналіз особливостей формування програми Всесвітніх ігор та Всесвітніх ігор SportAccord дозволив виявити основні підходи до формування комплексних змагань у неолімпійському спорті: урахування можливостей міст-організаторів, розділення видів спорту на офіційні та показові (виключення Всесвітніх інтелектуальних ігор спорту SportAccord), динамічність програми змагань.

3.2.4. Інформаційна підтримка спортивних заходів. Аналіз особливостей організації комплексних спортивних змагань засвідчує стабільність принципів їх організації, з одного боку, та постійні зміни процесу їх підготовки – з іншого, що обумовлено прагненням організаторів враховувати недоліки проведення змагань в минулому і підвищувати рівень цих проєктів у подальшому. Сьогодні у світовому співтоваристві відбуваються глобальні процеси переходу від індустріальної системи суспільних відносин до інформаційної. На думку В. Н. Зуєва, [40], С. С. Філіпова [115], Т. Вгусе [124], Filo K., Funk D. C., Hornby G. [131], одним із найважливіших компонентів ефективної підготовки змагань виступає їх інформаційна підтримка, особливо велике значення вона відіграє при підготовці нових і маловідомих турнірів. Як показує практика проведення комплексних змагань з неолімпійських видів спорту в структурі організаційних комітетів існує окремий відділ інформаційної підтримки. Аналіз особливостей організації комплексних змагань з неолімпійських видів спорту дозволив визначити основні напрями інформаційної підтримки цих заходів (рис. 3.7).

Сьогодні найпотужнішим ресурсом просування спорту в глобальному світі є телебачення. Це змушує організаційні структури, які проводять змагання з неолімпійських видів спорту, вести активну діяльність спрямовану на організацію теле-трансляції змагань. Аналіз звітів про проведення Всесвітніх ігор та Всесвітніх ігор SportAccord показав, що всі угоди з телевізійного висвітлення цих змагань, у тому числі ліцензування прав домашніх телетрансляцій для країни-організатора, виконуються виключно правовласником. Як правило ними виступають організації, які започаткували

проведення змагань. Так, право на комерційну реалізацію телетрансляції Всесвітніх ігор має Міжнародна асоціація Всесвітніх ігор. Безпосередньо телевізійну зйомку проводить компанія, якій надається назва «Host Broadcaster». Право бути «Host Broadcaster» Всесвітніх ігор розігрується на конкурсній основі.

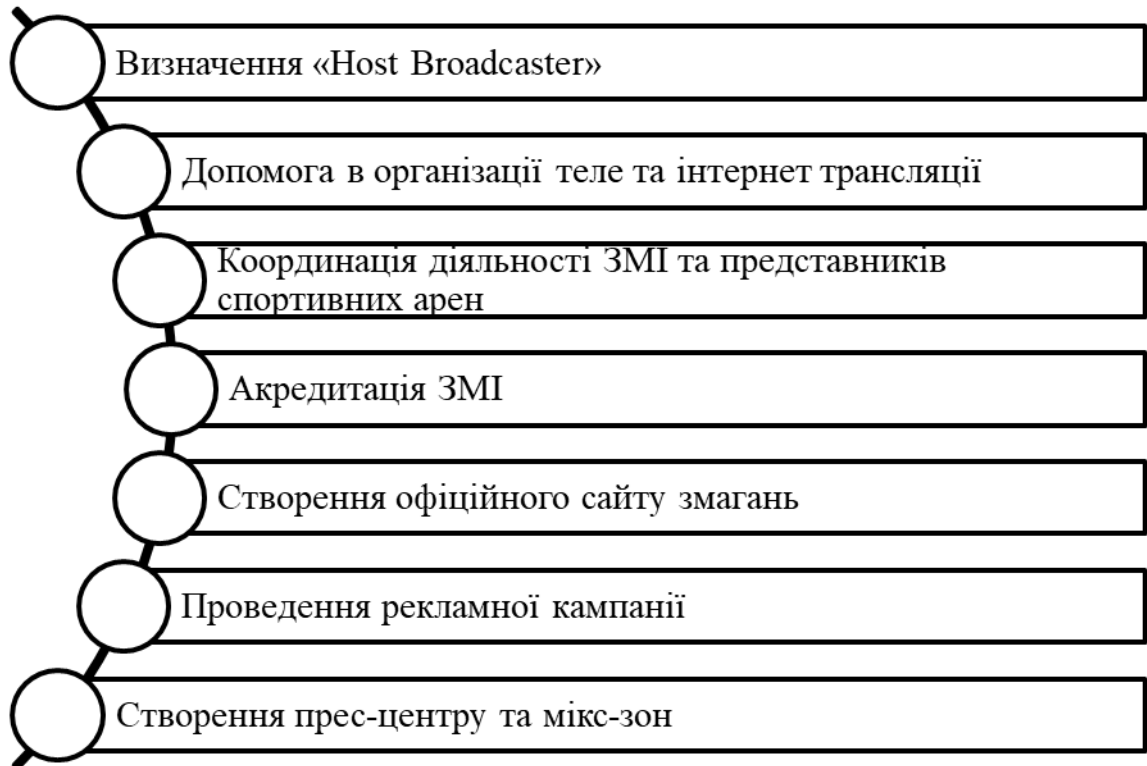

Рис. 3.7. Основні напрями інформаційної підтримки міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту

На масштабних змаганнях міжнародного рівня можуть одночасно працювати кілька телекомпаній, кожна з яких готує свою теле-версію турнірів з власними коментарями та урахуванням уподобань своїх країн або регіонів. Представники телекомпаній входять до структури організаційного комітету змагань, крім своїх головних завдань з підготовки і виробництва телевізійної версії турнірів, вони приймають участь у формуванні розкладу змагань, захищаючи інтереси телебачення, а разом з ним спонсорів і партнерів. Крім цього, представники «Host Broadcaster» приймають активну участь у підготовці спортивних об'єктів до організації змагань. Наприклад, телекомпанії формують список технічних вимог для організаційного комітету, в якому визначають, де

можуть бути розміщені телекамери, при цьому необхідно враховувати технологічні особливості і планування спортивних арен.

Крім цього, представники організаційного комітету повинні вжити заходів для захисту телекабелів та телекамер і запобігання несанкціонованого доступу до них з боку глядачів, волонтерів та інших категорій персоналу. Схема розміщення камер затверджується організаційним комітетом і представниками спортивних об'єктів де будуть проходити змагання. Представники оргкомітету повинні надати можливість для облаштування теле і аудіо апаратури, а також освітлення, що забезпечить створення міжнародної телетрансляції високої якості. Так, відповідно до правил організації Всесвітніх ігор 2017 р. в усіх локаціях, де проводились змагання, освітлення було не менше 1400 люкс.

Представники телекомпаній і організаційного комітету повинні визначити дизайн і місце розташування локацій для проведення прес-конференцій і мікс-зон, які представляють собою спеціальні зони, призначені для організації інтерв'ю зі спортсменами, командами та тренерами. Ці локації повинні мати необхідне освітлення, певну кількість місць для теле-камер і моніторів. Розташування залу для прес-конференцій і мікс-зон повинно бути огороженим і мати охорону. Як правило, представники оргкомітету і телекомпаній мають перевагу у доступі в ці місця.

Сьогодні важливим елементом забезпечення телетрансляції є накладення екранної графіки на відео-картинку. Для забезпечення вирішення цього завдання прес-служба організаційного комітету надає в електронному вигляді для використання на телеекранах: проміжні та кінцеві звіти; стартові списки кожного змагання; особисту інформацію про атлетів; інформацію про досягнення рекордів; склади команд.

До початку кожного змагання представники телекомпаній і організаційного комітету повинні визначити стиль, обсяг і природу цієї інформації, визначити стиль графічного інтерфейсу, за допомогою якого вона

буде представлена. Інформація на екрані та реклама визначається угодою про телемовлення між власниками прав на телетрансляцію змагань.

Також інформаційний відділ організаційного комітету розробляє систему акредитації представників ЗМІ, яка дозволяє репортерам отримати можливість доступу в різні зони проведення змагань для виконання своїх функцій і реалізацію телевізійних завдань.

Водночас, сьогодні важливим моментом інформаційного забезпечення змагань є їх висвітлення в мережі Інтернет. Організаторам необхідно розробити інтернет сайт змагань. Для цього реєструється доменне ім'я, визначається майданчик на хостингу, де і буде розміщений офіційний сайт турніру. На етапі підготовки турніру всі основні питання розміщується на цьому сайті, серед них: візова підтримка, інформація по квитках централізоване розміщення тощо. Під час змагань сама головне завдання для сайту - он-лайн трансляції та статистика результатів

Таким чином, сьогодні одним з ключових елементів підготовки і проведення спортивного змагання є його інформаційне забезпечення. Аналіз особливостей інформаційного забезпечення змагань з неолімпійських видів спорту показав, що механізм їх висвітлення у ЗМІ є схожим зі змаганнями у олімпійському спорті.

3.2.5. Економічні аспекти організації ігор. Сьогодні спортивні змагання є не тільки засобом визначення найсильніших спортсменів і команд, а й масштабними розважально-комерційними заходами. Вони вимагають величезних фінансових вкладень, а також при правильній реалізації фінансової політики можуть принести значний прибуток їх організаторам.

Останнім часом спорт і пов'язані з ним явища стають все більш привабливою сферою для інвестицій, ведеться активне будівництво спеціалізованих спортивних комплексів, на спорт працює велика індустрія, метою якої є виробництво спортивного видовища. Крім цього, значним поштовхом для розвитку такої індустрії в країні є проведення масштабних комплексних змагань, які є каталізатором залучення фінансових коштів в галузь

спорту. У переважній більшості випадків при проведенні спортивного змагання питання їх економічного забезпечення стає першочерговим для організаторів, яким необхідно визначити розміри і статті витрат, джерела отримання фінансування, на основі чого розробити бюджет змагань. Одне з основних завдань організаторів – реалізація продуманої маркетингової політики. Тому в структурі організаційних комітетів створюються окремі департаменти, які відповідають за пошук інвесторів та спонсорів, розробку маркетингових стратегій і рекламно-спонсорських програм [16]. Так, організатори проводять ідентифікацію та відбір потенційних спонсорів з урахуванням можливості позиціонування їх товару в рамках майбутнього змагання. Після чого розробляються спеціальні спонсорські програми для різних категорій спонсорів: генеральний спонсор, офіційний партнер, офіційний постачальник тощо.

Аналіз робіт А. Smith [151] свідчить, що фінансовий успіх спортивного змагання залежить від правильно побудованої економічної програми цього заходу, яка представляє собою комплексну систему цільових орієнтирів економічного забезпечення змагань, ефективних шляхів і засобів досягнення зазначених орієнтирів, що включають науково-дослідні, виробничі, соціально-економічні, організаційно-господарські, фінансові заходи, які взаємопов'язані з ресурсами, виконавцями і термінами.

Необхідність залучення великих фінансових інвестицій в процес організації комплексних змагань з одного боку, і невисока популярність подібних заходів у неолімпійському спорті з іншого, вимагає створення гнучких економічних програм, які здатні задовольнити інтереси організаторів, спонсорів, меценатів, спортивних функціонерів тощо. Аналіз теорії і практики показав, що на даний момент не існує єдиної моделі формування подібних програм в неолімпійському спорті (рис. 3.8).

Так, при визначенні шляхів фінансування підготовки Всесвітніх ігор основним фактором виступає політика організаційного комітету. Наприклад, вибір спонсорів Всесвітніх ігор 2005 р. в Дуйсбурзі (Німеччина) здійснювався

виключно організаційним комітетом змагань і, як наслідок, переважною більшістю спонсорів, цих змагань, стали місцеві компанії [163]. Істотно змінилася маркетингова політика і спонсорство на Всесвітніх іграх 2009 р. з метою залучення до спонсорства компанії, за аналогією з Олімпійськими іграми була розроблена рекламно-спонсорська програма, де були виділені категорії спонсорів з чіткими критеріями вимог і можливостей, проте подібна програма під час проведення наступних ігор реалізована не була.

Всесвітні ігри 1997 (Лахті, Фінляндія)	• Реалізація першої рекламно-спонсорської програми «Our partners»; залучення виключно національних компаній; продаж прав на телетрансляцію; продаж квитків на змагання; кількість фірм спонсорів - 29; прибуток від змагань: ≈ 6 млн.дол.
Всесвітні ігри 2001 (Акіта, Японія)	• Реалізація програми «Cooperation and partnership»; продаж прав на телетрансляцію; продаж квитків; кількість фірм спонсорів - 26 прибуток від змагань: ≈ 6 млн.дол.
Всесвітні ігри 2005 (Дуйсбург, Німеччина)	• Реалізація програми «World Games partners»; продаж прав на телетрансляцію; кількість фірм спонсорів - 34; прибуток від змагань: ≈ 10 млн.дол.
Всесвітні ігри 2009 (Гаосюн, Китайська республіка)	• Реалізація програми «Partners program» залучення національних та міжнародних компаній; наявність чітких категорій спонсорів; продаж квитків; продаж прав на телетрансляцію; рекламна діяльність в мережі інтернет; кількість фірм спонсорів - 19 прибуток від змагань: ≈ 15 млн.дол.
Всесвітні ігри 2013 (калі, Колумбія)	• Відсутність рекламно-спонсорської програми; залучення великої кількості національних партнерів; відсутність продажу квитків; продаж прав на телетрансляцію; рекламна діяльність в мережі Інтернет; кількість фірм спонсорів - 43 прибуток від змагань: ≈ 7 млн.дол.

Рис. 3.8. Характеристика економічної діяльності організаційних комітетів Всесвітніх ігор з 1997 р. по 2013 р.

Аналіз офіційних сайтів організаційних комітетів міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту дозволив виявити, що основним джерелом фінансової підтримки виступає спонсорство, що характерно для нових змагань, проте як показує практика проведення Олімпійських ігор необхідно здійснювати постійний пошук нових і вдосконалювати вже існуючі шляхи отримання прибутку.

Одним з основних шляхів отримання прибутку від проведення Олімпійських ігор є розробка і реалізація рекламно-спонсорських програм, які включають велику кількість фірм-спонсорів різних категорій, у тому числі і компанії зі світовим ім'ям (The Olympic Partners), продаж квитків і прав на телетрансляції, ліцензійна діяльність тощо [160]. Менша популярність комплексних змагань в неолімпійському спорті (відповідно менша глядацька аудиторія) викликає невеликий інтерес до них з боку телеканалів. Однак, сьогодні все більшого значення набуває можливість трансляції спортивних змагань в мережі Інтернет. Активну діяльність, спрямовану на висвітлення змагань в режимі он-лайн введе асоціація SportAccord. Так, організація всіх мультиспортивних змагань, що проводяться під патронатом SportAccord, супроводжується створенням відповідних порталів (сайт змагань, канал YouTube). Крім цього, проведення змагань супроводжується використанням передових технологій, що дозволяє стежити за перебігом подій у режимі он-лайн. Наприклад, за результатами фінальних поєдинків з го і сянці під час проведення Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord 2012 р. через мережу Інтернет стежило понад 350 тис. глядачів. Також високу популярність мав офіційний сайт Всесвітніх ігор єдиноборств SportAccord у 2013 р., який відвідало більше 1 млн. унікальних користувачів. Висока активність інтернет-користувачів на офіційних сайтах ігор SportAccord дозволяє використовувати ці портали в комерційних цілях. Наприклад, право розміщення свого логотипу на сайті Всесвітніх ігор єдиноборств мали виключно компанії, які є генеральними спонсорами на цих заходах. Національні бізнес-партнери могли отримати таке право лише за додаткові фінансові внески до фонду змагань. Таким чином,

можна зробити припущення, що Інтернет в найближчому майбутньому перетвориться на важливу складову фінансових надходжень комплексних змагань в неолімпійському спорті.

Проведення комплексних змагань вимагає наявності великої кількості спортивних об'єктів, які повинні бути оснащені сучасним спортивним обладнанням, що призводить до необхідності величезних грошових інвестицій в розвиток інфраструктури. Наприклад, домінуюча частина (90%) фінансових коштів, виділених на проведення Олімпійських ігор в Пекіні в 2008 р., була витрачена на розвиток і реконструкцію олімпійської столиці [11]. Як правило, більшість витрат, пов'язаних з розвитком інфраструктури, бере на себе країна-організатор.

Невисока популярність подібних змагань в неолімпійському спорті і, як наслідок, неможливість очікувати від держави вкладення в них значних грошових інвестицій, вимагає від керівництва неолімпійського спорту створення гнучких і пільгових умов для міст-організаторів. Наприклад, змагання Всесвітніх ігор єдиноборств SportAccord 2010 р. та Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord 2011 – 2014 рр. були проведені на об'єктах XXIX Олімпіади. Також у правилах Всесвітніх ігор відсутні жорсткі вимоги до міст-організаторів, проте як показує практика, при підготовці цих змагань, часто будуються або реконструюються вже існуючі спортивні споруди.

Таким чином, державна підтримка проведення комплексних змагань в неолімпійському спорті здійснюється шляхом прямої участі в будівництві або реконструкції стадіонів, басейнів, спортивних комплексів. Крім цього, в створенні і зміцненні матеріальної бази також беруть участь муніципалітети і місцева влада – вони зводять за рахунок своїх бюджетів нові спортмайданчики і гімнастичні зали, несуть витрати з ремонту та утримання вже існуючих об'єктів спортивного призначення.

Однак фінансування спортивних споруд не обмежується бюджетними коштами. Їх непряме забезпечення проводять МСФ, так як саме ці організації забезпечують проведення змагань з відповідних видів спорту. Так, в правилах

Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord право забезпечення змагань на цих іграх закріплюється за відповідними федераціями (фінансові витрати на доставку обладнання до місць проведення змагань, його обслуговування, суддівство).

Таким чином, основними джерелами фінансування міжнародних комплексних змагань є: державні дотації, продаж прав на теле-трансляції, спонсорство, реклама в мережі Інтернет, а також непряме фінансове забезпечення з боку МСФ. Необхідно відзначити, що існує безліч додаткових джерел прибутку від проведення комплексних змагань таких як: продаж сувенірної продукції, ліцензійна діяльність тощо. Також до джерел фінансування змагань в неолімпійському спорті можна віднести продаж квитків на змагання.

На етапі планування спортивного заходу організатори знають місткість спортивних арен і можуть зайнятися розробкою квиткової програми для даної події. Перш за все проводиться вирізка незручних глядацьких місць через розстановку телевізійних камер, рекламних банерів, тимчасових конструкцій тощо. Потім виділяються різні категорії глядацьких місць для учасників змагань, членів делегацій, запрошених гостей тощо. Такі місця також не потрапляють у продаж. Після цього формуються категорії глядацьких місць для продажу. Їх може бути кілька. Особливе значення квиткова програма має при формуванні концепції безпеки спортивного заходу. В теперішніх умовах спортивні вболівальники – фанати, можуть влаштовувати «перфоманси». Іноді їх дії носять образливий характер для уболівальників команди суперників. У зв'язку з цією обставиною організатори заходу змушені вдаватися до таких заходів, як продаж квитків вболівальникам команд–суперників на різні трибуни або спеціально відгороджені сектора з антивандальними бар'єрами. Необхідно враховувати і політичну ситуацію в світі, відносини між країнами, вболівальники яких можуть знаходитись на стадіоні [1].

Отже, до основних аспектів розробки квиткових програм відносяться: визначення секторів і кількості глядацьких місць, що надходять у продаж;

визначення вирізки глядацьких місць, що не надходять у продаж; визначення секторів на трибунах, зайнятих спортсменами, офіційними особами, учасниками, які не потрапляють у продаж; визначення секторів на трибунах, зайнятих на потреби оргкомітету; формування цінової політики; організація торгівлі квитками на арені і в інтернет-сервісах.

Однак подібна можливість отримання фінансових інвестицій в неолімпійському спорті може бути не завжди реалізована. Наприклад, організаційний комітет Всесвітніх ігор в Калі (Колумбія) забезпечив можливість перегляду змагань для всіх бажаючих [125].

Таким чином, сьогодні змагання виступають великими комерційними проектами, успіх яких залежить від грамотно побудованих економічних програм цих заходів. Аналіз особливостей фінансового забезпечення комплексних змагань в неолімпійському спорті показав, що сьогодні відсутній єдиний механізм формування економічної політики їх проведення, що пояснюється невисокою популярністю цих заходів. На відміну від олімпійського спорту, де основним джерелом прибутку є продаж прав на телетрансляцію, неолімпійський спорт характеризується отриманням основних інвестицій за рахунок спонсорства. Крім цього, величезне значення для проведення комплексних змагань грає фінансова підтримка держави і місцевих органів влади.

3.2.6. Матеріально-технічне забезпечення змагань. Сьогодні одним з важливих напрямів, що визначають прогрес сучасного спорту, є вдосконалення процесу організації та проведення змагань, шляхом розробки і впровадження нового спортивного інвентарю та обладнання, створення сучасних спортивних споруд, засобів фіксації спортивного результату тощо. Матеріально-технічний компонент – один з найбільш трудомістких в організації змагань. Як правило, в структурі оргкомітету створюються один (або кілька) відділів, які відповідають за його реалізацію цього компоненту. На стадії планування змагання ці підрозділи збирають вимоги і побажання від спортивного керівництва та інших

організаційних служб. На основі цього розробляється технічна концепція майбутнього заходу.

Аналіз звітів про організацію комплексних змагань з неолімпійських видів спорту [90-94], а також опитування членів організаційного комітету Всесвітніх ігор 2017 р. дозволили виявити основні напрями діяльності відділу матеріально-технічного забезпечення цих змагань (рис. 3.9).

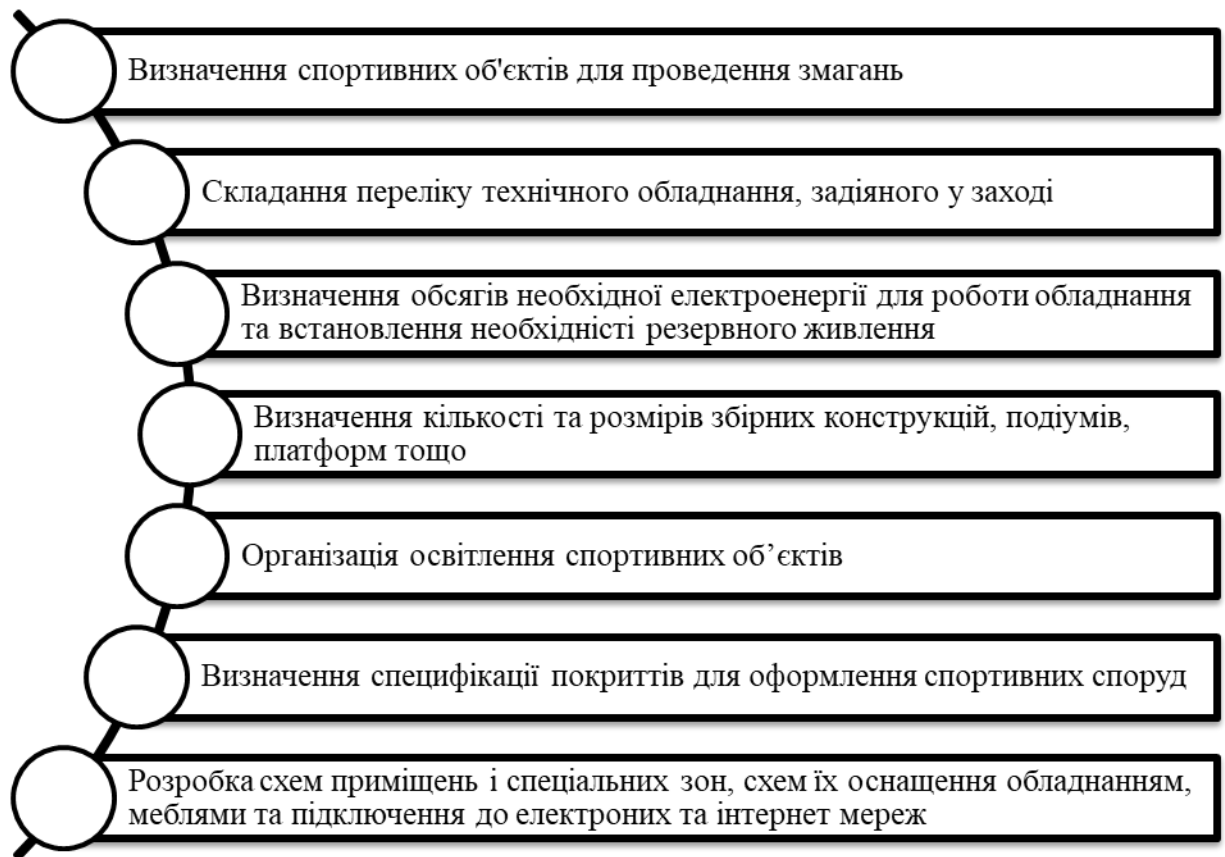

Рис. 3. 9. Основні напрями діяльності відділу матеріально-технічного забезпечення комплексних змагань з неолімпійських видів спорту

Необхідно відзначити, що велика кількість комплексних змагань у неолімпійському спорті організовується на існуючих спортивних спорудах, а їх програма залежить від можливостей міста-організатора. Наприклад, Всесвітні ігри єдиноборств SportAccord 2010 р. та Всесвітні інтелектуальні ігри SportAccord (2011-2015 pp.) проходили в Пекіні на спортивних аренах Ігор XXIX Олімпіади [91]. Також IWGA не вимагає від міст-організаторів

Всесвітніх ігор будівництва нових спортивних споруд або поліпшення інфраструктури міст.

Проведення комплексних міжнародних змагань вимагає певного рівня розвитку інфраструктури міста-організатора, тому діяльність департаменту матеріально-технічного забезпечення не обмежується спортивними спорудами.

Таким чином, однією з тенденцій матеріально-технічного забезпечення масштабних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту є створення (реконструкція) універсальних спортивних споруд. Крім цього, до спортивних комплексів висувається ряд вимог, серед яких: забезпечення безпеки (як спортсменів, так і глядачів), надання доступу до місць проведення змагань представників ЗМІ, забезпечення можливості доступу до спортивної споруди людей з інвалідністю тощо [147].

Будівництво і реконструкція спортивних споруд для проведення комплексних змагань вимагає величезних фінансових вкладень. Наприклад, на реконструкцію спортивних об'єктів для проведення Всесвітніх ігор 2017 р. у Вроцлаві виділено понад 10 млн дол. Необхідно відзначити, що проведення масштабних міжнародних змагань вимагає від міста-організатора розвиненої інфраструктури, яка змогла б забезпечити комфортні умови перебування як спортсменів, так і глядачів.

Порівняльний аналіз особливостей матеріально-технічного забезпечення різних комплексних змагань дозволив визначити, що всі ці заходи умовно можна розділити на дві групи (табл. 3.4)

До першої групи можна віднести комплексні змагання, які мають тривалу історію існування, певну глядацьку аудиторію і, як наслідок, зацікавленість спонсорів. Як правило, для проведення таких заходів реконструюють місця проведення змагань, поліпшують інфраструктуру міста, а наявність великої кількості глядачів обґрунтовує необхідність створення і дотримання норм безпеки під час спортивних змагань. Прикладом подібних змагань виступають Всесвітні ігри. Необхідно відзначити, що в правилах цих змагань відсутні вимоги до міст-організаторів щодо розвитку інфраструктури, проте аналіз

особливостей матеріально-технічного забезпечення цих заходів в останні роки свідчить про зміни підходів до їх організації.

До другої групи матеріально-технічного забезпечення змагань можна віднести «молоді» проекти, які не досягли значної популярності і не можуть висувати певних вимог до місць проведення змагань. Організатори цих заходів прагнуть провести змагання на тих же спортивних аренах, що і Олімпійські ігри. Так, Всесвітні ігри єдиноборств 2008 р. і Всесвітні інтелектуальні ігри пройшли на тих же спортивних спорудах, що і Ігри XXIX Олімпіади. Аналіз особливостей підготовки масштабних комплексних змагань в неолімпійському спорті дозволив визначити, що сьогодні однією з особливостей матеріально-технічного забезпечення цих заходів є створення в місті-організаторі спеціальних зон (кластерів) для проведення змагань з певних груп видів спорту (єдиноборства, водні види, ігри з м'ячем тощо).

Таблиця 3.4

Групи комплексних змагань у неолімпійському спорті в залежності від їх матеріально-технічного забезпечення

Група	Змагання	Характеристика
I Група (розвинені проекти)	Всесвітні ігри	Створення та реконструкція спортивних комплексів; розвиток інфраструктури міста-організатора; закупівля нового інвентарю для проведення змагань; наявність вимог для спортивних споруд.
II Група («молоді» проекти)	Всесвітні ігри єдиноборств SportAccord, Всесвітні інтелектуальні ігри та ін.	Проведення змагань на існуючих спортивних об'єктах; використання існуючої інфраструктури міста-організатора; забезпечення сучасним спортивним інвентарем.

Наприклад, всі спортивні об'єкти Всесвітніх ігор Вроцлава 2017 р. розділені на 5 кластерів. Подібне розділення передбачає наявність універсальних спортивних споруд, тому більшість спортивних об'єктів, що приймають Всесвітні ігри 2017 р. знаходяться в стадії реконструкції, спрямованої на розширення їх можливостей та проведення змагань з різних видів спорту. Наприклад, в кластері «північ» був реконструйований спортивний центр «Hala Orbita», в якому створено 50-ти метровий критий басейн. Після реконструкції спортивний комплекс зможе приймати змагання зі спортивних єдиноборств.

Таким чином, порівняльний аналіз комплексних змагань в неолімпійському спорті дозволив визначити основні групи цих заходів в залежності від їх матеріально-технічного забезпечення (розвинені та «молоді» проекти).

3.2.7. Підготовка персоналу для проведення змагань. Сьогодні важливим елементом організації змагань є підготовка кадрів, здатних надавати різні види послуг на професійному рівні, тим самим підвищити ефективність проведення змагань. Аналіз особливостей підготовки комплексних змагань з неолімпійських видів спорту засвідчив, що для проведення подібних заходів необхідне залучення великої кількості кваліфікованих працівників, які змогли б забезпечити різні аспекти надання послуг таких як: громадське харчування, транспорт, медичне обслуговування, розміщення, безпеку з урахуванням великої кількості людей різних національностей і культур. При цьому необхідний високий рівень сервісу і якості для популяризації приймаючої країни в очах туристів і світової громадськості.

Так як ефективність процесу підготовки міжнародних комплексних змагань залежить від наявності висококваліфікованих кадрів, керівні організації прагнуть впровадити в організаційні комітети ігор людей з подібним досвідом. Так, в організаційний комітет Всесвітніх ігор єдиноборств увійшов глава відділу мультиспортивних ігор асоціації SportAccord, аналогічні принципи

реалізуються при формуванні складу організаційного комітету Всесвітніх ігор, до складу якого обов'язково включаються представники IWGA [26].

Також важливим елементом успішного проведення змагань є наявність кваліфікованого суддівського складу. Необхідно відзначити, що забезпеченням цієї групи персоналу для проведення змагань займається відповідна МСФ. Однак найбільшою групою персоналу необхідної для високоякісного проведення комплексних змагань є добровольці різних спеціальностей. Міжнародний досвід спортивного волонтерства стає обов'язковою складовою формули успіху, яку кожен раз з незмінною завзятістю намагаються вивести організатори масштабних змагань. Волонтерська діяльність настільки вигідна як для людей, які шукають допомоги, так і для осіб, які її надають, так як волонтерство – це спосіб будувати соціальні відносини, застосовувати на практиці моральні і релігійні принципи, отримувати нові суспільно корисні навички, знаходити підтримку у друзів, відчувати себе здатним надавати допомогу іншим тощо. Напрями діяльності волонтерів на міжнародних комплексних змаганнях різноманітні. Так, вони можуть включати виконання різних адміністративних функцій для забезпечення узгодженої роботи структур і підрозділів, задіяних на час проведення комплексних змагань, перевірка і реєстрація персоналу на спортивних об'єктах, управління персоналом, видача уніформи, діловодство. Також важливою складовою частиною волонтерської діяльності виступає участь у церемоніях відкриття та закриття. Крім цього, під час вручення медалей волонтери супроводжують спортсменів і посадових осіб до п'єдесталу пошани, підносять медалі і вручають квіти призерам змагань, піднімають національні прапори. Діяльність волонтера не закінчується тільки спортивною частиною програми, вони можуть надавати допомогу спортсменам та офіційним особам у вирішенні питань, пов'язаних з готельним обслуговуванням і туризмом, працювати водієм або супроводжуючою особою, забезпечувати своєчасну доставки спортсменів, журналістів, офіційних і посадових осіб до місця призначення.

Також важливим елементом відбору волонтерів є їх кваліфікація. Так, волонтери, які мають медичну підготовку (лікарі, медсестри, фельдшери, фармацевти і ін.), забезпечують чергування на пунктах з надання невідкладної медичної допомоги. Крім цього, менеджери, які проводять змагання, також повинні володіти низкою компетенцій: знанням сфери спорту та правил змагань, вмінням брати на себе відповідальність, володіти навичками управління персоналом, вміннями створювати творчі шоу-програми, швидко і якісно вирішувати проблеми та багато іншого. Так, відмова Порту-Елізабет (Південно-Африканська республіка) від проведення Всесвітніх ігор 1997 р. та перенесення їх в Лахті (Фінляндія) поставило складне завдання перед організаторами – підготувати змагання за два роки [143]. Місто вперше приймало подібний захід з літніх видів спорту, але у спортивних функціонерів Фінляндії був величезний досвід проведення міжнародних змагань із зимових видів, що допомогло успішно реалізувати цей проєкт. Проте не тільки відмова міста-організатора від проведення змагань може поставити під питання подальше їх існування. Конфлікт, що виник у 2015 р. між колишнім президентом SportAccord М. Візером і главою МОК Т. Бахом [41], змусив асоціацію SportAccord призупинити проведення власних змагань.

Таким чином, ефективність підготовки та проведення комплексних змагань в неолімпійському спорті залежить від наявності підготовлених і кваліфікованих кадрів. Аналіз теорії і практики показує, що персонал для проведення комплексних змагань умовно можна розділити на 3 групи (менеджери, судді та волонтери).

3.3 Переваги та недоліки організації міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту

Розвиток олімпійського і неолімпійського спорту проходив майже одночасно. Комплексний характер Олімпійських ігор з можливістю задоволення переваг широкої глядацької аудиторії, універсальність принципів олімпізму, перевірені в сприятливі і кризові періоди – стимулювали процес

становлення неолімпійського спорту як складової міжнародного спортивного руху. Головною метою більшості МСФ вважається включення своїх видів спорту в олімпійську програму. У той же час її реалізація з об'єктивних причин малоймовірна. Саме це привело до виникнення міжнародних комплексних змагань – Всесвітніх ігор (1981 р.), що об'єднали неолімпійські види спорту або спортивні дисципліни [22]. Порівняльний аналіз показників, що характеризують масштаби проведення змагань, а саме: кількість учасників змагань (рис. 3.10), кількість видів змагань (рис. 3.11), кількість країн учасниць (рис. 3.12), кількість акредитованих представників ЗМІ (рис. 3.13), підтвердив значну перевагу Ігор Олімпіад.

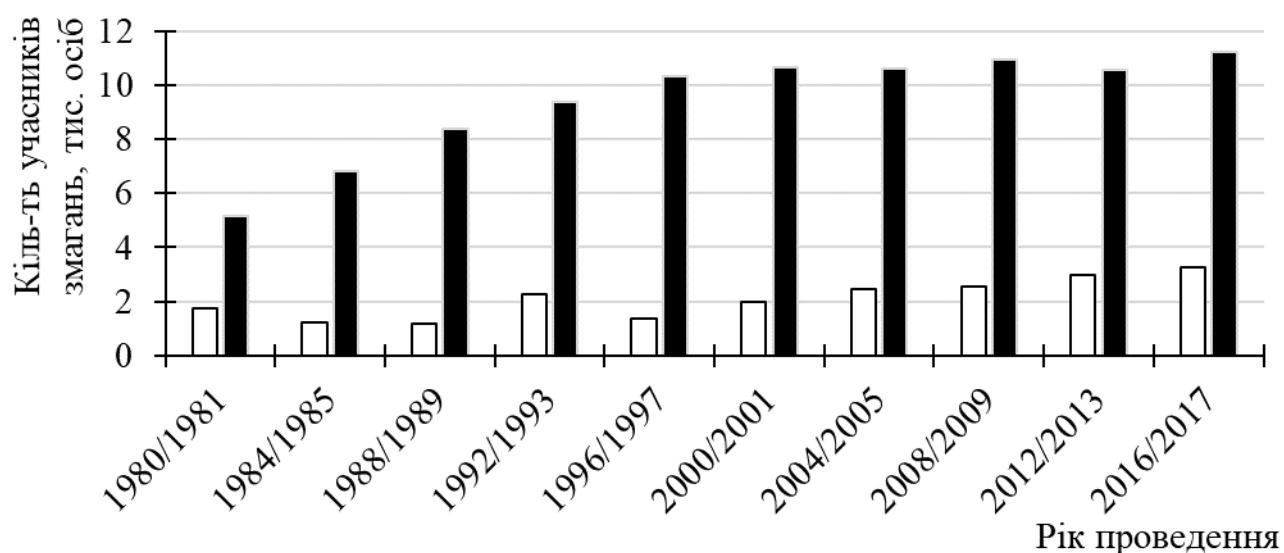
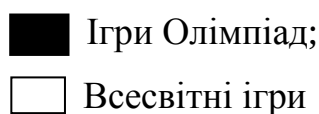

Рис 3.10. Динаміка кількості учасників Ігор Олімпіад та Всесвітніх ігор:

Порівняння змагань 1980–1985 рр. представляється необ'єктивним з двох причин. По-перше, на Іграх Олімпіад 1980 і 1984 рр. були присутні не всі учасники олімпійського руху через політичні протести, що проявилися в бойкоти змагань. По-друге, в 1980 р відбулися Ігри XXII Олімпіади, а в 1981 р. Всесвітні ігри пройшли вперше. Вважаємо за доцільне зіставляти характеристики, починаючи з 1990-х рр., Коли Всесвітні ігри вже досягли певної популярності, а Олімпійські – вийшли з кризового періоду бойкотів.

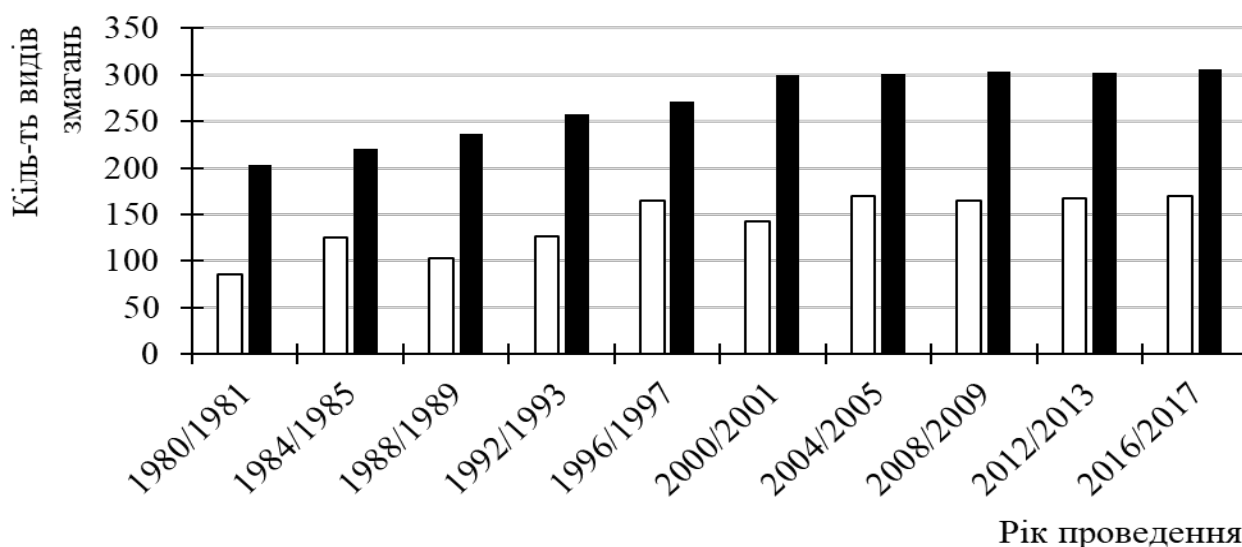
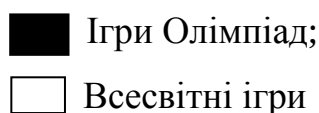

Рис 3.11 Динаміка видів змагань у програмі Ігор Олімпіад та Всесвітніх ігор:

У свою чергу, це сприяло б залученню на Всесвітні ігри більшої кількості представників ЗМІ. Сьогодні цей показник в 20 разів нижче, в порівнянні з Іграми Олімпіад.

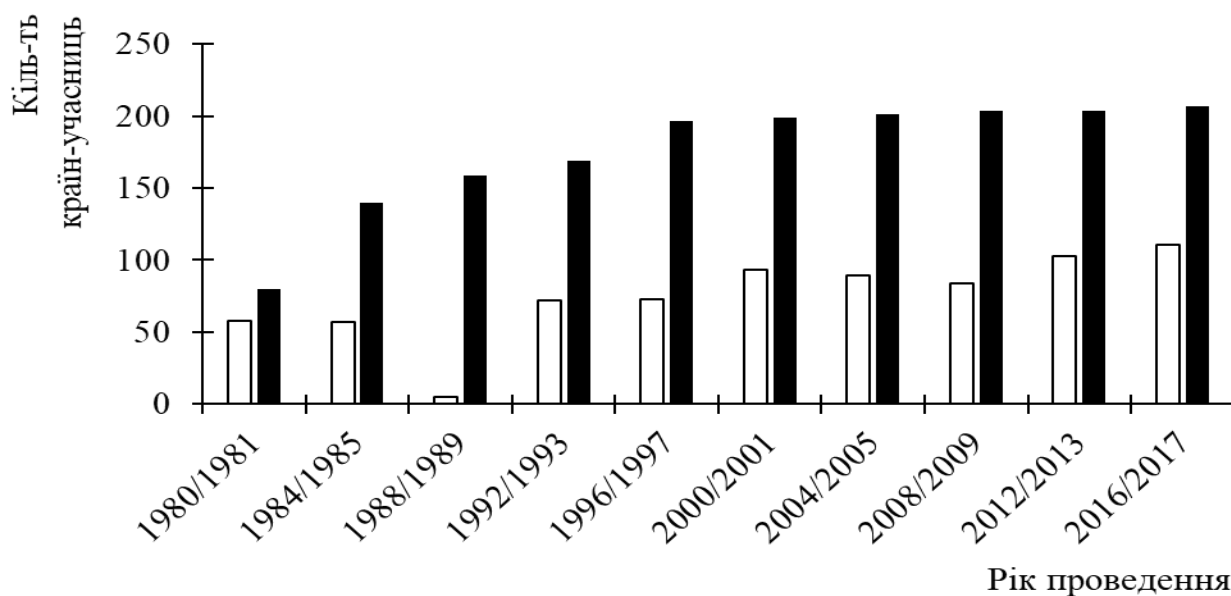
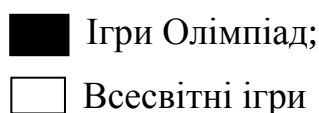

Рис 3.12 Динаміка кількості країн-учасниць Ігор Олімпіад та Всесвітніх ігор:

Всесвітні ігри в порівнянні з Олімпійськими іграми є більш привабливими для невеликих міст і країн, влади і спортивні функціонери яких хочуть стати організаторами масштабних змагань, завдяки можливості проведення ряду турнірів в інших містах цієї країни (міста – «супутники»), менш жорстким вимогам до спортивної інфраструктури і місць проживання учасників.

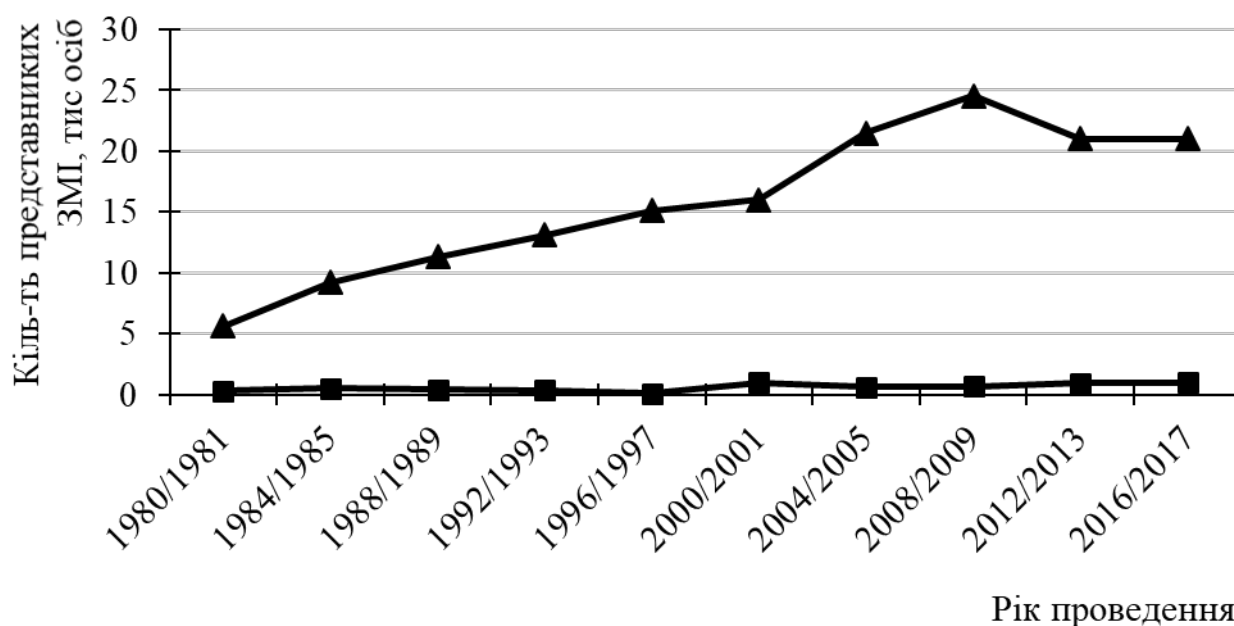
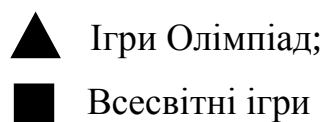

Рис 3.13 Динаміка кількості представників ЗМІ на Іграх Олімпіад та Всесвітніх іграх:

Ігри Олімпіади останнім часом здатні проводити тільки столиці економічно високорозвинених держав – Пекін, 2008; Лондон, 2012; Ріо-де-Жанейро, 2016 (столиця Бразилії в минулому, другий за величиною місто країни); Токіо, 2020 і т.д., витрачаючи на цю подію близько 20–40 млрд дол. Серед міст-організаторів Всесвітніх ігор столиця держави приймала турнір тільки один раз (Лондон, 1985), а останні змагання обійшлися державному і

місцевому бюджетам Колумбії і Калі в 105 млн. дол. [125], що в 400 разів економніше в порівнянні з Іграми Олімпіади. Крім того, можливою найближчою тенденцією розвитку Всесвітніх ігор стане організація змагань на африканському континенті. Заявка від Південно-Африканської республіки (ПАР) до Міжнародної асоціації Всесвітніх ігор надходила вже двічі: для проведення V і IX Всесвітніх ігор (1997 і 2013 рр.). У першому випадку заявка від Порт-Елізабет була задоволена, проте через отримання незалежності ПАР і політичних змін в країні, ігри були перенесені в Лахті (Фінляндія) [143]. Якщо Всесвітні ігри відбудуться в Африці, це будуть перші міжнародні комплексні змагання всесвітнього рівня, організовані на цьому континенті. Поява нових видів спорту та спортивних дисциплін триває і сьогодні. Існує велика різноманітність форм рухової активності (боксінг, зорбінг, слейклайн, паркур і ін.), які в перспективі можуть стати видами спорту. Ці процеси стимулюють появу нових змагань, в тому числі комплексного характеру. Започатковано проведення Всесвітніх інтелектуальних ігор та Всесвітніх ігор єдиноборств; SportAccord презентував ідею організації змагань з пляжних і вуличних видів спорту, зростає популярність екстремальних ігор (гравітаційні і X-ігри), окремі федерації організовують міжнародні комплексні турніри тощо. Переважна більшість спортивних дисциплін, які формують програми цих змагань, відносяться до системи неолімпійського спорту. Їх керівні структури в своїй діяльності дотримуються принципів «чесної гри», популяризують спорт без допінгу, дискримінації, на основі світу і протидії негативним наслідкам сучасного постіндустріального суспільства.

Завдяки дотриманню принципів олімпізму, неолімпійський спорт, зокрема Всесвітні ігри, підтримані керівництвом МОК. Однак так було не завжди. У 1980-ті рр. МОК сприйняв звістку про нові змагання без ентузіазму, з побоюванням порушення своїх прав і конкуренції з боку IWGA. МОК виступив проти участі представників олімпійських видів спорту (боксу і водного поло), МСФ яких отримали запрошення на Всесвітні ігри 1981 р. [93]. У зв'язку з цим Міжнародна асоціація аматорського боксу за два тижні до початку змагань

відмовилася від участі, а турнір з водного поло серед жінок відбувся, проте команди не виходили на церемонію відкриття. Сьогодні вже стало традицією присутність на Всесвітніх іграх президента МОК і підняття олімпійського прапора поруч з прапором IWGA. А відповідно до Меморандумами, підписаними між двома структурами [145], IWGA включає в програму змагань тільки види спорту (дисципліни), що не представлені в програмі Олімпійських ігор. У свою чергу, Міжнародний олімпійський комітет закликає НОК країн надавати підтримку і допомогу при комплектуванні збірних на Всесвітні ігри. Таким чином, однією з інтенсивних тенденцій сучасного спорту залишається виникнення видів спорту, що в свою чергу стимулює появу нових комплексних змагань. Ці тенденції більше характерні для неолімпійського напрямку, який сьогодні активно підтримується МОК.

Сьогодні ефективна організація змагань неможлива без реалізації всіх вище зазначених компонентів. Однак при проведенні будь-якого спортивного заходу організаторам доводиться вирішувати низку проблем. Так, організація великих комплексних змагань часом супроводжується проблемами під час вибору міста-організатора. Аналіз кількості заявок, поданих від міст-кандидатів на організацію Всесвітніх ігор та Ігор Олімпіад, свідчить про більше бажання організовувати олімпійські змагання. Наприклад, в конкурсі на організацію Ігор XXX Олімпіади 2012 р. прийняли участь 5 міст з 9, які подали заявки; на організацію Ігор XXXII Олімпіади 2020 р. було 6 претендентів, з яких в голосуванні брало участь 3 [160].

Останнім часом місто-організатор для проведення Всесвітніх ігор IWGA обирає з трьох кандидатів (характерно для Ігор 2017, 2021 рр.). У 2013 р. була одна заявка від двох німецьких міст Дуйсбурга і Дюссельдорфа [163]. Заявка отримала схвалення незважаючи на те, що вперше надійшла пропозиція на організацію змагань в подібному форматі. Також IWGA зацікавлена в розширенні географії організації Всесвітніх ігор, а Дуйсбург приймав ці змагання у 2005 р., і це був 2 раз, коли Німеччина стала місцем проведення подібного проєкту (після 1989 р. – Карлсруе). Однак смерть мера

Дюссельдорфа завадила проведенню ігор у Німеччині втретє. Додатковий конкурс, в якому прийняли участь Калі (Колумбія) і Преторія (ПАР), визначив, що змагання вперше будуть організовані у Південній Америці.

З іншого боку, МОК незабаром може зіткнутися з проблемою в питанні кількості заявок. У демократичних країнах сьогодні стає правилом визначати важливі рішення для країни або конкретного міста з їх мешканцями. Прикладом може стати ситуація, що виникла з Мюнхеном, міська влада якого хотіла подавати заявку на проведення зимових Олімпійських ігор 2022 р., але результати референдуму з цієї пропозиції виявилися негативними [136]. Сьогодні економічні інтереси часто ставляться вище, ніж політичні, і данна тенденція буде посилюватися.

Після визначення міста-організатора і формування в ньому організаційного комітету починається кропітка робота з підготовки майбутніх змагань, в процесі якої можуть виникати проблеми. Їх можна розділити на дві групи: Безпосередні – пов'язані з організацією заходу (їх логічно розглядати у взаємозв'язку з основними компонентами підготовки змагань). Опосередковані – не пов'язані зі спортом, проте істотно впливають на якість змагань, тому їх врахування є обов'язковим (рис. 3.14).

Як показав аналіз найбільших міжнародних комплексних змагань, накопичений досвід їх організації дозволяє істотно знизити гостроту прояву безпосередніх проблем. З іншого боку, постійно зростаюча популярність, збільшення масштабів актуалізує групу опосередкованих проблем. Так, внаслідок високої популярності Олімпійських ігор, престижності виступів збірних команд країн на них, регулярно виникають проблеми, пов'язані з використанням цих змагань в політичних та ідеологічних цілях. І хоча «градус напруги» протистояння політичних систем знизився, все одно мають місце спроби різних громадських об'єднань привернути увагу до проблем глобального або локального характеру, підірвати авторитет уряду країни в разі несвоєчасного попередження подібних ситуацій.

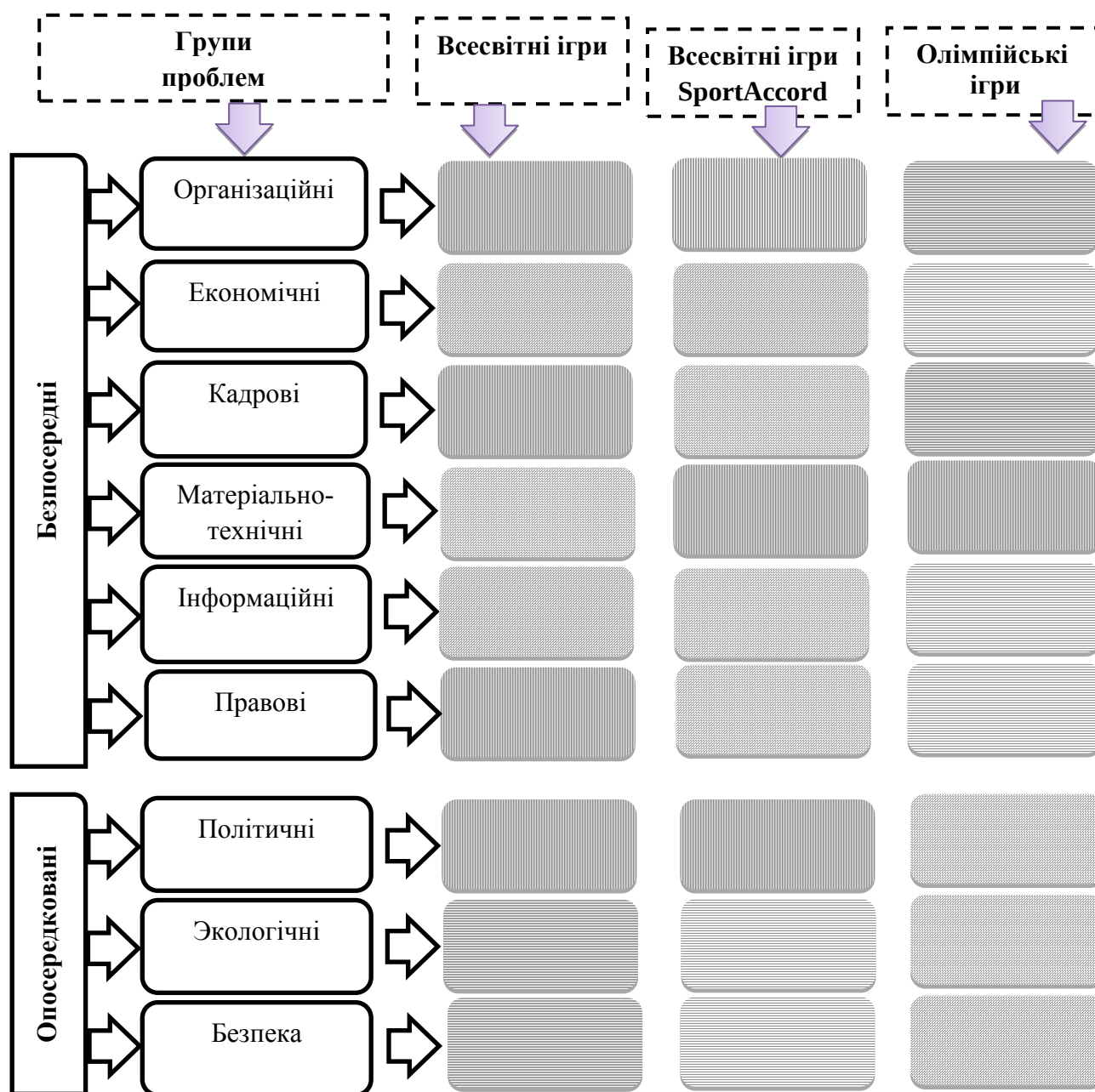

Рис. 3.14. Групи проблем організації міжнародних комплексних змагань:

■ - актуальні; ■ - середній ступінь прояву; ■ - низький ступінь прояву

Примітка: індикатори вказують на актуальність проблем

У зв'язку з цим, країня, яка приймає Олімпійські ігри, змушена велику частину бюджету змагань (до 50%) витратити на реалізацію системи охорони. Часто в процесі підготовки до ігор відбувається збільшення суми бюджету

переважно на вищевказану статтю витрат [128]. Як зазначалося вище, останнім часом містами-організаторами Ігор Олімпіад виступають столиці великих держав з високим рівнем економіки, стабільною політикою і значним людським ресурсом. Як правило, це міста-«багатомільйонники», мають складну екологічну ситуацію. Організаційному комітету доводиться вживати заходів щодо зниження забруднення навколишнього середовища [100].

Великі грошові інвестиції не завжди приводять до фінансового успіху. Наприклад, Олімпійські ігри в Афінах у 2004 р. стали фінансовим провалом. Їх вартість, значно перевищила заплановані цифри і склала 13 млрд. євро. Ця сума була серйозним тягарем для країни з населенням 11 млн. чоловік. Державний борг Греції помітно зріс, що згодом стало однією з причин економічної кризи.

У процесі організації змагань в неолімпійському спорті спостерігається протилежна ситуація, коли більша частина проблем носять безпосередній характер. Причому чим менше досвід проведення змагань, тим більш актуальними вони є. В результаті аналізу й узагальнення міжнародного досвіду та практики проведення комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, а також проведене опитування членів організаційного комітету Всесвітніх ігор 2017 р. дозволило виділити причини виникнення та наслідки прояву безпосередніх проблем організації комплексних змагань з неолімпійських видів спорту (рис. 3.15).

Необхідно відзначити, що для «молодих» змагань в неолімпійському спорті характерна наявність допоміжних керівних організацій. Так, проведення Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord контролювалося Міжнародною асоціацією інтелектуального спорту (IMSA), а також асоціацією SportAccord. Відсутність подібних структур під час підготовки до організації інших змагань SportAccord (пляжних, артистичних), запланованих на 2013 р., спричинило перенесення цих прєктів на 2015 р., а згодом відмову від них [133].

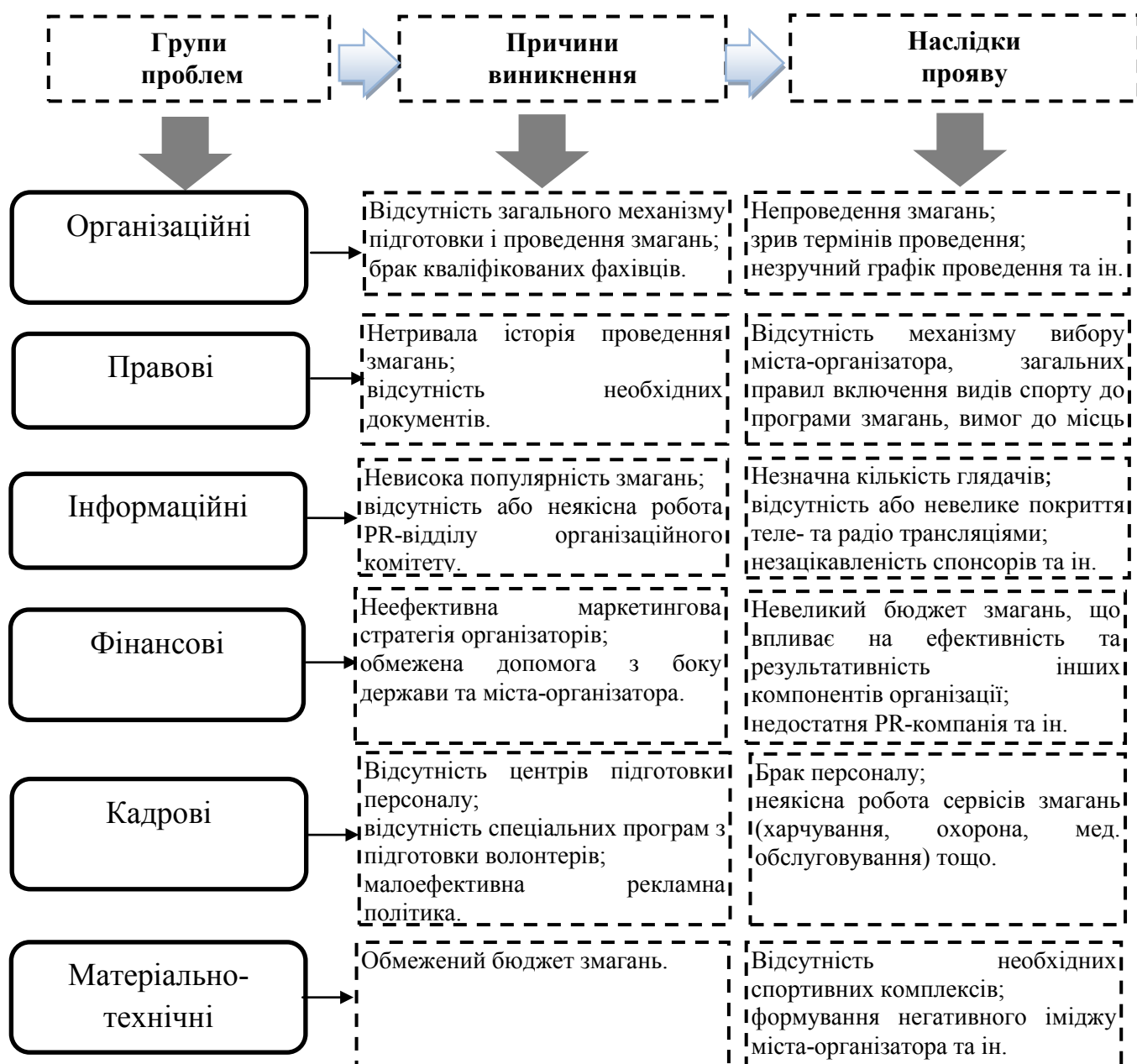

Рис. 3.15. Причини виникнення та наслідки прояву безпосередніх проблем організації міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту

Більшість комплексних змагань в неолімпійському спорті мають нетривалу історію розвитку, тому їх нормативна база недосконала і потребує доопрацювання. Так, аналіз правового забезпечення Всесвітніх ігор засвідчив, що нормативна база цих змагань постійно оновлюється. Так, постійно вдосконалюються правила проведення Всесвітніх ігор, які з моменту їх створення у 1989 р., змінювалися мінімум раз на два роки [147]. Також у 2016 р.

підписаний другий Меморандум про взаєморозуміння між МОК та IWGA [146]. IWGA і далі зобов'язується підтримувати олімпійські принципи, визнає тільки ті види спорту (дисципліни), що не входять до програми Олімпійських ігор, та МСФ яких визнані МОК або вже є членами IWGA. Зі свого боку, МОК усвідомлює значущість Всесвітніх ігор, надає технічну допомогу їх організаційним комітетам, ділиться досвідом, особливо в питаннях комунікації, маркетингу та реклами.

Для ігор SportAccord характерним стало відсутність єдиних підходів в нормативно-правовому забезпеченні. Передбачалося, що кожен оргкомітет змагань розробляє свою концепцію організації, а асоціація SportAccord взяла на себе тільки контролюючу функцію. Так, Всесвітні ігри єдиноборств SportAccord проходили без наявності єдиних правил (регламенту) змагань [90]. В свою чергу, правила Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord визначають лише основні положення – дотримання антидопінгового законодавства та правил видів спорту у програмі змагань, але не розкривають принципи визначення міста-організатора, підходи до включення нових видів спорту, критерії допуску спортсменів тощо. Таким чином, організаторам комплексних змагань у неолімпійському спорті необхідно розробляти нову та постійно вдосконалювати існуючу нормативну базу спортивних заходів, що підвищить ефективність їх проведення.

Сьогодні проведення міжнародних змагань неможливо без значних грошових інвестицій. Однак, надмірний інтерес представників бізнесу в першу чергу до Олімпійських ігор або інших змагань може змінити пріоритети із спортивного заходу на розважальне спеціалізоване шоу. Під час організації змагань бізнес-структури ініціюють спроби виключити з спортивної програми, на їхню думку, невидовищні, але разом з тим традиційні спортивні дисципліни [102]. Крім цього, збільшується число маркетологів за рахунок скорочення фахівців з організації змагань. Домінування комерційних мотивів призводить до подорожчання квитків на змагання, вартості проживання делегацій, журналістів, туристів тощо.

У свою чергу змагання в неолімпійському спорті стикаються з проблемою обмеженого бюджету спортивних заходів через невисоку популярність, і як наслідок невелику глядацьку аудиторію. Реалізація рекламно-спонсорських програм супроводжується залученням незначної кількості національних спонсорів. Наприклад, спонсорами Всесвітніх ігор 2017 р. були 12 національних бізнес-компаній [93]. Крім того, продаж прав на телетрансляцію в неолімпійському спорті не приносить істотних прибутків. Також обмеження в бюджеті змагань обумовлюють необхідність пошуку шляхів економії, що може вплинути на ефективність організації змагань. Так, фінансові проблеми при підготовці Всесвітніх ігор 1993 р. стали приводом для відмови в централізованому поселенню всіх делегацій. Спортивні арени не були повністю готові. Прорахунки PR-компанії (рекламні афіші і листівки надруковані і поширені вже після початку змагань) негативно позначилися на кількості глядачів [22]. Тому при формуванні бюджету змагання необхідно враховувати та співвідносити джерела доходів та статті витрат; визначати пріоритетні напрями економічного забезпечення, а також прогнозувати ситуації, які можуть вимагати додаткового фінансування. Як показує практика, великий внесок в бюджет змагань мають рекламно-спонсорські програми, тому їх розробка повинна проводитись досвідченими маркетологами з урахуванням можливостей майбутніх фірм-спонсорів.

Одним з найважливіших факторів формування позитивного іміджу змагань є їх інформаційне забезпечення, аналіз якого в неолімпійському спорті виявив низку об'єктивних проблем. Так, право висвітлювати спортивні змагання купують національні і регіональні телекомпанії. Наприклад, проведення Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord 2012 р. в Пекіні (КНР) транслювалося більш ніж на 90 каналах, 78 з яких працюють виключно в країнах Азії [92]. Важливим завданням інформаційного забезпечення є залучення великої кількості волонтерів. При проведенні Ігор Олімпіади 2016 р. в Ріо-де-Жанейро планувалося задіяти близько 50 тис. волонтерів. Однак через невдоволення умовами проживання, харчування, графіком роботи, 15 тис. з них

відмовилися від участі. Необхідно відзначити, що масове залучення волонтерів до організації Всесвітніх ігор починається з 2001 р. (Акіта, Японія), що було обумовлено необхідністю присутності на змаганнях великої кількості перекладачів [161]. Однак, необхідно враховувати, що важливу роль відіграє не тільки кількість людей, а їхня кваліфікація і можливість вирішувати нагальні проблеми. Тому організатори змагань проводять спеціальні навчальні семінари. Так, під час організації Олімпійських ігор в місті-організаторі розробляється спеціальна програма підготовки кадрів, проте в неолімпійському спорті подібні програми не реалізуються.

Необхідно відзначити, що проведення нових змагань на сучасних спортивних аренах формує позитивний імідж як країни та міста-організатора, так і самого заходу. Більшість комплексних змагань у неолімпійському спорті проходять на існуючих спортивних об'єктах, а їх програма залежить від можливостей міста-організатора. Наприклад, Всесвітні ігри єдиноборств SportAccord 2010 р. та Всесвітні інтелектуальні ігри SportAccord (2011–2015 рр.) приймав Пекін на спортивних аренах Ігор XXIX Олімпіади. У свою чергу IWGA не вимагає будівництва нових спортивних споруд або поліпшення інфраструктури міста. Так, Вроцлав для проведення Всесвітніх ігор 2017 р. побудував лише одну нову арену, інші були реконструйовані. Для порівняння, в Пекіні для організації Ігор Олімпіади 2008 р. знадобилося звести 12 нових спортивних об'єктів [11].

В нашому дослідженні брали участь представники організаційного комітету Всесвітніх ігор 2017 р., їм було запропоновано оцінити проблеми проведення міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. (рис.3.16).

Так, на думку експертів, найбільш актуальними групами проблем є інформаційні (7,6 бали), матеріально-технічні (7,5 бали) та економічні (7,3 бали). Варто відзначити, що на думку експертів, під час організації міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту менше

проявляються групи політичних (4,1 бали), екологічних (2,6 бали) проблем та проблем, пов'язаних з забезпеченням безпеки (2,3 бали).

Визначено ступінь узгодженості думок експертів за коефіцієнтом конкордації $W = 0,86$ и χ^2 критерію = 24,5 (при $p < 0,05$), що свідчить про високий ступінь узгодженості думок експертів.

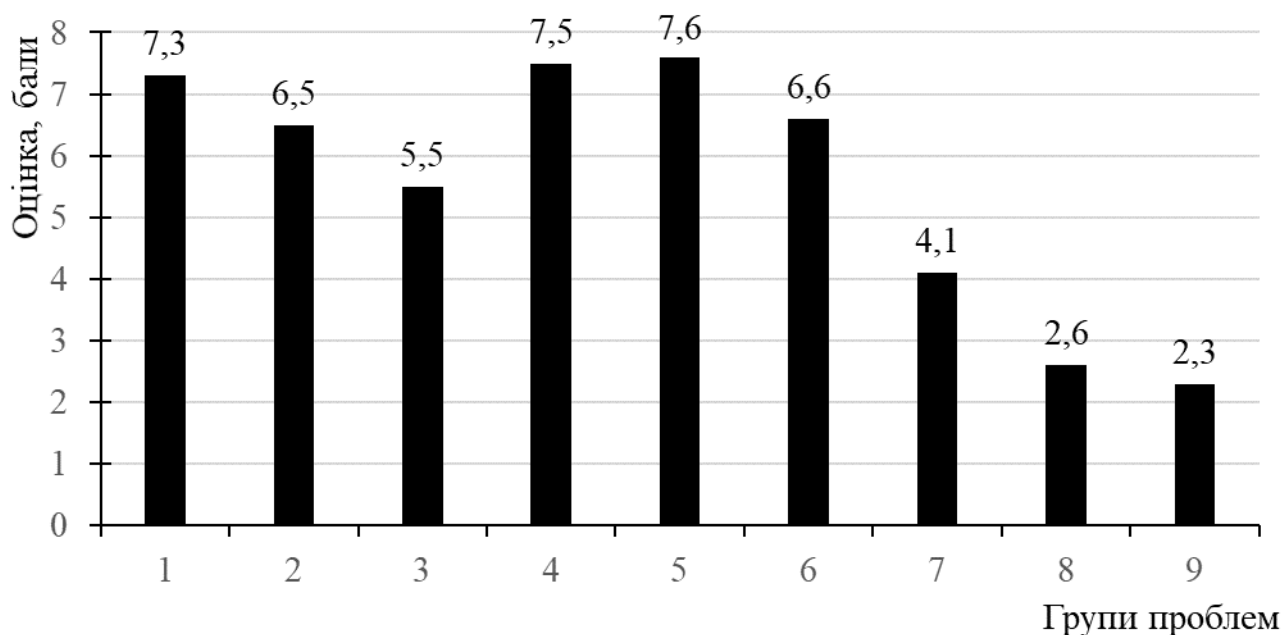

Рис. 3.16. Проблеми організації Всесвітніх ігор 2017 р. на думку експертів (n=4):

1 – економічні, 2 – організаційні, 3 – правові, 4 – матеріально-технічні, 5 – інформаційні, 6 – кадрові, 7 – політичні, 8 – екологічні, 9 – забезпечення безпеки

Таким чином, проведення міжнародних комплексних змагань у неолімпійському спорті супроводжується великою кількістю проблем різноманітного характеру, які ускладнюють процес підготовки і проведення подібних проєктів, та потребують від організаторів пошуку нестандартних шляхів їх вирішення.

3.4 Фактори успішного проведення комплексних змагань з неолімпійських видів спорту

Організація міжнародних комплексних змагань є дуже складним процесом ефективність якого залежить від багатьох факторів. Проведене експертне опитування членів організаційного комітету Всесвітніх ігор 2017 р. дозволило виділити основні фактори, що впливають на ефективність їх проведення (рис. 3.17).

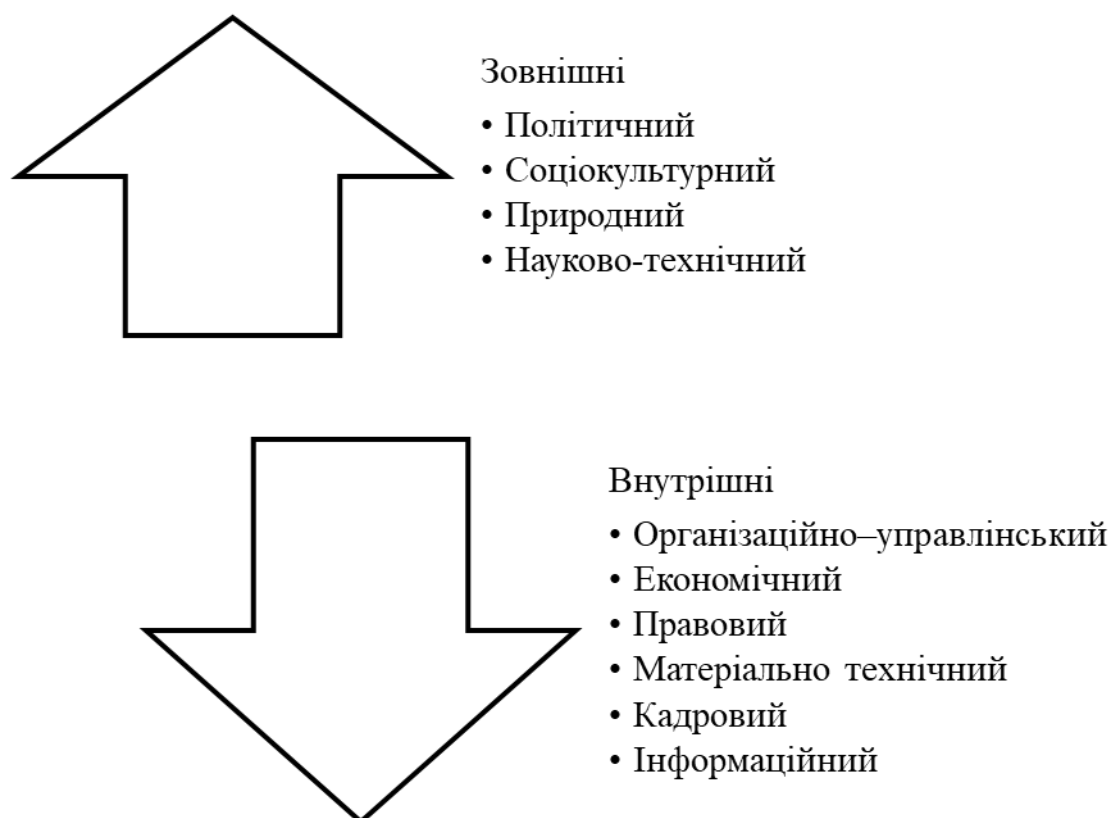

Рис. 3.17. Основні фактори, що впливають на ефективність проведення комплексних змагань

Їх умовно можна розділити на 2 групи: внутрішні, тобто пов'язані власне з організацією заходу, тому ми їх розглядали у взаємозв'язку з основними компонентами підготовки змагань; зовнішні – не пов'язані зі спортом, проте істотно впливаючі на нього, тому їх врахування є обов'язковим. Так, сьогодні спортивні змагання є не тільки засобом визначення найсильніших спортсменів,

але одним із способів політичної пропаганди. Організаторам необхідно враховувати, що реалізація подібних проєктів не можлива без представників адміністрації країни та міста, які проводять змагання, та впливають на розвиток інфраструктури міста–організатора, реконструкцію старих і будівництво нових спортивних арен тощо.

Необхідно відзначити, що при організації Всесвітніх ігор і прийняття управлінських рішень необхідно враховувати національні традиції, культурні цінності населення, розподілу бідності і багатства в регіоні де планується провести змагання. Так, під час проведення Всесвітніх ігор 2013 р Калі (Колумбія) організатори, розуміючи, що у більшості населення міста відсутня можливість придбати квиток, реалізували політику вільного входу на деякі спортивні майданчики. У свою чергу заповнені стадіони дозволили провести змагання в цій латиноамериканській атмосфері, а велика кількість глядачів викликало велику зацікавленість змаганнями з боку спонсорів [158].

Також, необхідними аспектами ефективної організації Всесвітніх ігор є облік організаторами, природного середовища кліматичних умов, екологічних проблем регіону, який проводить змагання, а також своєчасна реакція на виникаючі проблеми. Так, під час проведення Всесвітніх ігор 2001 року в Якіта (Японія) через що пройшов тайфун змагання, що проходять на відкритих майданчиках, довелося перенести на тиждень пізніше. Щоб згладити цю подію організатори запропонували новий проєкт «The World Games Plaza» фестиваль в центрі міста, на якому спортсмени могли проводити вільний час і зустрічатися з жителями міста. Проєкт мав величезний успіх і тепер реалізується на постійній основі [93].

Сьогодні проведення таких глобальних змагань як Всесвітні ігри, неможливо без урахування новітніх науково-технічних або технологічних змін у спорті. Так як в змаганнях беруть участь спортсмени високої кваліфікації, то необхідно забезпечити місця проведення змагань сучасним спортивним обладнанням, інвентарем, засобами фіксації результатів тощо. Також

організаторам необхідно враховувати високі вимоги глядачів до теле- та інтернет трансляцій змагань.

До групи внутрішніх факторів, що впливають на організацію міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, на думку експертів, можна віднести діяльність та організаційні структури органів управління цими заходами. Взаємодія та взаємозв'язок яких обумовлюють можливість їх ефективного проведення.

Крім цього, організація комплексних змагань залежить від наявності кваліфікованої, укомплектованої та мотивованої команди фахівців, організаційно управлінські рішення яких, впливають на ефективність проведення змагань. Їх діяльність пов'язана з постійним вирішенням виникаючих проблем, пошуком інноваційних способів підвищення ефективності проведення змагань тощо. Необхідно відмітити, що сьогодні проведення міжнародних комплексних змагань являє собою глобальні бізнес проекти, організація яких вимагає вкладення значних грошових інвестицій. Крім цього ефективність їх проведення залежить від уміння організаторів правильно реалізувати маркетингові програми, залучити спонсорів, продати права на телетрансляцію тощо. Також необхідно, що важливим фактором є врахування вимог до матеріально-технічного забезпечення змагань, наявності стадіонів та спортивних арен у місті-організаторі, необхідність їх реконструкції чи побудови нових об'єктів. Необхідно відзначити, що важливим фактором ефективного проведення змагань є їх інформаційна підтримка, яка включає висвітлення подій змагань у ЗМІ, налагодження теле- та інтернет трансляції змагань, проведення рекламної кампанії в місті-організаторі тощо. Висока інформаційна підтримка змагань підвищує їх привабливість для глядачів, спонсорів та волонтерів, що позитивно впливає на організацію цих проектів

Таким чином, на проціес організації та проведення міжнародних комплексних змагань впливає багато факторів, які умовно можна розділити на 2 групи: внутрішні, тобто пов'язані власне з безпосередньою організацією заходу,

тому мі їх розглядали у взаємозв'язку з основними компонентами підготовки змагань; зовнішні (політичний, соціокультурний, науково-технічний, природний) – не пов'язані зі спортом, проте істотно впливаючі на організацію змагань.

Висновки до розділу 3

1. Аналіз звітів про підготовку та проведення Всесвітніх ігор дозволив виділити 3 періоди зміни підходів до організації цих змагань, кожен з яких має свої характерні особливості: I період 1981–1985 рр. (I–II Всесвітні ігри), II період 1989–1997 рр. (III–V Всесвітні ігри), III 2001 р. – теперішній час (з VI Всесвітніх ігор). В основу виділення періодів були покладені наступні критерії: структура та напрями діяльності організаційних комітетів, підходи до залучення приватних інвестицій, висвітлення в ЗМІ, волонтерство, наявність інвестицій з місцевих бюджетів. Особливості організації Всесвітніх ігор на різних історичних періодах можуть бути використані організаційними комітетами міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту задля підвищення ефективності проведення своїх проєктів, врахування існуючого досвіду проведення комплексних змагань, запобігання виникненню організаційних помилок.

2. Узагальнення теорії та практики організації міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту дозволили виявити особливості реалізації основних компонентів проведення цих проєктів. Так, для Всесвітніх ігор є відсутність обов'язкових вимог до міста-організатора стосовно будівництва споруд для проведення змагань; формування 5-ти рівневої організаційно-управлінської структури, реалізація рекламно-спонсорських програм із залученням переважної кількості національних компаній; особливостями Всесвітніх ігор SportAccord є використання існуючої інфраструктури міст-організаторів; формування 6-ти рівневої організаційно-

управлінської структури для проведення змагань; реалізація рекламно-спонсорських програм з обмеженою кількістю компаній-спонсорів.

3. Аналіз теорії і практики стосовно організації міжнародних комплексних змагань показав, що сьогодні цей процес супроводжується наявністю певних проблем, які умовно можна розділити на 2 групи: опосередковані (політичні, екологічні, безпекові) та безпосередні (організаційно-управлінські, економічні, правові, інформаційні, кадрові, матеріально-технічні). Аналіз звітів про проведення Олімпійських ігор, Всесвітніх ігор та Всесвітніх ігор SportAccord показав, що накопичений досвід організації подібних проєктів дозволяє істотно знизити гостроту прояву безпосередніх проблем. З іншого боку, постійно зростаюча популярність, збільшення масштабів актуалізує групу опосередкованих проблем. Результати експертного опитування організаторів Всесвітніх ігор 2017 р. підтвердили наявність цієї тенденції. Так, на думку експертів найбільш актуальними проблемами організації Всесвітніх ігор є інформаційні (7,6 бали), матеріально-технічні (7,5 бали) та економічні (7,3 бали). Варто відзначити, що на думку експертів, під час організації Всесвітніх ігор менше проявляються політичні (4,1 бали), екологічні (2,6 бали) проблеми, та проблеми пов'язаних з забезпеченням безпеки (2,3 бали).

Урахування можливості виникнення та рівня прояву вищевказаних проблем при організації комплексних змагань дозволить спростити процес підготовки цих проєктів. Крім цього, систематизація та оцінка проблем організації Всесвітніх ігор сприяє пошуку механізму їх вирішення.

4. Організація міжнародних комплексних змагань є дуже складним та багаторівневим процесом ефективність якого залежить від багатьох факторів. Проведене дослідження дозволило відділити основні групи факторів, що впливають на організацію комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. Їх умовно можна розділити на 2 групи: внутрішні, пов'язані власне з

безпосередньою організацією заходу, тому ми їх розглядали у взаємозв'язку з основними компонентами підготовки змагань (організаційно-управлінський, економічний, правовий, інформаційний, кадровий, матеріально-технічний); зовнішні (політичний, соціокультурний, науково-технічний, природний) – не пов'язані зі спортом, проте істотно впливаючі на організацію змагань. Врахування всіх цих факторів при проведенні міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту допоможе організаторам підвисити рівень організації цих проєктів, збільшити глядацьку аудиторію, запобігти виникненню проблем та ін.

Основні наукові результати розділу опубліковані в працях автора 55, 54, 57, 58, 59, 60, 61, 56, 64, 62.

РОЗДІЛ 4

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОМПЛЕКСНИХ ЗМАГАНЬ З НЕОЛІМПІЙСЬКИХ ВИДІВ СПОРТУ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

4.1. Сучасний стан національних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту

Сьогодні одним з напрямів вітчизняного спортивного руху, що активно розвивається, є неолімпійський спорт. Про це свідчить ряд змін в законодавстві нашої країни, створення нових спортивних організацій, а також проведення нових спортивних змагань. Так, з 1 вересня 2011 р. в новій редакції Закону України «Про фізичну культуру і спорт», вперше на законодавчому рівні неолімпійський спорт був визначений як самостійний напрям спорту і впроваджено термін «неолімпійські види спорту» [36].

Центральною громадською організацією, що відповідає за розвиток неолімпійського спорту на території нашої країни, є Спортивний комітет України, який виступає об'єднанням різних організацій фізкультурно-спортивної спрямованості для спільної реалізації їх прав та свобод [96]. Основною метою СКУ є розвиток видів спорту, які не входять до програми Олімпійських, Паралімпійських ігор, підтримка діяльності громадських організацій, що сприяють розвитку даних видів спорту та координація їх діяльності. Спортивний комітет України постійно створює нові креативні проекти, завданням яких є привернення уваги до неолімпійських видів спорту. Наприклад, після ініціювання проведення Всесвітніх ігор SportAccord керівництвом СКУ було прийнято рішення про організацію подібних змагань національного масштабу.

В рамках нашого дослідження було проведене експертне опитування членів організаційних комітетів всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту щодо очікуваних ефектів від реалізації цих

проектів (рис. 4.1). Визначено ступінь узгодженості думок експертів за коефіцієнтом конкордації $W = 0,71$ та χ^2 критерію = 21,5 (при $p < 0,05$), що свідчить про достовірність експертизи.

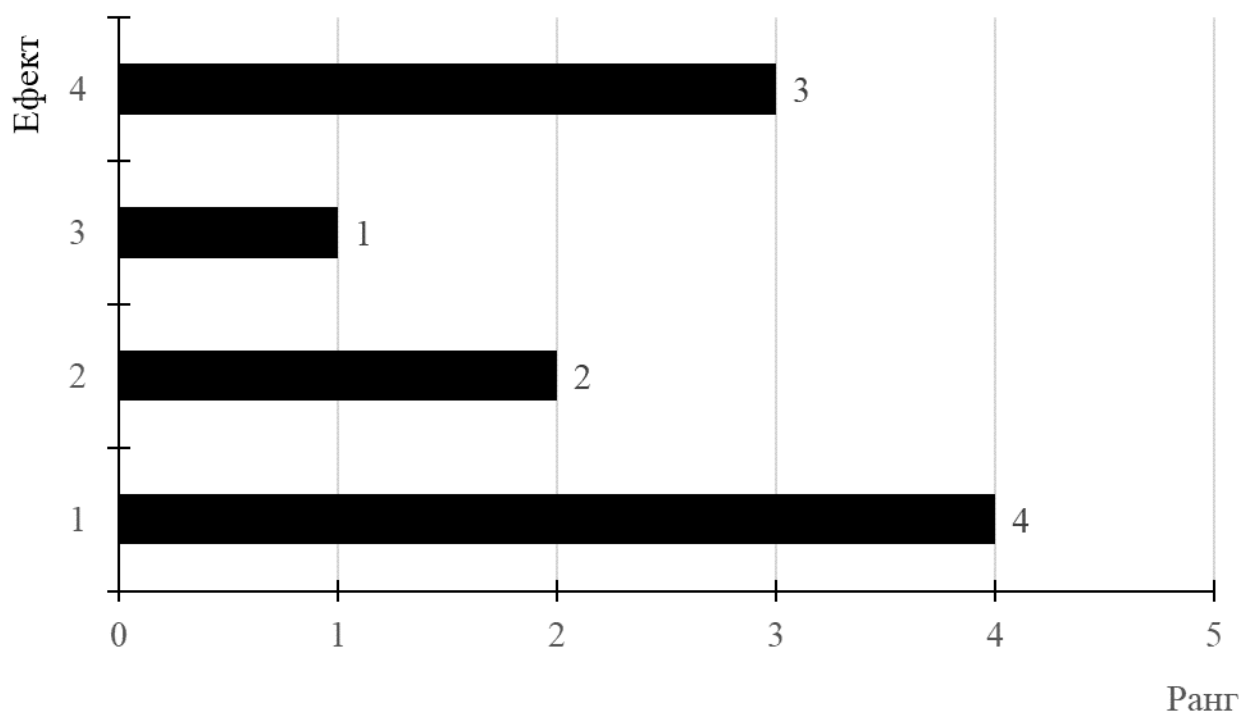

Рис. 4. 1. Очікувані ефекти від проведення всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту на думку експертів, $n=10$:

1 – популяризація неолімпійських видів спорту в Україні; 2 – популяризація діяльності СКУ; 3 – отримання прибутку; 4 – залучення людей до занять фізичною культурою та спортом

Так, на думку експертів, найбільш очікуваним ефектом від проведення подібних проектів є популяризація неолімпійських видів спорту в Україні ($\bar{x} = 4$ бали) та залучення населення до занять фізичною культурою та спортом ($\bar{x} = 3$ бали), що можна пояснити прагненням керівництва СКУ підвищити імідж неолімпійських видів спорту в Україні та покращити показники їх розвитку. Найменш очікуваним ефектом є отримання прибутку від проведення змагань ($\bar{x} = 1$ бал).

Першими з реалізованих проєктів стали Всеукраїнські ігри єдиноборств – національний аналог Всесвітніх ігор єдиноборств SportAccord. Аналіз звітів про проведення цих змагань дозволив виділити два періоди розвитку цих проєктів (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Періоди розвитку Всеукраїнських ігор єдиноборств

Період	Рік	Характеристика
I	2011–2012 рр. (I–II Всеукраїнські ігри єдиноборств)	• Проведення пів-фінальних та фінальних поєдинків у кожному виді спорту; • відсутність теле- і он-лайн трансляцій змагань; • стабільна програма змагань; • відсутність акредитації журналістів.
II	2015–наш час (III–IV Всеукраїнські ігри єдиноборств)	• Проведення тільки фінальних поєдинків; • Теле- та інтернет трансляція змагань; • розширення спортивної програми; • реалізація партнерських програм; • збільшення кількості глядачів та представників акредитованих ЗМІ; • створення офіційного сайту змагань.

Перший період розвитку Всеукраїнських ігор єдиноборств характеризується невеликою зацікавленістю цими проєктами зі сторони глядачів та представників ЗМІ, стабільністю програми та відсутністю теле-трансляції змагань. Перші змагання пройшли 18 грудня 2011 р. у м. Бровари (Київська область), їх програма складалася з основної та показової частин. В основній програмі спортсмени боролися за медалі в таких видах спорту як: ушу, кікбоксинг, таїландський бокс Муей-тай, панкратіон, джиу-джитсу, боротьба на поясах Алиш, сумо, самбо. Показова програма змагань включала в себе: кендо, карате, капоейру. Крім спортивної частини програма включала розважальну частину – відкритий чемпіонат з «Mortal Combat 9» та ретроспективу культових фільмів про єдиноборства. Формат змагань включав

проведення декількох турів прямого вибування у кожному виді спорту. Всього участь у змаганнях взяли 126 провідних українських спортсменів. Наступні Всеукраїнські ігри єдиноборств було проведено 15 грудня 2012 р. Як і попередні змагання, вони пройшли у Броварах. Програма та формат їх проведення залишились незмінними [96].

Другий період розвитку Всеукраїнських ігор єдиноборств характеризується зміною місця та формату проведення цих заходів. Так, III Всеукраїнські ігри єдиноборств пройшли 16 грудня 2015 р. у Палаці спорту м. Києва та включали тільки фінальні поєдинки за звання чемпіона ігор. У порівнянні з попередніми змаганнями основна програма розширилася до 10 видів спорту за рахунок проведення поєдинків у карате та фрі-файті. Крім цього, збільшилась показова частина програми за рахунок виступів у карате ката, ушу, тхеквондо. Також змінився підхід до висвітлення подій змагань у ЗМІ. Так, було запрошено більше 50 акредитованих журналістів. Результатами їхньої праці став випуск понад 100 статей та публікацій, присвячених цим змаганням у друкованих та електронних ЗМІ [44]. Крім цього, великим кроком для збільшення глядацької аудиторії стала організація першої відео-трансляції змагань, яку подивились більше 279 тис. глядачів. Під час проведення змагань II періоду починають реалізовуватись партнерські програми. Так, під час проведення III Всеукраїнських ігор єдиноборств всіх спонсорів цих змагань було розділено на три групи – генеральний партнер, офіційний партнер та партнер. У відповідності до цих категорій спонсори отримували різні рекламні можливості. Четверті Всеукраїнські ігри єдиноборств пройшли 14 грудня 2016 р. Формат та програма їх проведення залишились незмінними. Також була реалізована партнерська програма та здійснення інтернет – трансляція ігор, що позитивно вплинуло на кількість глядацької аудиторії. Наступні змагання пройшли в 2018 році, керівництво Спортивного комітету України прийняло рішення про організацію турніру в два етапи. Перший був проведений в Харкові у спортивному комплексі «Локомотив». На змаганнях було презентовано рингові види бойових мистецтв, а саме: кікбоксинг WAKO,

панкратіон, ушу (саньда), тайландський бокс Муей-Тай та професійний бокс. Наобхідно відзначити, що під час змагань проводився показові виступи з чирлідінгу. Другий етап Всеукраїнських ігор єдиноборств пройшов у Львові в спортивному комплексі «Галичина». На змааннях було презентовано одинадцять видів спорту та проведено 6 титульних поєдинків з джиу-джитсу, бойового самбо, кіокушинкай карате, боротьби на поясах Алиш, карате та фрі-файту. В межах змагань також були проведенні показові виступи з чирлідінгу, хортінгу, джиу-джитсу, капоейри та айкідо.

Після того, як організація SportAccord прийняла рішення про проведення Всесвітніх пляжних ігор, Спортивний комітет України ініціював заходи з підготовки всеукраїнських змагань з пляжних видів спорту. Перші Всеукраїнські пляжні ігри проводилися 24 серпня 2012 р. у м. Києві, на території спортивного комплексу «Місто Спорту». В програму змагань увійшли такі види спорту: пляжний волейбол, пляжний футбол, пляжне регбі, пляжний гандбол, футволей і фрізбі. Основною ідеєю проведення Всеукраїнських пляжних ігор стала популяризація спорту і здорового способу життя серед населення нашої країни. З 2016 р. для привернення більшої уваги до Всеукраїнських пляжних ігор було прийнято рішення провести ці змагання в рамках спортивно-музичного фестивалю Східної Європи – «Z-games». В програму змагань були включені такі види спорту як пляжний волейбол, пляжний бейсбол, пляжне регбі, черлідінг, фрізбі. Також після проведення кожного з видів змагань проходили безкоштовні майстер класи для всіх бажаних учасників «Z-games». Наступні змагання пройшли в 2018 році, як і попередні вони відбувалися в межах фестивалю «Z-games» та включали такі види спорту: пляжний волейбол, пляжний футбол, чирлідінг, пляжне регбі, алтимат фрізбі, пляжний гандбол. В 2019 р. організаторами даного всеукраїнського спортивного фестивалю виступили Спортивний комітет України, Одеська міська рада, Асоціація пляжних видів спорту та різні федерації та асоціації з пляжних видів спорту. В межах Всеукраїнських пляжних ігор - 2019 пройшли турніри і матчеві зустрічі з пляжного футболу,

пляжного волейболу, футволею, пляжного алтимату (фризбі), пляжного бадмінтону, пляжного гандболу, пляжного бейсболу, а також змагання серед груп черлідерів.

Аналіз особливостей проведення всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту дозволив виявити ряд як загальних, так і відмінних рис з їх всесвітніми аналогами (табл. 4.2)

Таблиця 4.2

**Загальні та відмінні риси Всесвітніх ігор SportAccord і
всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту**

<i>Всесвітні ігри SportAccord</i>	<i>Всеукраїнські комплексні змагання з неолімпійських видів спорту</i>
Пропаганда здорового способу життя	
Допуск найсильніших спортсменів	
Наявність і реалізація культурних програм	
Формування програм змагань певною групою видів спорту (єдиноборства, пляжні тощо)	
Переважаючі неолімпійських видів спорту в програмі змагань	
Основна мета – досягнення максимального результату	Основна мета – популяризація неолімпійських видів спорту в Україні
Проведення попередніх та фінальних частин змагань	Переважає проведення тільки фінальних частин змагань
Проведені: Всесвітні інтелектуальні та Всесвітні ігри єдиноборств SportAccord	Проведені: Всеукраїнські пляжні ігри та Всеукраїнські ігри єдиноборств

Для визначення сучасного стану та перспектив розвитку всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту нами було проведене опитування серед глядачів III Всеукраїнських ігор єдиноборств, яке проходило у форматі бесід та анкетування.

Аналізуючи дані анкетування щодо необхідності проведення Всеукраїнських ігор єдиноборств та подібних проєктів, встановлено, що 94 % респондентів вважають проведення цих заходів необхідним, 4 % було важко

дати однозначну відповідь на це питання і 2 % не підтримують ідею проведення цих проєктів (рис 4.2).

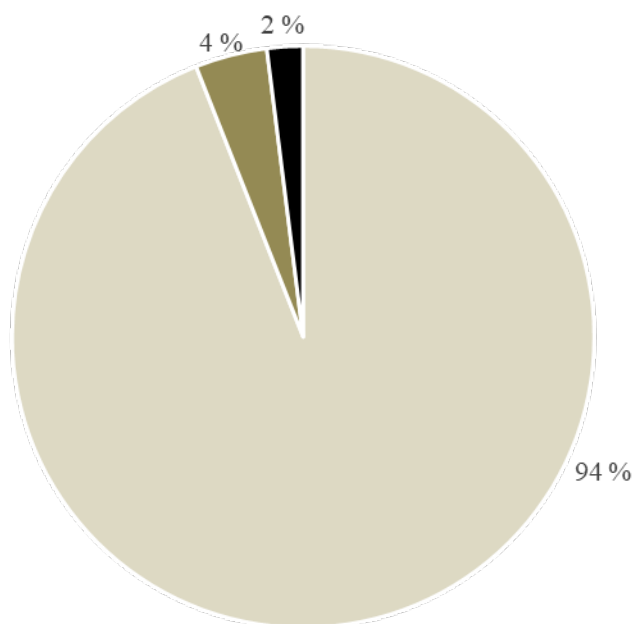

Рис 4.2. Необхідність проведення Всеукраїнських ігор єдиноборств та подібних проєктів, n = 50:

- так;
- ні;
- важко відповісти.

Під час бесід з респондентами встановлено, що одними з найбільш поширених причин, що обумовлюють необхідність подальшого проведення Всеукраїнських ігор єдиноборств, є підвищення зацікавленості людей до спортивних єдиноборств, можливість розширення глядацької аудиторії кожного виду спорту в програмі змагань, підвищення авторитету спортсменів тощо.

Для визначення найбільш дієвих шляхів інформування населення про проведення всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, глядачам пропонувалось відповісти на питання: «Як ви дізнались про проведення Всеукраїнських ігор єдиноборств». Аналізуючи дані анкетування (рис. 4.3) встановлено, що 44 % респондентів дізнались про організацію цих

змагань від друзів, 20 % через рекламу в мережі Інтернет, 16 % через зовнішню рекламу, 14 % через рекламу у ЗМІ. У версії відповіді «Ваш варіант» глядачі відзначили, що дізнались про змагання за допомогою флаєра, який отримали біля місця проведення змагань.

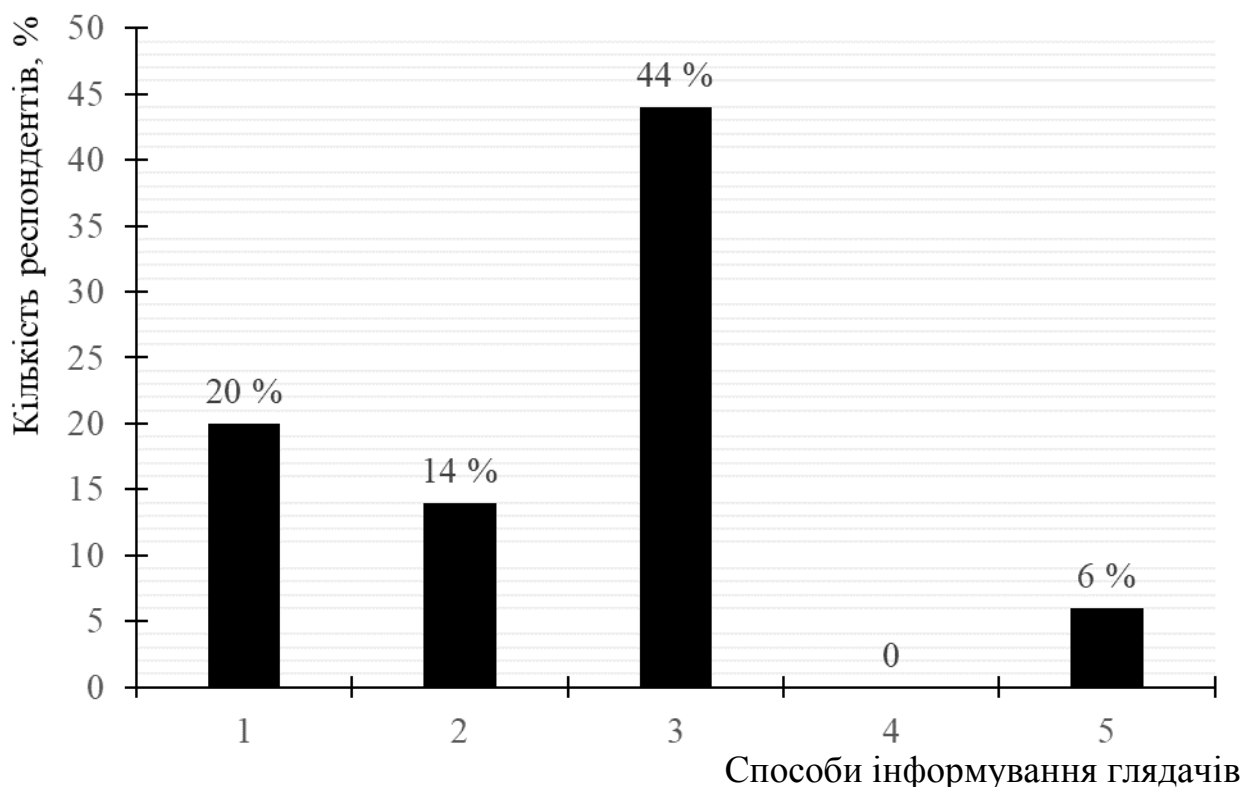

Рис. 4.3. Шляхи залучення глядачів до Всеукраїнських ігор єдиноборств, $n = 50$:

1 – реклама в мережі Інтернет та соціальних мережах; 2 – реклама в ЗМІ; 3 – запрошення друзів; 4 – зовнішня реклама; 5 – Ваш варіант

Найбільш дієвий спосіб інформування – від друзів – свідчить про відсутність стійкої глядацької аудиторії, малообізнаності пересічних громадян через нетривалу історію проведення Всеукраїнських ігор єдиноборств.

Питання стосовно найбільш видовищних видів спорту в програмі змагань (рис. 4.4) дозволило виявити, що всі види спорту мають приблизно однаковий показник зацікавленості з боку глядачів (в межах від 12 % до 8 % опитаних), що можна пояснити схожою змагальною діяльністю в них.

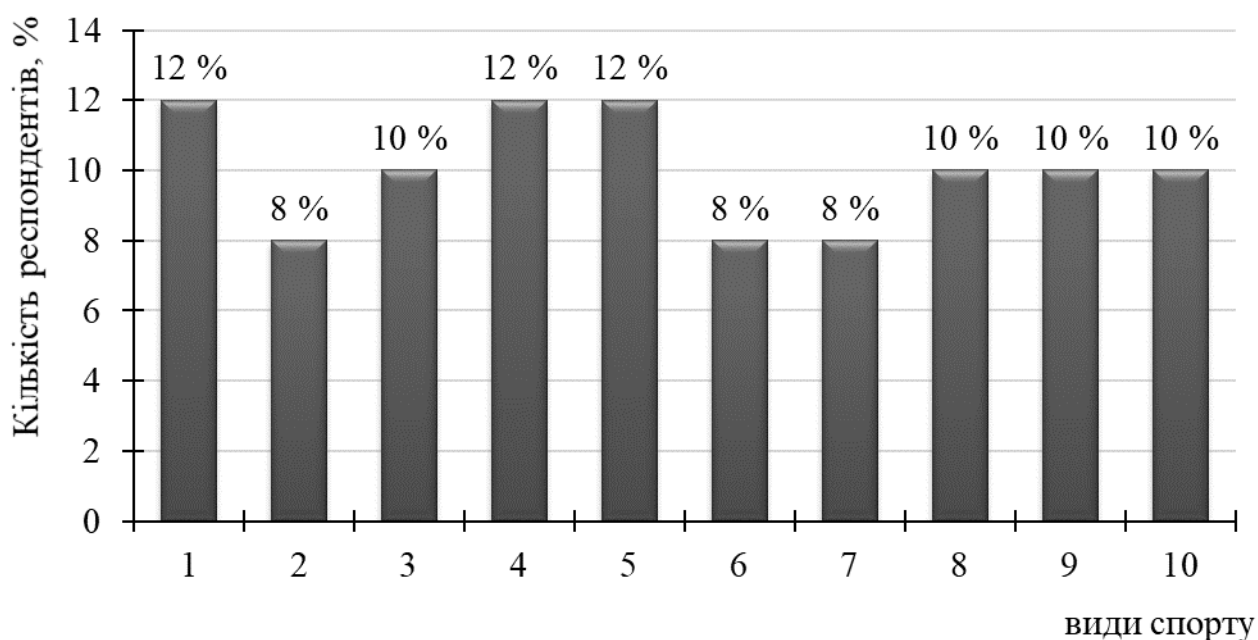

Рис. 4.4. Оцінка видовищності видів спорту програми Всеукраїнських ігор єдиноборств, $n = 50$:

1 – карате, 2 – джиу-джитсу, 3 – кікбоксинг, 4 – боротьба на поясах Алиш, 5 – сумо, 6 – панкратіон, 7 – фрі-файт, 8 – ушу, 9 – муайтай, 10 – самбо.

Крім, цього під час проведення анкетування глядачі могли запропонувати види спорту чи спортивні дисципліни, які хотіли побачити в програмі наступних змагань. Аналізуючи відповіді респондентів було виявлено, що 44% опитаних прагнуть до розширення програми за рахунок включення в неї олімпійських видів єдиноборств (бокс, фехтування, вільна боротьба тощо), 22 % висловилися за змагання з нових неолімпійських видів єдиноборств (боротьба кураш), 18 % – за національні види єдиноборств (хортинг, бойовий гопак). Також, 10 % респондентів відзначили можливість розширення програми змагань за рахунок включення нових видів змагань, види спорту яких вже знаходяться у програмі змагань. Невелика кількість респондентів (6%) зазначили, що їх влаштовує програма змагань і вони не вбачають за необхідність її змінювати.

У ході дослідження респондентам було запропоновано оцінити фактори, що впливають на відвідування Всеукраїнських ігор єдиноборств (рис. 4.5). На їхню думку, основним фактором є наявність в програмі популярних і видовищних видів спорту ($\bar{x} = 4,6$ бали), що свідчить про бажання глядача знаходитися на якісному і цікавому спортивному шоу, в якому присутні знайомі йому види спорту.

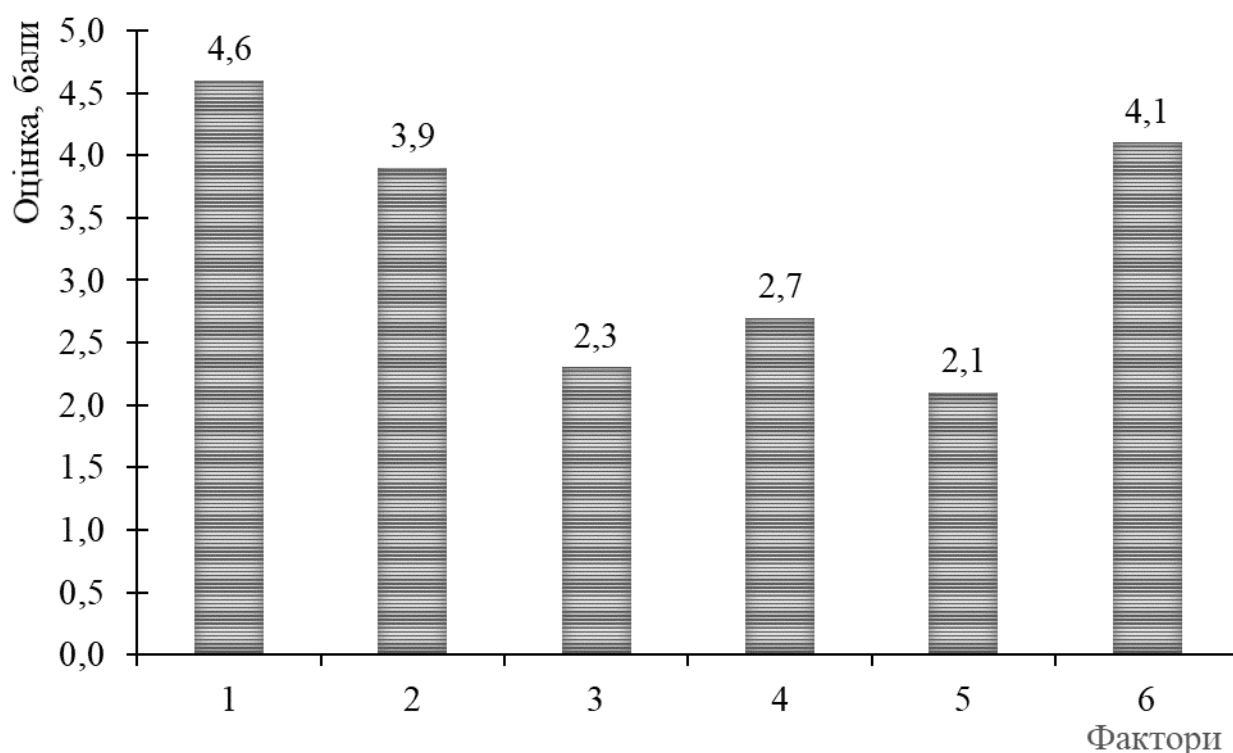

Рис. 4.5. Фактори, що впливають на відвідування Всеукраїнських ігор єдиноборств, $n = 50$:

1 – наявність популярних та видовищних видів спорту; 2 – час проведення змагань; 3 – присутність на змаганнях відомих спортсменів; 4 – місце проведення заходу; 5 – відсутність плати за вхід; 6 – реклама змагань

Другим за значимістю фактором, що впливає на відвідування змагань, є їх реклама ($\bar{x} = 4,1$ бали), що можна пояснити необхідністю постійного розповсюдження інформації про цей захід для збільшення глядацької аудиторії.

Найменш значимим фактором, що впливає на відвідування Всеукраїнських ігор єдиноборств, респонденти вважають відсутність плати за вхід ($\bar{x} = 2,1$ бали), що свідчить про потенційну можливість введення продажу квитків на ці змагання. Однак необхідно відмітити, що більшість респондентів вважають, що необхідно уважно підходити до питання впровадження та реалізації білетної програми з обов'язковим аналізом платоспроможності глядачів.

Таким чином, всеукраїнські комплексні змагання з неолімпійських видів спорту можуть відігравати суттєву роль для українського суспільства, так як популяризують здоровий спосіб життя і залучають людей до занять спортом. Рішення про організацію подібних заходів було прийнято керівництвом СКУ після ініціювання проведення Всесвітніх ігор SportAccord. На даний момент на території нашої країни пройшли Всеукраїнські ігри єдиноборств (2011–2012, 2015–2019 рр.) і Всеукраїнські пляжні ігри (2012, 2016–2019 рр.). Порівняльний аналіз цих змагань свідчить про наявність як загальних, так і відмінних рис між цими проєктами та їх всесвітніми аналогами, а також про постійний пошук керівництва СКУ та організаційних комітетів оптимального та ефективного механізму їх проведення в сучасних умовах розвитку спорту та держави в цілому.

4.2. Організаційні засади всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту

Аналіз особливостей проведення всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, а також проведене опитування членів організаційних комітетів дозволив визначити основні компоненти організації цих змагань (рис. 4.6). На початковому етапі підготовки формується організаційний комітет майбутніх змагань, визначається коло організацій і структур, пов'язаних з підготовкою, плануванням і реалізацією всіх завдань майбутньої події. Для здійснення завдань потрібна велика ініціативна, творча, організаційна і координаційна робота фахівців різних напрямів, яка охоплює

питання залучення спонсорів і партнерів, реклами в ЗМІ, логістики, узгодження регламенту, організації урочистих церемоній, суддівства, медичного забезпечення тощо. Після формування організаційного комітету починається розробка плану проведення заходу, в якому прописуються основні напрями роботи та відповідальні особи. Для цього організатори використовують відповідні інтернет-платформи в яких визначають розділи роботи відповідальних та контролюючих осіб та час виконання завдань.

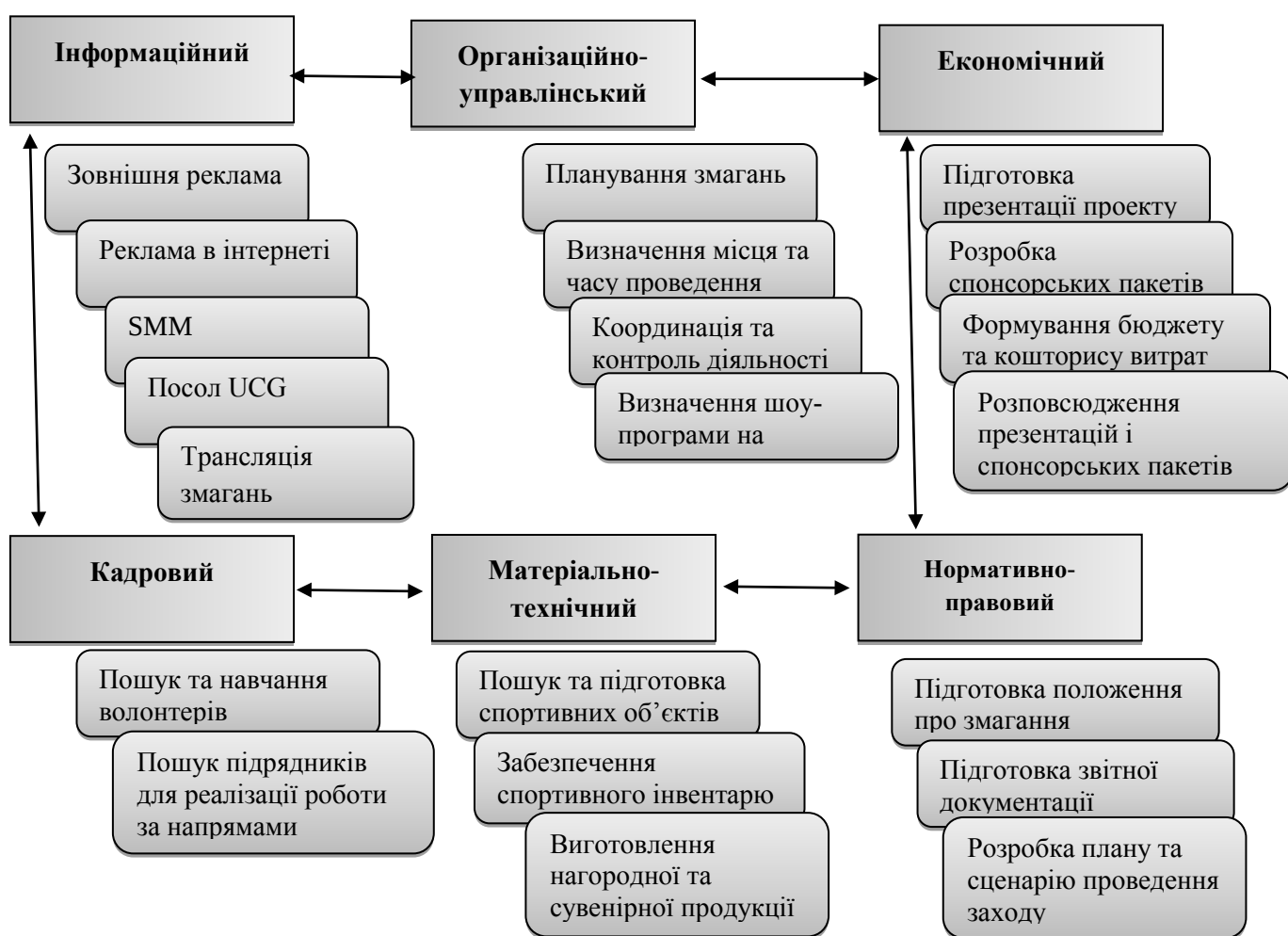

Рис. 4.6. Основні компоненти організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту

Саме ці розділи і дед-лайни виступають одними з ключових факторів реалізації проєкту. Невиконання або несвоєчасне виконання зазначених розділів веде до зниження ефективності роботи організаційного комітету і як

наслідок впливає на якість проведення майбутнього проєкту. Наприклад, під час організації І Всеукраїнських пляжних ігор організаційний комітет несвоєчасно почав роботу з реклами майбутнього заходу і, як наслідок, ці змагання пройшли з невеликою кількістю глядачів.

Також організаційний комітет визначає місце та час проведення проєкту, формує спортивну та шоу-програми, після чого починається процес складання положення про проведення змагання. Цей документ затверджується в центральному органі виконавчої влади сфери ФК і С, а також підписується кожною національною федерацією, яка представляє види спорту в програмі ігор. Відповідно до цього документу СКУ бере на себе відповідальність за реалізацію маркетингових програм, а також оренду спортивних споруд. У свою чергу, національні спортивні федерації відповідають за технічне забезпечення змагань, надання суддів і залучення спортсменів для участі в іграх [96].

Важливим моментом проведення всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту є проведення спортивних шоу-програм, які представляють собою комплекс різноманітних розважальних епізодів для уболівальників, гостей і, іноді, учасників змагань. Саме шоу-програми спрямовані на створення специфічної атмосфери на змаганнях і додають необхідний градус настрою у середовищі вболівальників. Спортивне шоу в кожному виді спорту є досить складним відносно процесу його підготовки і проведення, тому воно вимагає детального опрацювання і планування.

Під час проведення спортивних змагань з'являються паузи, які потрібно заповнювати музичними треками і відеороликами на екрані. У більшості випадків організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту використовується мікс-програма.

Команда групи управління змаганнями готує заздалегідь свої напрацювання по темі майбутніх змагань і з урахуванням розкладу змагань, рекламних зобов'язань, традицій видів спорту і складають медіа-регламент змагань. Керівники технічної групи повинені чітко знати, в який час, що і як

вони повинені показувати і озвучувати згідно з положенням медіа-регламенту. Все більшої популярності в різних видах спорту набувають виступи черлідерів. Якщо історично виступи дівчат з танцювальними програмами були пов'язані з баскетболом, то тепер групи підтримки виступають на різних змаганнях. Як правило, черлідери виступають прямо на арені. Так, під час проведення Всеукраїнських ігор єдиноборств та Всеукраїнських пляжних іграх такі показові виступи мали місце.

Для практичної реалізації всіх програм необхідно визначити передбачуваний склад технічної групи спортивного шоу, волонтерів, відеооператорів і їх обов'язків, а також склад творчих груп спортивного шоу. Для кожного заходу готується кошторис фінансових витрат на організацію спортивного шоу. Успіх і ефективність пропонованої шоу-програми майже завжди залежить від можливості створення такого шоу де глядачі та спортсмени можуть відчувати атмосферу свята. Крім цього, однією з важливих частин шоу програми є церемонія нагородження переможців. Дуже важливо представити цей процес як урочисту церемонію. Відразу після закінчення спортивної частини оголошується час початку церемонії для того, щоб утримати глядачів на трибунах. Волонтери готують зону нагородження. Розташування подіуму і місця нагородження затверджується заздалегідь представниками оргкомітету, правовласниками і представниками телевізійних компаній. Як правило, місце, виділячи для зони церемоній, має добре проглядатися глядачами в будь-якому секторі спортивного комплексу, зручно розташоване для роботи операторів телекомпаній. Для визначення зони церемоній необхідно підготувати технічне завдання з урахуванням особливостей видів спорту.

Розуміючи важливість інформаційного висвітлення спортивного заходу, організаційний комітет веде активну діяльність в цьому напрямі. Наприклад, рекламна та PR-кампанія Всеукраїнських ігор єдиноборств 2015 р. включала декілька напрямів роботи:

- виготовлення та розміщення зовнішньої реклами;
- реклама в інтернеті;
- реклама у соціальних мережах (SMM);
- організація трансляції.

Виготовлення та локалізація зовнішньої реклами включали в себе підготовку афіш, флаєрів та банерів, які були розмішені на афішних тумбах та дошках оголошень найбільш відвідуваних місць міста-організатора: університетів, шкіл, ДЮСШ, секцій спортивних федерацій, фітнес-клубів та бізнес-центрів. Так, для проведення Всеукраїнських ігор єдиноборств було виготовлено 5 тис. афіш та 15 тис. флаєрів [96]. Крім цього, рекламна діяльність проводилась в мережі Інтернет та у соціальних мережах. Так, був створений офіційний сайт Всеукраїнських ігор єдиноборств та офіційні сторінки цих змагань у «Facebook», також була організована інтернет-трансляція Всеукраїнських ігор єдиноборств 2016 р. Необхідно відзначити, що на даний момент не існує офіційного сайту Всеукраїнських пляжних ігор.

Сьогодні організація великого спортивного заходу потребує вкладення значних фінансових інвестицій, тому важливим моментом організації комплексних змагань є формування кошторису. Кошторис витрат на проведення заходу є фінансовий документ, який визначає категорії витрат і джерел фінансування. Проведене опитування членів та голови організаційного комітету всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту дозволило визначити основні завдання при формуванні кошторису:

- Визначення всіх джерел фінансування.
- Визначення категорій витрат на захід.
- Визначення джерел доходу від проведення.
- Підготовка єдиного кошторису витрат.
- Координація підготовки конкурсних технічних завдань в разі фінансування з коштів держбюджету.

- Регулювання норм фінансування відповідно до положення і нормативно-правових документів.

Як показує практика організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, основну частину фінансового забезпечення цих проєктів бере на себе СКУ. Майже половина фінансів, виділених на проведення змагань витрачається на оренду спортивних споруд. Наприклад, для проведення II Всеукраїнських ігор єдиноборств, які пройшли в 2012 р., було виділено 190 тис. грн. з яких 95 тис., витрачено на оренду спортивного комплексу «Термінал». Тому СКУ веде активну діяльність з пошуку спонсорів для даних заходів. Для цього розробляються та реалізуються партнерські програми, в яких прописуються категорії фірм-спонсорів з їх повноваженнями та можливостями. Необхідно відзначити, що сьогодні норми українського законодавства не сприяють розвитку спонсорства, та розцінюють його як специфічну форму реклами. Відповідно до податкового законодавства України надання такої допомоги має оподатковуватись податком на додану вартість. Через це більшість спонсорів Всеукраїнських ігор єдиноборств виступають з нематеріальною допомогою (інформаційна підтримка, надання призів тощо). Не дивлячись на це спонсорство залишається одним з важливих моментів організації Всеукраїнських ігор єдиноборств. Тому організаційні комітети цих змагань перед кожними іграми складають список потенційних компаній партнерів, розробляють та розсилають презентації проєкту із спонсорськими пакетами.

В презентаціях вказується основна інформація про захід, яка може зацікавити потенційного спонсора: час і місце проведення змагань, програма заходу, орієнтована кількість вболівальників, представників ЗМІ, наявність або відсутність телетрансляції, можливості та права різних груп спонсорів. СКУ веде активну діяльність з пошуку спонсорів для реалізації своїх проєктів. Наприклад, організацію Всеукраїнських ігор єдиноборств 2012 р. підтримували такі компанії як «Philips», «Intel», «Boenko Sport» і мережа фітнес клубів «Спорт-

ленд». Однак відсоток вкладень фінансів в бюджет змагань з боку компаній спонсорів є невеликим.

Як показує практика організації міжнародних та національних комплексних змагань, проведення подібних турнірів потребує залучення персоналу різних кваліфікаційних груп. Проведене анкетування членів організаційного комітету всеукраїнських ігор з неолімпійських видів спорту дозволило виявити основні групи задіяних осіб, які необхідні для організації цих турнірів (табл. 4.3).

Таблиця 4.3

Характеристика діяльності основних груп задіяних осіб при організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту

Групи задіяних осіб	Характеристика діяльності
Менеджери	Розробка та реалізація рекламних програм, пошук спонсорів та інформаційних партнерів, контроль за діяльністю всіх інших категорій персоналу, тощо.
Волонтери	Допомога в оформленні арени, проведенні церемоній, розповсюдження рекламної продукції, тощо.
Відомі спортсмени	Формування позитивного іміджу змагань.
Технічна група спортивного шоу	Розробка та контроль за виконанням сценарію та дотримання таймінгу змагань.
Технічний персонал	Збірка спортивних майданчиків, організація теле-трансляції, встановлення освітлення та звукової апаратури тощо.
Охорона	Забезпечення безпеки заходу.
Представники ЗМІ	Фото та відео зйомка, проведення інтерв'ю тощо

Необхідно відзначити, що робота з організації подібних проєктів потребує від людей наявності великої кількості кваліфікаційних якостей, що

обумовлено високою емоційною напругою, необхідністю вирішувати постійно виникаючі проблеми тощо.

Сучасний динамічний розвиток інформаційних технологій і підвищення вимог до телетрансляцій змагнь зробили нагальною потребою створення групи управління даним напрямом в оргкомітеті, де будуть координуватися всі процеси, що відбуваються під час змагань. Завдання організаторів полягає не тільки в проведенні спортивної частини змагання, але і в умінні зробити так, щоб глядачам на трибунах і телеглядачам біля екранів телевізорів було цікаво і не нудно. Як показує досвід організації міжнародних змагань з неолімпійських видів спорту, фахівці, що працюють в такій групі, повинні володіти певними знаннями і навичками роботи:

- знання регламенту заходу, правил видів спорту, історичних традицій, рекордних досягнень провідних атлетів і тренерів;
- знання національного і міжнародного регламентів проведення урочистих церемоній спортивного заходу;
- фахівці групи управління повинні бути впевненими користувачами комп'ютерних та медійних технологій.

В ході планування і організації заходу керівник і персонал групи управління розробляють ряд концепцій і регламентів і приймають управлінські рішення, узгоджені з різними підрозділами оргкомітету.

Стрімкий вдосконалення інформаційних технологій, зростання впливу засобів масової інформації та обмежені можливості неформального спілкування людей в рамках мегаполіса викликають потреби у виплеску емоцій на спортивних подіях, і організатори спортивно-розважальних заходів повинні бути до цього готові. Величезне значення в процесі планування спортивно-видовищних заходів займають питання безпеки. В оргкомітет обов'язково входить представник, який відповідає за план безпеки на змаганнях і координацію дій різних служб. Оргкомітет затверджує Концепцію безпеки змагань, несе відповідальність за її реалізацію в частині безпеки учасників і

глядачів. Відповідна структура оргкомітету зобов'язана організувати, реалізувати всі необхідні заходи безпеки на змаганнях, приділяючи особливу увагу місцю проведення. Заходи безпеки повинні також задовольняти потребам національних, регіональних і місцевих державних структур.

Таким чином, організація всеукраїнських комплексних змагань є складним та багаторівневим процесом ефективність якого залежить від багатьох факторів. В рамках нашого дослідження було проведене експертне опитування організаторів всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту стосовно визначення та оцінки основних факторів, що впливають на організацію цих проєктів (рис. 4.7).

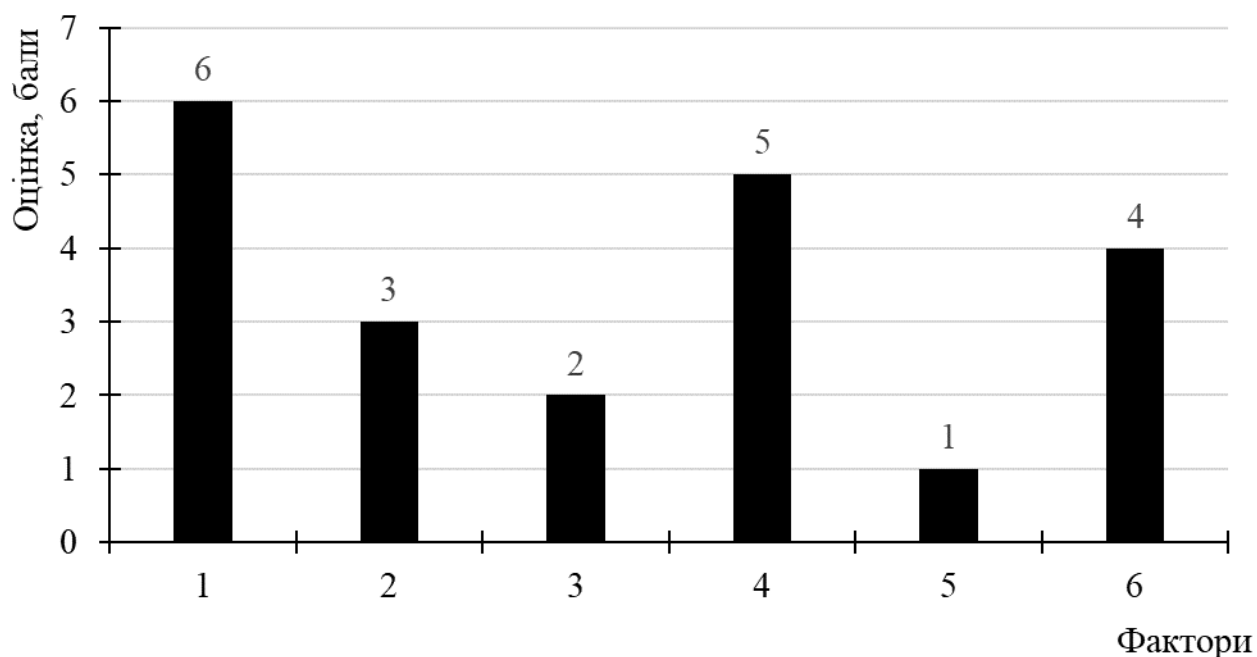

Рис. 4. 7. Фактори, що впливають на ефективність організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, на думку експертів, n=10:

1 – злагоджена організаційно-управлінська діяльність, 2 – наявність необхідної матеріально-технічної бази, 3 – ефективне нормативно-правове забезпечення, 4 – належне інформаційне забезпечення, 5 – наявність достатньої кількості волонтерів, 6 – достатня фінансова підтримка

Визначено ступінь узгодженості думок експертів за коефіцієнтом конкордації $W = 0,74$ и χ^2 критерію $= 19,2$ (при $p < 0,05$), що свідчить про високий ступінь узгодженості думок експертів.

Так, на думку експертів, найбільш вагомим фактором ефективної організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту є злагоджена організаційно-управлінська діяльність ($\bar{x} = 6$ балів), до якої можна віднести: кваліфікацію членів організаційного комітету, продумане планування майбутнього заходу, контроль, координацію і взаємодію членів організаційного комітету між собою та з органами державної влади, місцевого самоврядування, представниками національних спортивних федерацій та підрядниками. Також важливими є достатня фінансова ($\bar{x} = 5$ балів) та інформаційна ($\bar{x} = 4$ балів) підтримка проєктів, що пояснюється прагненням організаторів створити спортивне шоу високого рівня та залучити до нього велику кількість глядачів. Найменш значимим фактором є наявність достатньої кількості волонтерів ($\bar{x} = 2$ балів). Таким чином, ефективність всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту залежить від багатьох факторів, урахування кожного з яких є обов'язковим при організації подібних турнірів.

На основі аналізу особливостей організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту нами були виділені основні проблеми цих змагань. Як правило, вони проявляються при виконанні відповідного напрямку роботи, тому логічно буде розглядати проблеми у відповідності до основних компонентів організації змагань.

Як відзначили експерти ($n = 10$), всі виділені нами при аналізі проблеми, мають місце при організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. В рамках дослідження експертам пропонувалось оцінити ступінь прояву даних проблем (рис. 4.8). Визначено ступінь узгодженості думок експертів за коефіцієнтом конкордації $W = 0,88$ и χ^2 критерію $= 24,5$ (при $p < 0,05$), що свідчить про високий ступінь узгодженості думок експертів.

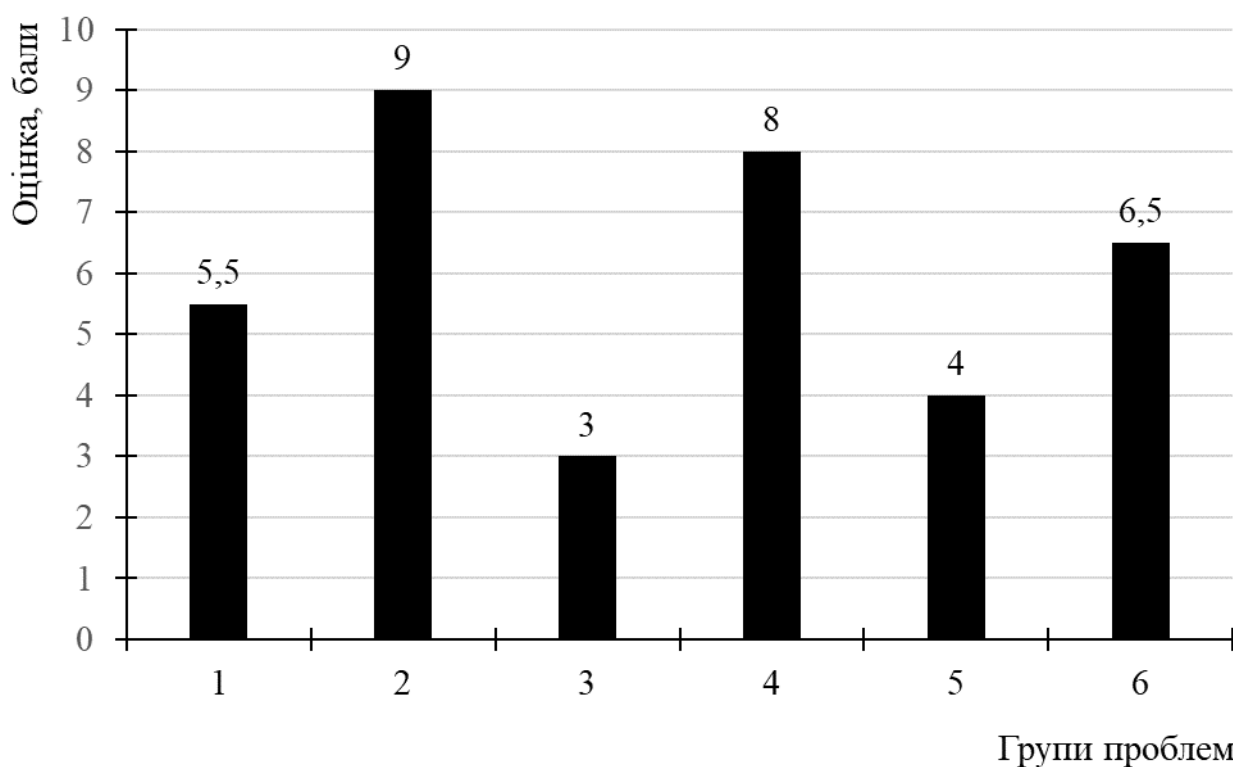

Рис. 4.8. Основні групи проблем організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, на думку експертів, $n=10$:

1 – фінансові, 2 – організаційні, 3 – правові, 4 – матеріально-технічні, 5 – кадрові, 6 – інформаційні

Так, на думку експертів, до найбільш актуальних проблем можна віднести: організаційні ($\bar{x} = 9$ балів). Ця група проблем обумовлена відсутністю у більшості менеджерів організаційних комітетів навичок роботи у сучасному медіапросторі, що має негативний вплив на:

- ефективну роботу із ЗМІ з метою висвітлювання змагань, формування стійкої спільноти вболівальників-глядачів;
- можливість залучення значної кількості вболівальників-глядачів;
- залучення спонсорів для належного фінансування процесу підготовки та проведення змагань.

Також актуальною є група матеріально-технічних проблем ($\bar{x} = 8$ балів) через відсутність в Україні великих спортивних арен та палаців спорту з великою кількістю місць.

Найменш значимою групою проблем, на думку експертів, є правові ($\bar{x} = 3$ балів), що обумовлено невеликою кількістю документів, які регулюють проведення всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. Крім цього, більшість з них є типовими і не потребують значних змін при проведенні наступних проєктів. Однак експерти відмітили відсталість українського законодавства щодо меценатства, спонсорства у сфері спорту та складний процес узгодження використання державних коштів з метою організації змагань.

Наприклад, відповідно до чинного законодавства, забороняється реалізовувати білетну програму на спортивних заходах, організація яких фінансується за рахунок державних коштів. Необхідно відзначити, що всі визначені проблеми впливають на ефективність організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, тому урахування можливості їх виникнення, а також визначення шляхів їх усунення та попередження є актуальними питаннями.

Таким чином, проведений аналіз всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту в Україні свідчить, що процес організації цих проєктів включає шість основних елементів (організаційно-управлінський, матеріально-технічний, кадровий, економічний, інформаційний). Проведене експертне опитування членів організаційного комітету всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту дозволило визначити та оцінити основні групи проблем та фактори успішного проведення цих змагань. Так, на думку експертів найбільш актуальними проблемами є організаційно-управлінські ($\bar{x} = 9$ балів) та матеріально-технічні ($\bar{x} = 8$ балів). До найбільш важливих факторів організації змагань експерти віднесли злагоджену

організаційно-управлінську діяльність ($\bar{x} = 6$ балів) та достатню фінансову підтримку.

4.3. Перспективи організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту.

Для визначення слабких та сильних сторін, а також потенційних можливостей і загроз проведення всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту членам оргкомітетів цих проєктів було запропоновано взяти участь у проведенні SWOT – аналізі цих змагань (табл. 4.3).

Так, на думку експертів до переваг всеукраїнських комплексних змагань можна віднести оптимальний формат проведення заходів, який створює можливість багатьом спортивним федераціям представити свої види спорту за короткий проміжок часу великій глядацькій аудиторії. Так, програма Всеукраїнських ігор єдиноборств 2015 р. включала 10 видів спорту, а тривалість змагань була лише 3 години. За перебігом ігор спостерігало більше 6 тис. глядачів. У свою чергу подібний формат є привабливим для глядачів, які спостерігають спортивні поєдинки з різних видів спорту. До переваг всеукраїнських змагань з неолімпійських видів спорту експерти віднесли динамічність їх програм. Крім цього, допуск до участі в турнірі найкращих спортсменів суттєво підвищує рівень спортивного видовища. Необхідно відзначити згаджену діяльність членів організаційного комітету, які вперше в Україні спромоглися успішно організувати подібні змагання та постійно вишукують шляхи підвищення ефективності їх проведення.

До недоліків організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту експерти віднесли недостатній за обсягом бюджет, що обумовлено обмеженою кількістю спонсорів та фінансовою підтримкою з боку держави. Основну частину фінансування цих змагань бере на себе СКУ, що переважно фінансується за рахунок державних дотацій. Крім цього СКУ не

Таблиця 4.3

**SWOT – аналіз всеукраїнських комплексних змагань з
неолімпійських видів спорту**

Внутрішня сторона	Переваги	Недоліки
	1. Комплексний характер змагань. 2. Унікальний формат проведення ігор. 3. Високий рівень спортивного видовища. 4. Злагоджена діяльність членів організаційного комітету змагань. 5. Можливість зміни програми змагань в залежності від вподобань глядацької аудиторії.	1. Невеликий бюджет змагань 2. Відсутність власних спортивних об'єктів для проведення змагань. 3. Відсутність прибутків від проведення ігор. 4. Труднощі залучення волонтерів 5. Обмежена кількість спонсорів 6. Недостатній імідж змагань
Зовнішня сторона	Можливості	Загрози
	1. Зацікавленість спонсорів у просуванні власних торгових брендів через спорт. 2. Збільшення кількості видів спорту та показників їх розвитку. 3. Розширення географії проведення змагань. 4. Збільшення кількості людей залучених до рухової активності та спорту. 5. Діджиталізація спорту.	1. Поява конкурентів. 2. Зниження бюджетного фінансування. 3. Зниження мотивації НСФ приймати участь у змаганнях. 4. Зміни уподобань глядачів. 5. Проблеми соціально-економічного стану країни. 6. Зростання витрат на проведення змагань

має власної спортивної інфраструктури для проведення подібних проєктів, тому значна частина коштів витрачається на оренду спортивних комплексів. Наприклад, з 482 тис. грн. бюджету Всеукраїнських ігор єдиноборств 126 тис. грн. були витрачені на оренду «Палацу спорт» в м. Києві. Також недостатня популярність і глядацька аудиторія змагань обумовлюють відсутність продажу квитків та незначне відшкодування коштів, що були витрачені на їх організацію.

До потенційних можливостей розвитку всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту експерти віднесли збільшення кількості спонсорів. Також відзначено можливості розширення програм змагань за рахунок додавання сучасних видів спорту чи спортивних дисциплін, що позитивно вплине на чисельність глядацької аудиторії. У нашій країні постійно збільшується кількість неолімпійських видів спорту. Федерації можуть бути зацікавленими представити свої спортивні дисципліни у програмі комплексних змагань. Експерти відзначили перспективи збільшення кількості людей, які залучені до різних форм рухової активності, у тому числі у неолімпійських видах спорту. Це може позитивно вплинути на кількість глядачів всеукраїнських ігор з неолімпійських видів спорту. Крім цього, експерти звернули увагу на можливість соціально-політичної стабільності в Україні, що дозволить знизити напругу в суспільстві та підвищить зацікавленість населення фізичною культурою та спортом у країні. Також експерти відзначили можливість діджиталізації спорту – створення єдиних електронних реєстрів для спортивних змагань, спортсменів та тренерів, які можна використовувати для популяризації всеукраїнських ігор з неолімпійських видів спорту, а також для спрощення підготовки та проведення цих проєктів.

На думку експертів до загроз, що можуть негативно впливати на проведення всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, слід віднести появу нових проєктів, які можуть скласти конкуренцію вже існуючим. Погіршення соціально-економічного стану країни, що спричинить зменшення обсягів державного фінансування та економічної підтримки з боку спонсорів та меценатів, знизить рівень зацікавленості населення спортом. Також можливою загрозою можна вважати зміни у вподобаннях глядацької аудиторії, що негативно впливає на її чисельність. Необхідно відзначити, що однією із загроз визнано збільшення витрат на проведення змагань (оренда споруд, організація шоу-програм тощо). З одного боку, до цього дотичні процеси інфляції в країні, з іншого – прагнення до розширення масштабів змагань, їх брендінгу тощо.

В результаті SWOT-аналізу визначено чотири основні напрями підвищення ефективності організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту (рис. 4.9): формування позитивного іміджу; пошук нових джерел фінансування; розширення програм існуючих змагань; організація нових проєктів. Так, важливим вектором розвитку змагань має стати формування їх позитивного іміджу. Це дасть можливість розширити глядацьку аудиторію і, як наслідок, – збільшити кількість спонсорів.

Рис. 4. 9. Перспективи розвитку Всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту

Необхідно відзначити, невелику кількість людей, які дізналась про організацію цих турнірів за допомогою мережі Інтернет, що створює значний резерв для залучення вболівальників саме цим способом. Як свідчить практика організації міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, сьогодні значна увага приділяється інтернет-маркетингу. Так, у структурі організаційного комітету Всесвітніх ігор 2017 р. діяв спеціальний відділ

реклами та трансляції змагань у мережі Інтернет. Обов'язково створюються офіційні сайти цих проєктів, залучаються волонтери тощо.

Проведене опитування глядачів Всеукраїнських ігор єдиноборств показує, що тільки 20 % опитаних дізнались про організацію цих змагань за допомогою мережі інтернет, що створює значний резерв для розвитку саме цього способу залучення глядачів. Також, необхідно відзначити велику інтернет-аудиторію нашої держави. Так, за даними маркетингової компанії «Factum Group» інтернет-аудиторія України становить понад 20 млн. осіб. Серед найбільш дієвих інструментів інтернет-маркетингу в спорті можна виділити: SMM, E-mail розсилку, створення відеороликів та бази даних з контактами потенційних глядачів. Так, одним з перспективних інструментів інформування потенційних споживачів про проведення турнірів є E-mail розсилка. Необхідно відзначити, що хоча цей метод практично не потребує фінансових витрат та великих людських зусиль, він не можливий без наявності даних про споживача. Тому необхідно створити єдину базу контактів людей, які можуть бути зацікавлені у відвідуванні всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. Як правило для отримання даних споживачів використовують так звану «форму захоплення контактів», яка пропонує підписатися на оновлення сайту або даючи безкоштовну корисну інформацію зберігає ім'я та e-mail відвідувачів. Схожа програма працювала на офіційному сайті Всесвітніх ігор єдиноборств 2013 р. Таким чином, встановлення подібних програм на сайтах всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, СКУ та офіційних сайтах НСФ видів спорту, які є членами СКУ, допоможе збільшити кількість потенційних глядачів цих змагань.

Ще одним з інструментів інтернет-маркетингу є відеоролики. Сьогодні аудиторія великих відео-хостингів таких як «YouTube», та інших ресурсів з відео контентом складає мільйони користувачів. Тому створення відеоканалу всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту може стати одним з дієвих способів підвищення популярності цих змагань.

Сьогодні одним з дієвих способів залучення людей до Всеукраїнських ігор єдиноборств може стати маркетинг у соціальних мережах (SMM). Просування в соціальних мережах дозволяє чітко впливати на цільову аудиторію змагань, визначати майданчики, де ця аудиторія більшою мірою представлена, і обирати найбільш адекватні способи спілкування з нею, при цьому в меншій мірі зачіпаючи незацікавлених людей. Так, при організації Всеукраїнських ігор єдиноборств одним із напрямів діяльності оргкомітету стало просування змагань у соціальних мережах. Так, були створені офіційні сторінки цих змагань у «Facebook». Однак необхідно не тільки створювати та наповнювати інформацією подібні сторінки, але і постійно реалізовувати діяльність з їх просування та популяризації. Сьогодні все більш дієвим способом стає використання контекстної реклами, яка включає в себе розміщення рекламного оголошення у відповідності з змістом (контентом) сторінки. Цей метод є одним з дієвих, тому що рекламу побачать тільки ті люди, які цікавляться спортом, спортивними заходами.

Також необхідно впровадити систему зворотного зв'язку організаторів з вболівальниками, це дозволить отримувати актуальну інформацію про проблеми та переваги організації змагань та швидко вносити корективи в підготовку подібних проєктів. Крім цього, організація подібних опитувань допоможе у визначенні вподобань вболівальників відносно програми змагань та визначити найбільш перспективні спортивні дисципліни, які можуть її розширити. На нашу думку цього можна досягнути за рахунок організації подібних опитувань на офіційному сайті турнірів та у соціальних мережах, що не потребує великих фінансових витрат та людського ресурсу.

Крім використання інтернету для покращення іміджу всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту необхідно налагодити співпрацю з представниками засобів масової інформації. Наприклад, в планах роботи СКУ є поновлення випуску журналу «SPORTCOM». Його можна успішно використовувати для популяризації нових проєктів. Важливим залишається співпраця з радіо та телебаченням, які охоплюють значну

аудиторію населення. Наприклад, можна відвідувати різноманітні теле- та радіо-ефіри перед організацією змагань для інформування людей щодо майбутніх проєктів та особливостей їх проведення.

Таким чином, важливим є створення та розширення інформаційної бази всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. Для населення, яке веде здоровий і активний спосіб життя це дає можливість познайомитися з новими і цікавими видами спорту і змаганнями з них. Для тих, хто вже зацікавлений цими змаганнями, буде можливість стежити за їх перебігом та знайомитися з останніми подіями. При цьому, бажано використовувати інформацію, яка показує сильні сторони змагань та просуває ідею унікальності цих проєктів на території України (унікальний формат проведення змагань, можливість побачити турніри з багатьох видів спорту в одному спортивному залі та виступи найкращих спортсменів нашої держави тощо), це може позитивно вплинути на зацікавленість іграми як з боку глядачів, так в подальшому і з боку компаній-спонсорів.

Також, необхідно відмітити, що сьогодні збільшується кількість визнаних неолімпійських видів спорту в нашій країні та підвищуються показники їх розвитку (кількість тренерів, спортсменів, розширюється географія розвитку тощо). Тому, необхідно реалізовувати діяльність спрямовану на залучення нових спортивних федерацій до складу Спортивного комітету України та залучення їх до програми всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. Також, проведене опитування глядачів Всеукраїнських ігор єдиноборств свідчить, що більшість з респондентів (94%) хотіли б побачити нові спортивні дисципліни в програмі цих проєктів. Аналіз кількості неолімпійських видів спорту, визнаних в нашій державі [107] та включених до програм національних та міжнародних комплексних змагань (табл. 4.4), свідчить, що з 116 неолімпійських видів спорту лише 50 знаходяться в програмах комплексних змагань різного рівня, що створює значний резерв для розширення програм всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, а також створює можливість організації нових змагань.

Наприклад, за аналогією з Всесвітніми іграми SportAccord в нашій країні можливо проведення Всеукраїнських інтелектуальних ігор, в програму яких можуть увійти шахи, шашки, спортивний бридж та го.

Таблиця 4.4

**Охоплення програмами комплексних змагань неолімпійських видів
спорту, визнаних в Україні**

Група видів спорту \ Кількість видів спорту	визнаних в Україні	включених до програм всесвітніх комплексних змагань	включених до програми національних комплексних змагань	не охоплених жодними комплексними змаганнями
Єдиноборства	43	18	10	17
Артистичні	10	6	-	4
Силові	7	5	-	2
Точні	8	6	-	5
Спортивно-технічні	9	-	-	16
Ігрові	11	11	7	3
Екстремальні	13	-	-	12
Інтелектуальні	4	4	-	-
Інші	11	-	-	5
Всього	116	50	17	47

Ці види спорту визнані в Україні, а Національна федерація шахів України вже входить до складу СКУ. Також необхідно відзначити специфіку проведення подібних змагань, які не потребують значних фінансових витрат (оренда великих спортивних арен чи спортивного обладнання тощо). Крім цього, за прикладом з Всесвітніми інтелектуальними іграми SportAccord можливе проведення он-лайн турнірів з шахів та шашок серед населення нашої країни, що може підвищити зацікавленість до цих змагань. Також необхідно відмітити можливість проведення Всеукраїнських артистичних ігор. Сьогодні в Україні визнано 10 артистичних видів спорту, а до складу СКУ входять 4 національні федерації з видів спорту даної групи. Останніми змаганнями SportAccord, які планувалось реалізувати, є Всесвітні міські ігри SportAccord. Аналіз видів спорту в програмі цих змагань свідчить про можливість

проведення їх національних аналогів в Україні. Так, до програми цих змагань потенційно можуть увійти 8 спортивно-технічних видів спорту визнаних в Україні.

Крім цього, 2 спортивні федерації з цієї групи видів спорту вже є членами СКУ. Необхідно відмітити, що ця група видів спорту ще не задіяна в програмах ніяких комплексних змагань. Також до програми Всеукраїнських міських ігор можуть увійти точні види спорту (більярдний спорт, боулінг, дартс тощо). Сьогодні в Україні визнано 11 спортивних федерацій цієї групи видів спорту, 2 з яких є членами СКУ і тільки 6 видів спорту включені в програми міжнародних комплексних змагань.

Найбільшою групою видів спорту, визнаних в Україна, є єдиноборства. Також цю групу найбільш представлена в програмах комплексних змагань як національного, так і міжнародного рівней, однак ще існує велика кількість видів спорту, які не задіяні в подібних проєктах, що дає можливість розгляду їх як потенційних кандидатів програми Всеукраїнських ігор єдиноборств.

Таким чином, існує значний резерв для розширення програм існуючих спортивних заходів та проведення нових комплексних змагань з неолімпійських видів спорту в Україні, що обумовлено великою кількістю видів спорту, які визнані в Україні, але не представлені в програмах жодних комплексних змагань. Крім цього, проведене опитування глядачів Всеукраїнських ігор єдиноборств свідчить про бажання більшості з них побачити нові види спорту на цих змаганнях. Тому СКУ необхідно налагоджувати взаємозв'язки з НСФ, які представляють ці види спорту, та спонукати їх до співпраці щодо реалізації цих проєктів. Також можливе розширення географії проведення змагань

До нових існуючих джерел фінансування можна віднести залучення нових спонсорів. На думку експертів одним з шляхів є залучення іноземних компаній-спонсорів, які тільки починають реалізовувати свій товар на території України. Необхідно проводити постійний моніторинг таких фірм. Також потенційним шляхом отримання додаткового прибутку від проведення

всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту може стати реалізація білетної програми.

Таким чином, на підставі виділених за допомогою SWOT-аналізу факторів розвитку всеукраїнських ігор з неолімпійських видів спорту, були виявлені перспективи розвитку даної групи змагань в подальшому.

В результаті аналізу та узагальнення міжнародного досвіду та практики організації міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, а також вивчення особливостей організації подібних проєктів в нашій державі, і з урахуванням думок експертів щодо організації цих змагань, нами був розроблений концепт-проєкт проведення всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту (рис. 4.10), який включає механізм організації змагань з урахуванням основних груп проблем, факторів успішного проведення та перспектив розвитку цієї групи змагань.

Концепт-проєкт організації комплексних змагань з неолімпійських видів спорту представляє собою основу проведення майбутніх змагань, що допоможе організаторам проєктів визначити основні напрями роботи та сформувати свій план дій при проведенні конкретного спортивного заходу. Крім цього, концепт-проєкт містить перелік основних проблем, які можуть виникати при організації комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. Також, в ньому представлені можливі шляхи вирішення зазначених проблем.

Як показує практика організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту найбільш об'ємними та проблемними компонентами є організаційно-управлінська діяльність, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення змагань, тому необхідно приділити більшу увагу саме цим напрямам роботи, однак необхідно враховувати, що організація змагань – це комплексний процес, який потребує обов'язкову реалізацію всіх компонентів.

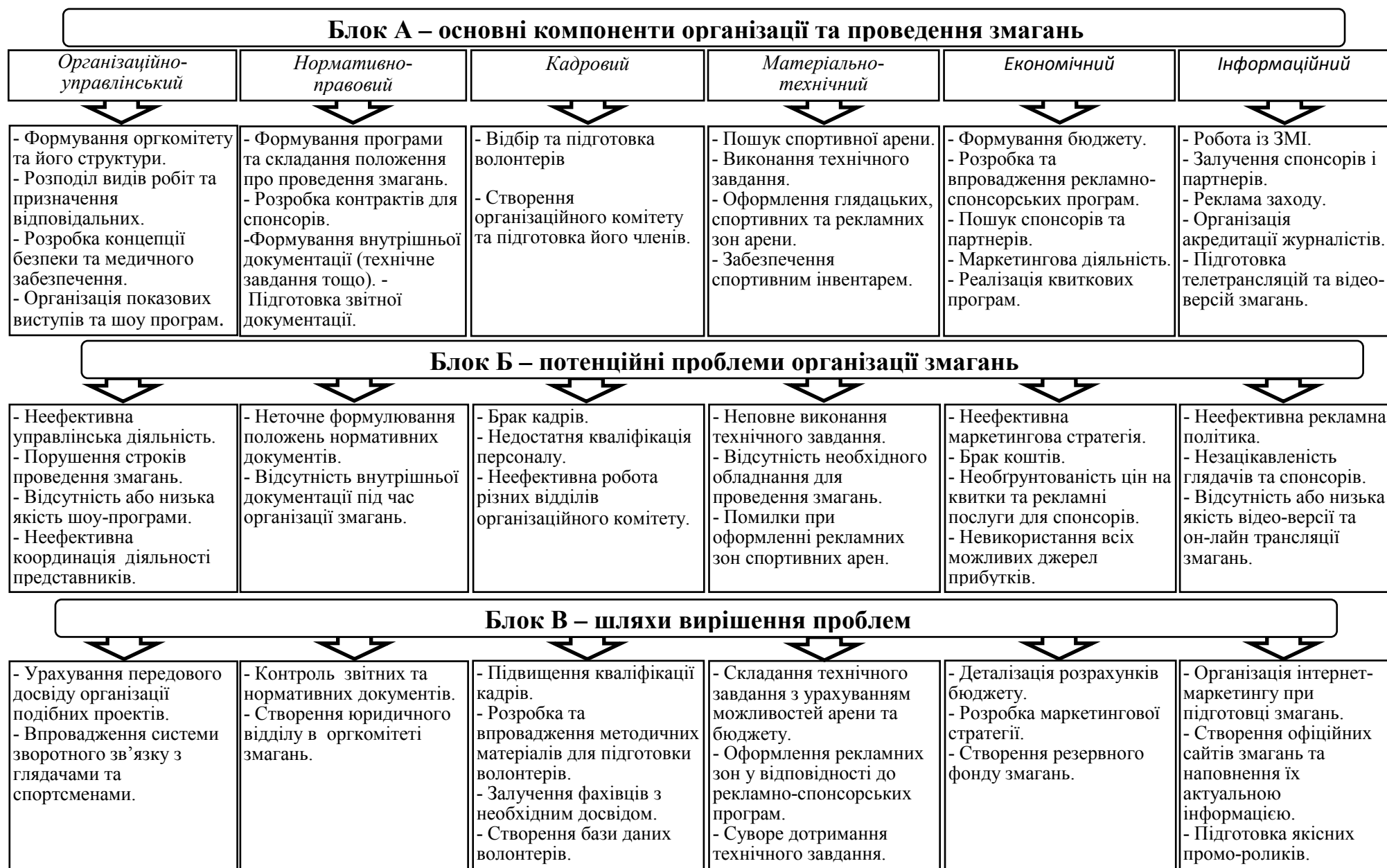

Рис. 4.10. Концепт-проєкт організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту

Організація національних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту необхідно починати з формування організаційного комітету та підготовки плану проведення заходу, з чітким виявленням основних напрямів роботи, встановлення відповідальних осіб та визначення строків виконання. Структура організаційного комітету повинна включати всі основні напрями роботи з проведення спортивних заходів, як показує практика ключовими є департаменти з інформаційного, фінансового та матеріально-технічного забезпечення. Також важливим є створення спеціального підрозділу, що відповідає за організацію спортивного шоу.

Необхідно відмітити, що одним з ключових моментів є формування складу організаційного комітету. Від рішення прийнятих цією групою фахівців, багато в чому залежить ефективність організації проєкту. Організаційно-управлінська діяльність включає різноманітне коло обов'язків, виконання яких знаходяться в прямій залежності від кваліфікаційних якостей членів організаційного комітету, проведені дослідження дозволили визначити основні якості необхідні для ефективної роботи у складі організаційного комітету всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту:

- знання сфери спорту та правил проведення змагань;
- стресостійкість;
- вміння брати на себе відповідальність;
- вміння залагоджувати будь-які конфлікти в процесі проведення заходів і приймати оперативні рішення;
- високі комунікативні якості;
- навички управління персоналом, який бере участь в підготовці та реалізації проєкту;
- вміння підготовки необхідної документації;
- вміння створювати і інтегрувати творчі шоу-програми в спортивну програму заходу;
- навички роботи у сучасному медіа-просторі.

Крім цього, особливістю проведення комплексних змагань є наявність багатьох видів спорту у їх програмі, тому до організаційного комітету бажано включити представників всіх федерацій, види спорту яких представлені в програмі заходу. Необхідно відмітити, що важливим кроком попередження виникнення проблеми при організації комплексних змагань є аналіз досвіду проведення попередніх турнірів та урахування особливостей проведення подібних проєктів.

Важливим моментом ефективної організації комплексних змагань є наявність установчих документів. Основним документом спортивного заходу є положення про змагання. Тому складання, цього документу, є одним із ключових напрямів діяльності організаційного комітету перед проведенням заходу. Положення повинно містити програму (розклад) змагань, рознесення за часом найбільш цікавих поєдинків, матчів, фінальних зустрічей, церемоній нагородження переможців і призерів, фінансові зобов'язання всіх задіяних структур, страхування, місце проведення. Будь-яке невірне визначення окремих частин положення автоматично призводить до втрати глядацького інтересу і частини доходів, виникнення спірних ситуацій і конфліктів. Положення про змагання - основний управлінський документ, який визначає цілі, завдання, склад учасників змагання, порядок і способи визначення переможців. Крім цього, організаційний комітет формує звітну документацію після проведення заходу та підписує ряд контрактів з спонсорами, власниками спортивних споруд тощо.

Так як основною метою проведення всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту є збільшення кількості людей які цікавляться саме цією групою видів спорту важливим моментом є інформаційна підтримка змагань. Сьогодні обов'язковим елементом інформаційного забезпечення є розробка та впровадження рекламної компанії, реалізація якої повинна бути спрямована на створення обізнаності у потенційних глядачів, спонсорів та ін. про організацію турніру. Рекламна кампанія може включати наступні елементи:

- визначення стилю и форми реклами;
- формування списку та підтримка зв'язку із ЗМІ, в яких планується розміщення реклами, визначення періодичності її виходу.
- просування змагань в мережі інтернет, використання елементів інтернет-маркетингу (контекстна реклама, банерна реклама, SMM, е-мейл розсилка);
- виготовлення та розміщення зовнішньої реклами.

Необхідно відзначити, що сьогодні все більш важливим елементом інформаційної підтримки змагань стає інтернет, тому можливо розглядати включення в склад організаційного комітету представників сфери ІТ, або людей з досвідом роботи у цій сфері. Також обов'язковим моментом реалізації рекламної програми повинні бути проведення маркетингових досліджень з метою визначення цільової аудиторії змагань її вподобань (види спорту в програмі, розважальні заходи тощо) та основних способів інформування.

Крім проведення рекламної кампанії одним з основних інструментів залучення глядачів є створення позитивної атмосфери при організації змагань, для вирішення цього завдання можливо використання наступних заходів:

- організація спортивного шоу шляхом використання спеціальних музичних, світлових сценічних ефектів, можливе проведення різноманітних спортивних конкурсів, лотерей та ін.
- організація послуг для глядачів та поліпшення умов розміщення публіки під час проведення заходу;
- запрошення відомих спортсменів на змагання тощо.

Важливим компонентом організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту є пошук спортивної арени, яка має відповідати вимогам, що необхідні для цих проєктів, до них можна віднести:

- можливість проведення змагань з видів спорту представлених в програмі;
- можливості розміщення великої глядацької аудиторії (2–10 тис.);
- територіальне розташування комплексу та можливості логістики до нього.

Необхідно відзначити, що сьогодні в Україні існує невелика кількість подібних спортивних арен, що може створити проблеми при організації нових змагань.

Сьогодні організація змагань потребує залучення спеціалістів різних кваліфікаційних груп, тому важливим моментом роботи організаційного комітету є пошук та визначення людей які мають спеціалізовані знання та уміння для реалізації окремих завдань під час змагань (організація теле- та он-лайн трансляції, ведучі, волонтери та ін.)

Крім цього, важливим моментом кадрового забезпечення є кваліфікація людей які працюють у організаційному комітеті спортивних змагань. Тому необхідно постійно підвищувати їх кваліфікацію шляхом участі у різних міжнародних та національних курсах конференцій, з маркетингу та економіки, семінарах тощо.

Таким чином, в результаті аналізу та узагальнення передового міжнародного досвіду та практики організації міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, а також вивчення особливостей організації подібних проєктів в нашій державі, і з урахуванням думок експертів щодо організації цих змагань нами був розроблений концепт-проєкт проведення всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. Який включає механізм організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту з урахуванням основних груп проблем, факторів успішного проведення та перспективи розвитку цієї групи змагань.

Висновки до розділу 4

Всеукраїнські комплексні змагання з неолімпійських видів спорту відіграють суттєву роль для українського суспільства, так як популяризують здоровий спосіб життя і залучають людей до занять спортом. Рішення про організацію подібних заходів було прийнято керівництвом Спортивного комітету України після ініціювання проведення Всесвітніх ігор SportAccord. На

даний момент на території нашої країни пройшли Всеукраїнські ігри єдиноборств (2011–2012, 2015–2019 рр.), і Всеукраїнські пляжні ігри (2012, 2016–2019 рр.). Порівняльний аналіз цих змагань свідчить про наявність як загальних, так і відмінних рис між цими проєктами та їх всесвітніми аналогами, а також про постійний пошук керівництва СКУ та організаційних комітетів оптимального та ефективного механізму їх проведення в сучасних умовах розвитку спорту та держави в цілому.

Проведений аналіз всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту в Україні свідчить, що процес організації цих проєктів включає шість основних елементів (організаційно-управлінський, матеріально-технічний, кадровий, економічний, інформаційний). Проведене експертне опитування членів організаційного комітету всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту дозволило визначити та оцінити основні групи проблем та фактори успішного проведення цих змагань. Так, на думку експертів найбільш актуальними проблемами є організаційно-управлінські ($x = 9$ балів) та матеріально-технічні ($x = 9$ балів). До найбільш важливих факторів організації змагань експерти віднесли злагоджену організаційно-управлінську діяльність ($x = 6$ балів), та достатньо фінансову підтримку.

Проведений SWOT-аналіз всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту дозволив виявити сильні та слабкі сторони проєкту а також можливості та загрози цієї групи змагань. Їх співвідношення між собою дозволили визначити перспективи розвитку даної групи змагань в подальшому (формування позитивного іміджу змагань, розширення програми, проведення нових турнірів, пошук нових джерел фінансування).

В результаті аналізу та узагальнення передового міжнародного досвіду та практики організації міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, а також вивчення особливостей організації подібних проєктів в нашій державі, і з урахуванням думок експертів, щодо організації цих змагань нами був розроблений концепт-проєкт проведення всеукраїнських комплексних

змагань з неолімпійських видів спорту. Який включає механізм організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту з урахуванням основних груп проблем, факторів успішного проведення та перспективи розвитку цієї групи змагань.

Основні наукові результати розділу опубліковані в працях автора 53, 68.

РОЗДІЛ 5

АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

У даному розділі представлено аналіз, порівняння, обговорення та узагальнення результатів власного дослідження у зіставленні з точкою зору інших спеціалістів з використанням трьох взаємодоповнюючих груп даних, а саме: відомостей про доповнені дані, підтверджені та нові.

Інформаційна революція кінця XX століття в основі якої стояв комп'ютер і мережі телекомунікацій, змінили підходи до організації змагань став своєрідним поштовхом до вдосконалення старих і появи нових підходів реалізації цих проєктів. Сьогодні процес підготовки і проведення змагань орієнтований на одержання видовищного шоу, організацію трансляцій в режимі он-лайн, продаж комерційних прав на ту або іншу подію, підвищення глядацького інтересу до змагань за допомогою маркетингових інструментів тощо. Постійні зміни, що відбуваються в спорті, стимулюють створення нових управлінських підходів в просуванні спортивних проєктів на глобальні ринки [1].

В наших дослідженнях знайшла підтвердження думка низки спеціалістів [76, 21, 44] про те, що однією з останніх тенденцій розвитку міжнародної системи спорту є формування в ній нового напрямку – неолімпійського, яке набуває все більшого значення в соціальному та спортивному житті суспільства. У роботах О. В. Криласова, С. Н. Гаврова [66], підкреслюється збільшення в другій половині XX ст. кількості нових неолімпійських видів спорту, крім цього постійне виникнення нових форм рухової активності, обмеження програм існуючих заходів та процеси глобалізації стимулювали появу нових комплексних змагань. Так, з 1981 р. починають проводитися Всесвітні ігри – основні комплексні змагання для неолімпійських видів спорту.

Наші дослідження свідчать, що ця тенденція актуальна і сьогодні. Наприклад, в 2009 р. Міжнародна асоціація SportAccord презентувала ідею організації Всесвітніх ігор з груп видів спорту: пляжних, артистичних, інтелектуальних, єдиноборств. Після реалізації цих проєктів керівництво Спортивного комітету України прийняло рішення про проведення подібних змагань національного рівня: Всеукраїнських ігор єдиноборств та Всеукраїнських пляжних ігор [96].

Аналіз літературних джерел свідчить, що поняття організації розглядають як процес систему та властивість. Організація як властивість, є внутрішньою впорядкованістю, узгодженістю, взаємодією частин цілого, обумовленим його будовою. Організація як процес розглядається як сукупність дій, що ведуть до утворення і вдосконалення взаємозв'язків між різними компонентами. Організація як система являє собою об'єднання людей, які спільно реалізують певну програму або мету і діють на основі встановлених процедур і правил. Ряд спеціалістів [39, 45, 81], і ми приєднуємося до їх позиції, розглядають організацію змагань як процес.

Аналіз праць вчених спортивної галузі О. В. Борисова [16], А. Н. Зенкова, І. О. Когут [37], В. М. Платонов [99, 100] дозволив виділити ряд тенденцій, характерних для сучасного спорту. До основних з них можна віднести: професіоналізацію, комерціалізацію, глобалізацію; виникнення нових видів спорту, їх організаційних структур та змагань; зростання спортивних досягнень; зростання ролі телебачення та мережі Інтернет тощо. Як свідчить практика, всі ці зміни активно впливають на організацію та проведення змагань. Результати наших підтверджують, що данні тенденції характерні і для комплексних змагань з неолімпійських видів спорту.

Ґрунтуючись на даних, що детально описані в літературі та стосуються організації комплексних змагань [10, 16, 45, 99, 102, 107], виявлено, що процес підготовки подібних проєктів включає шість основних компонентів (організаційно-управлінський, матеріально-технічний, нормативно-правовий,

економічний, кадровий, інформаційний). Наші дослідження свідчать, про наявність цих компонентів і при організації комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, однак, необхідно відзначити, що реалізація деяких з них має свої характерні особливості. Наприклад, у дослідженнях В. Н. Зуєва [40] описані основні організаційні-управлінські структури, що відповідають за проведення змагань. До них можна віднести: об'єднання міжнародного рівня, які, як правило, є ініціаторами проведення змагань і здійснюють контроль діяльності всіх інших структур (I рівень). Тимчасові комітети, створені в містах-організаторах, безпосередньо для підготовки ігор (II рівень). Міжнародні спортивні федерації, які відповідають за проведення змагань зі своїх видів спорту (III рівень). Національні спортивні організації, що відповідають за розвиток спорту на конкретній території (IV рівень). Структури неспортивної спрямованості, які забезпечують транспортування спортсменів, медичне забезпечення, харчування, рекламу змагань тощо (V рівень). Наші дослідження підтверджують наявність подібних організаційно-управлінських структур при організації міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, однак для деяких змагань характерним є наявність шостого рівня управління. Як правило ці структури включають у свій склад федерації видів спорту, що входять до програми змагань. Наприклад, під час підготовки I Всесвітніх ігор єдиноборств SportAccord представниками федерацій з видів спорту, що були включені до програми змагань, створений Комітет Всесвітніх ігор єдиноборств. У свою чергу, для підготовки і проведення Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord було вирішено залучити організацію, що мала досвід проведення подібних заходів, а саме Міжнародну асоціацію інтелектуального спорту, яка є організатором Всесвітніх інтелектуальних ігор і об'єднує федерації всіх видів спорту, що входять до програми цих змагань. Необхідність створення подібних структур підтверджує той факт, що SportAccord організаційну роботу з проведення I Всесвітніх артистичних ігор

доручив Всесвітній федерації танцювального спорту. Однак, ігри, заплановані на березень 2013 р. в Китаї, так і не відбулися. В свою чергу організаційна структура всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту набагато простіша і включає: СКУ, НСФ з видів спорту, що представлені у програмі змагань та різноманітних підрядників необхідних для організації телезйомки, шоу-програми тощо.

Наступним моментом, вартим уваги, є матеріально-технічний компонент організації змагань. На думку С. П. Євсєєва, В. Г. Суслєєва [30] всю матеріально-технічну базу спортивних змагань умовно можна розділити на 2 групи: засоби, що необхідні для організації спортивної частини змагань (спортивні споруди, інвентар тощо) та засоби необхідні для реалізації поза змагальної діяльності (інфраструктура міста-організатора, можливості телезйомки тощо). Наші дослідження підтверджують можливість використання такої класифікації матеріально-технічного забезпечення змагань і для комплексних заходів з неолімпійських видів спорту. Як показує практика організації Олімпійських ігор де існують чіткі та жорсткі вимоги до розвитку інфраструктури міста-організатора, держава, яка приймає Олімпійські ігри, змушена значну частину бюджету змагань витратити саме на розвиток інфраструктури. В свою чергу організація міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту є більш економною і не потребує таких фінансових витрат. Так, IWGA не вимагає від міста-організатора побудови нових спортивних об'єктів та розвитку інфраструктури, а програма змагань формуються в залежності від можливостей приймаючого міста. В свою чергу, організація всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту потребує наявності спортивних арен з можливостями розміщення великої кількості глядачів та проведення змагань з відповідної групи видів спорту. Як показують наші дослідження оренда подібних комплексів є найвагомішою

статтею витрат проведення всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту.

Аналіз праць А. О. Балабанової І. І. Українцев [4], І. О. Когут [48, 49] свідчить про те, що сьогодні важливим елементом організації змагань є підготовка кадрових фахівців, здатних надавати різні види послуг на високому рівні, що підвищить ефективність проведення змагань. Крім цього, обов'язковим елементом проведення великих комплексних змагань є залучення волонтерів. Наші дослідження підтвердили, необхідність задіяння волонтерів, для ефективної організації міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, однак у порівнянні з Олімпійськими іграми де перед проведенням змагань реалізуються спеціальні програми набору та навчання волонтерів в неолімпійському спорті проходить менш масштабна кампанія набору волонтерів.

Закордонні та вітчизняні дослідники зазначають [16, 32, 71, 107, 151, 152, 154], що сьогодні важливим моментом організації змагань є їх фінансове забезпечення. Наші дослідження свідчать, що у порівнянні з Олімпійськими іграми для міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту характерне менше фінансування як з боку держави, так і з боку спонсорів. Наприклад, на Всесвітніх іграх тільки з 1997 р. починають реалізовуватись рекламні-спонсорські програми які переважно розраховані на національні бізнес-компанії, таж відсутні Крім цього, для змагань з неолімпійських видів спорту не характерно отримання великих прибутків від продажу прав на телетрансляції, що обумовлено не великою глядацькою аудиторією цих заходів у порівнянні з Іграми Олімпіад.

В наших дослідженнях знайшла підтвердження думка більшості спеціалістів [1, 115, 124 та ін.] про те, що сьогодні одним з найважливіших факторів організації змагань є їх інформаційне висвітлення, підкреслюється необхідність формування продуманих та різносторонніх рекламних компаній,

організації теле- та інтернет трансляції змагань задля підвищення популярності та глядацької аудиторії комплексних змагань з неолімпійських видів спорту як на міжнародному, так і національному рівні.

Наші дослідження збігаються зі спостереженнями низки авторів стосовно нормативно-правового компоненту організації змагань. Так, на думку С.В. Алексеева, І. В. Понкіної [1,106] він включає 3 основні групи документів (міжнародні правові норми, законодавство країн де проходять змагання та норми «Lex sportiva»), що характерно і для міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. В свою чергу правовий компонент організації Всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту включає: положення про змагання, сценарій заходу, та звітну документацію.

У наших дослідженнях, як і в численних публікаціях представників різних країн [10, 18, 22, 33, 127, 134], зазначається, що організація міжнародних комплексних змагань є дуже складним та багаторівневим процесом, що обумовлено наявністю великої кількості видів спорту у програмі змагань, більшою кількістю спортсменів та глядачів ніж при проведенні змагань з одного виду спорту. Аналіз звітів про проведення Всесвітніх ігор та Всесвітніх ігор SportAccord, а також експертне опитування членів організаційного комітету Всесвітніх ігор 2017 р. свідчать, що ефективність організації міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту знаходиться у прямій залежності від двох груп факторів: внутрішніх пов'язаних з безпосередньою організацією заходу, тому ми їх розглядали у взаємозв'язку з основними компонентами підготовки змагань (організаційно-управлінський, економічний, правовий, інформаційний, кадровий, матеріально-технічний), та зовнішніх (політичний, соціокультурний, науково-технічний, природний) – не пов'язаних зі спортом, проте істотно впливаючі на організацію змагань.

Аналіз теорії і практики стосовно організації міжнародних комплексних змагань показав, що сьогодні цей процес супроводжується наявністю певних

проблем які умовно можна розділити на 2 групи: опосередковані (політичні, екологічні, забезпечення безпеки) та безпосередні (організаційно-управлінські, економічні, правові, інформаційні, кадрові, матеріально-технічні). Аналіз звітів про проведення Олімпійських ігор, Всесвітніх ігор та Всесвітніх ігор SportAccord показав, що накопичений досвід організації подібних проєктів дозволяє істотно знизити гостроту прояву безпосередніх проблем. З іншого боку, постійно зростаюча популярність, збільшення масштабів актуалізує групу опосередкованих проблем. Результати експертного опитування організаторів Всесвітніх ігор 2017 р. підтвердили наявність цієї тенденції.

В результаті аналізу та узагальнення передового міжнародного досвіду та практики організації міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, а також вивчення особливостей організації подібних проєктів в нашій державі, і з урахуванням думок експертів, щодо організації цих змагань нами був розроблений концепт-проєкт проведення всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. Який включає механізм організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту з урахуванням основних груп проблем, факторів успішного проведення та перспективи розвитку цієї групи змагань.

Таким чином, під час досліджень було виділено три групи даних які:

1) доповнюють відомості про:

- впливу сучасних тенденцій розвитку спорту (професіоналізація, комерціалізація, глобалізація; виникнення нових видів спорту та організаційних структур; зростання спортивних досягнень; підвищення ролі телебачення та мережі Інтернет тощо) на організацію комплексних змагань [2, 5, 39, 100,107], в тому числі і з неолімпійських видів спорту;
- передумов виникнення Всесвітніх ігор та змагань SportAccord, особливостей їх становлення, розвитку та місця в системі неолімпійського

спорту; критеріїв включення видів спорту до програм цих змагань та факторів, що обумовлюють цей процес [22, 26, 66];

2) підтверджують, що:

- однією з останніх тенденцій розвитку міжнародної системи спорту є формування в ній нового напрямку – неолімпійського спорту, який набуває все більшого значення в соціальному та спортивному житті суспільства [23, 66, 76];

- організація міжнародних та національних комплексних змагань, у тому числі з неолімпійських видів спорту, є складним та багаторівневим процесом, ефективність якого залежить від багатьох факторів та супроводжується наявністю певних проблем [2, 40, 104];

- спортивні змагання виступають системоутворюючим фактором розвитку спорту. Під час їх проведення оцінюється ефективність процесів підготовки і відбору спортсменів, науково-методичного супроводу, системи підготовки фахівців [100].

3) абсолютно новими є дані стосовно:

- узагальнення особливостей організації Всесвітніх ігор, Всесвітніх ігор SportAccord та всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту та визначення специфіки реалізації організаційно-управлінського, матеріально-технічного, кадрового, економічного, нормативно-правового та інформаційного компонентів проведення цих проєктів;

- розробки періодизації Всесвітніх ігор в контексті їх проведення з урахуванням діяльності організаційних комітетів, інформаційного, економічного та кадрового компоненту організації цих змагань;

- визначення актуальних груп проблем організації Всесвітніх ігор (економічні, інформаційні, кадрові) та всеукраїнських (організаційні, матеріально-технічні, інформаційні та ін.) комплексних змагань з неолімпійських видів спорту;

— розробки концепт-проекту організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, що базується на узагальненні передового міжнародного та національного досвіду проведення комплексних змагань, а також вивчення думок експертів, щодо організації цих проєктів.

ВИСНОВКИ

1. Результати аналізу науково-методичної літератури, матеріалів мережі Інтернет і передової практики свідчать, що під впливом актуальних тенденцій розвитку спорту (виникнення нових видів спорту, постійне зростання спортивних досягнень, збільшення кількості спортивних змагань, посилення ролі телебачення та інтернету, професіоналізація, комерціалізація та глобалізація) змінюються підходи до організації та проведення змагань. Брак наукових робіт, що розкривають особливості підготовки та реалізації комплексних змагань у неолімпійському спорті актуалізують дане дослідження.

2. Організація змагань є складним і багаторівневим процесом, взаємозв'язок та реалізація елементів якого впливає на ефективність проведення цих заходів. До основних компонентів організації та проведення змагань слід віднести: організаційно-управлінський, матеріально-технічний, кадровий, нормативно-правовий, економічний, інформаційний. Особливості реалізації цих компонентів під час організації та проведення комплексних змагань з неолімпійських видів спорту розкриті не в повному обсязі, що обумовлює необхідність проведення подальших досліджень.

3. Представлена періодизація Всесвітніх ігор в контексті їх організації враховує структуру та напрями діяльності організаційних комітетів, шляхи залучення приватних інвестицій, висвітлення в ЗМІ, волонтерство, наявність дотацій з місцевих бюджетів. Виділено три періоди: I період – з 1981 до 1985 рр. (I-II Всесвітні ігри), II період – з 1989 до 1997 рр. (III-VI Всесвітні ігри), III період – з 2001 р. до сьогодні (з IV Всесвітніх ігор).

4. Особливостями реалізації основних компонентів організації та проведення Всесвітніх ігор є: відсутність обов'язкових вимог до міста-організатора стосовно будівництва споруд для проведення змагань; формування 5-ти рівневої організаційно-управлінської структури, реалізація рекламно-

спонсорських програм із залученням переважної кількості національних компаній.

Особливостями організації Всесвітніх ігор SportAccord є використання існуючої інфраструктури міст-організаторів; формування 6-ти рівневої організаційно-управлінської структури для проведення змагань; реалізація рекламно-спонсорських програм з обмеженою кількістю компаній-спонсорів.

5. Організація міжнародних комплексних змагань супроводжується наявністю певних проблем, які умовно можна розділити на 2 групи: опосередковані (політичні, екологічні, безпекові) та безпосередні (організаційні, економічні, правові, інформаційні, кадрові, матеріально-технічні). Результати аналізу звітів про проведення Олімпійських, Всесвітніх та Всесвітніх ігор SportAccord свідчать, що накопичений досвід організації подібних проєктів дозволяє істотно знизити гостроту прояву безпосередніх проблем. З іншого боку, постійно зростаюча популярність, збільшення масштабів змагань значно актуалізує групу опосередкованих проблем. Результати експертного опитування організаторів Всесвітніх ігор 2017 р. підтвердили наявність цієї тенденції. На думку експертів найбільш актуальними проблемами організації Всесвітніх ігор є інформаційні ($\bar{x} = 7,6$ балів), матеріально-технічні ($\bar{x} = 7,1$ балів) та економічні ($\bar{x} = 7,3$ балів). Варто відзначити, що під час організації Всесвітніх ігор у меншій мірі проявляються політичні ($\bar{x} = 4,1$ балів), екологічні ($\bar{x} = 2,6$ балів) та безпекові ($\bar{x} = 2,3$ балів) проблеми.

6. Результати експертного опитування членів організаційних комітетів всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту встановили групи актуальних проблем проведення цих змагань, серед яких найбільш актуальними є організаційні ($\bar{x} = 9$ балів) та матеріально-технічні ($\bar{x} = 8$ балів); менш нагальною є група правових проблем ($\bar{x} = 3$ балів).

7. SWOT-аналіз всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту визначив сильні та слабкі сторони проєктів, а також потенційні можливості та загрози, що можуть виникати під час

організації заходів. Їх співставлення визначило перспективи подальшого розвитку змагань: формування позитивного іміджу, розширення програм, проведення нових турнірів, пошук додаткових джерел фінансування.

8. Розроблений концепт-проект організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту спрямований на підвищення ефективності цих заходів та складається з 3-х блоків: блок А – механізм реалізації основних компонентів організації змагань; блок Б – перелік потенційних проблем під час організації заходу; блок В – шляхи вирішення проблем. Концепт-проект покладений в основу розробки автором спеціального веб-сайту для організаторів змагань.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці проблематики пов'язаної з апробацією розробленого концепт-проекту при організації Всеукраїнських інтелектуальних ігор та Всеукраїнських вуличних ігор. Також подальші дослідження будуть покладені в основу розробки відповідної комп'ютерної програми з організації комплексних змагань.

ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Результати проведеного дослідження дозволили розробити практичні рекомендації, які можуть бути використані Спортивним комітетом України, Національними спортивними федераціями з видів спорту, які представлені в програмі всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту та їх організаційним комітетам.

Спортивному комітету України:

- ініціювати діяльність з організації Всеукраїнських інтелектуальних ігор, Всеукраїнських вуличних ігор та Всеукраїнських артистичних ігор;
- активізувати пошук позабюджетних коштів; розробити і впровадити на практиці механізм можливої співпраці комерційних структур зі спортивними організаціями, розробити та впровадити квиткову програму під час проведення змагань, удосконалити рекламно-спонсорські та партнерських програм які будуть реалізовуватись під час проведення ігор, створити рекламну презентацію проєкту для залучення нових фірм-спонсорів, виконувати постійний моніторинг фондів, які видають гранти в сфері спорту та готувати проєктні заявки;
- запровадити регулярне проведення тренінгів для підвищення кваліфікації членів організаційних комітетів та волонтерів всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, впровадити постійне відвідування членів організаційного комітету, які відповідають за маркетингову політику міжнародних та національних курсів по бізнесу, маркетингу та економіки, семінарам з грантових програм;
- впровадити систему зворотного зв'язку з глядачами та учасниками змагань (за допомогою інтернет опитувань та опитувань після змагань) для отримання інформації щодо сильних та слабких сторін проведення заходу;
- сприяти розширенню програм та географії проведення всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту;

- почати активну політику освітлення і популяризації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту за допомогою ЗМІ, та мережі інтернет; переформатувати та створити офіційні сайти змагань, та офіційні сторінки у соціальних мережах, наповнити їх актуальною, різноплановою інформацією для людей різного контингенту, здійснювати просування цієї інформації за допомогою SMM-маркетингу;

- використовувати різноманітні інтернет-програми з менеджменту для оптимізації процесу організації змагань.

- використовувати розроблений інтернет-сайт концепт-проєкту організації комплексних змагань з неолімпійських видів спорту при проведенні подібних турнірів.

Національному університету фізичного виховання і спорту та іншим спеціальними закладами вищої освіти України при підготовці та підвищенні кваліфікації фахівців у галузі фізичної культури і спорту для вдосконалення:

- тематичних планів НДР у сфері фізичної культури і спорту щодо організації комплексних змагань з неолімпійських видів спорту в Україні, підготовки монографій і навчальних посібників з даного напрямку;

- навчальних дисциплін «Неолімпійський спорт» бакалаврату (3 курс), «Організаційні аспекти розвитку сучасного спорту» (1-2 курс магістратура), «Соціально-правові основи розвитку спорту» (1 курс магістратура), з додаванням системи знань стосовно особливостей, проблем та перспектив організації та проведення міжнародних та національних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту.

Національним спортивним федераціям, види спорту яких представлені в програмі всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту:

- забезпечувати високий рівень матеріально-технічного, судійського та кадрового забезпечення організації своїх турнірів в межах всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту;

- сприяти інформаційному висвітленню всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту на своїх офіційних сайтах, сторінок у соціальних мережах та ЗМІ;
- забезпечувати залучення найсильніших спортсменів, в кожній спортивній дисципліні представлених в програмі комплексних змагань, для забезпеченні високого рівня спортивного шоу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеев СВ. Международное спортивное право: учеб. для студ. вузов, обучающихся по направлениям 030500 «Юриспруденция» и 032101 «Физическая культура и спорт». Москва: ЮНИТИ-ДАНА: Закон и право; 2008. 895 с.
2. Алтухов СВ. Ивент-менеджмент в спорте. Управление спортивным мероприятием. Москва: Советский спорт; 2013. 200 с.
3. Андреев ОС. Организационно-педагогические аспекты развития мини-футбола в Российской Федерации [автореферат]. Малаховка: Московская государственная академия физической культуры. 2008. 25 с.
4. Балабанова АО, Украинцева ИИ, Кощеев СВ. Управленческий опыт подготовки персонала для Олимпийских игр. Известия Сочинского государственного университета. 2013;4-1(27):26-32.
5. Борисова ОВ. Направления развития спорта в Украине в условиях коммерциализации и профессионализации. Спортивний вісник Придніпров'я. Дніпропетровськ: ДДІФКіС. 2013;1:56-63.
6. Борисова ОВ. Современный профессиональный спорт и пути его развития в Украине (на материале тенниса). Київ: Центр учебной литературы; 2011. 310 с.
7. Борисова ОВ. Формирование системы тенниса в Украине [автореферат]. Киев: НУФВСУ. 2000. 19 с.
8. Брикульський О. Хочеш жити – заробляй або прибутковий спорт. Вісник спортивного комітету України Sportcom. 2015;11:68-9.
9. Брискин ЮА, Евсеев СП, Передерий АВ. Адаптивный спорт. Москва: Советский спорт; 2010. 316 с.
10. Брискин ЮА. Организация соревнований среди спортсменов с отклонениями интеллектуального развития. Физическое воспитание студентов творческих специальностей. 2005;6:72-8.
11. Булатова ММ, редактор. Ігри XXIX Олімпіади. Пекін, 2008. Київ: Олімпійська література; 2008. 60 с.

12. Булатова ММ, редактор. Ігри XXXI Олімпіади. Ріо-де-Жанейро – 2016. Київ: Національний олімпійський комітет; 2016. 64 с.
13. В Кали состоялась церемония запуска Всемирных Игр 2013 : [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://sportcom.ru/portal/2012/01/29/83826.html>
14. Вагнер ІМ. SWOT-аналіз як інструмент стратегічного аналізу. Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ. 2009;4:81-4.
15. Візитей ММ, Качуровський ДО. Спорт вищих досягнень і його соціально-культурна місія в умовах розвитку суспільства. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2009;12:27-31.
16. Генусов БЛ. Экономический эффект от организации и проведения крупных международных спортивных соревнований. Известия Санкт-Петербургского университета экономики и финансов. 2010;1:74-6.
17. Гуськов СИ, Платонов ВН. Профессиональный спорт. Киев: Олимп. литература. 2000. 391 с.
18. Гуськов СИ. Организационные и социально-экономические основы развития профессионального спорта в США на современном этапе. [автореферат]. Киев: Киевский государственный институт физической культуры. 1992. 45 с.
19. Денисова ЛВ, Хмельницкая ИВ, Харченко ЛА. Измерение и методы математической статистики в физическом воспитании и спорте : уч. пособие. Киев : Олимп. литература. 2008. 127 с.
20. Долбишева НГ. «Загальні основи неолімпійського спорту» як нормативна дисципліна підготовки фахівців зі спорту. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2012;10:20-4.
21. Долбишева НГ. Ієрархія управління неолімпійського спорту в Україні. Теорія і практика фізичного виховання. 2012;1:393-400.

22. Долбишева НГ. Історичні аспекти та хронологія Всесвітніх ігор у Міжнародному спортивному русі. Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький; 2012. 258 с.
23. Долбишева НГ. Неолимпийский спорт как социальный институт на уровне государственности. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2015;2:70-3.
24. Долбишева НГ. Особливості тенденцій розвитку Всесвітніх ігор. Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. 2016;3:46-51.
25. Долбишева НГ. Спортизація неолімпійського спорту як соціокультурного явища. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2014;1(39): 33-6.
26. Долбишева НГ. Характеристика етапів розвитку Всесвітніх ігор як міжнародного спортивного заходу. В: Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. праць Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського. Вип. 12. Вінниця: Планер; 2011. с. 21-5.
27. Долбышева НГ, Колесник ИА, Гладенко МВ. Спортивно-технические и прикладные виды спорта как составная часть неолимпийских видов спорта в Украине. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2013;4(37):20-4.
28. Долбышева НГ, Саварец ЕЮ. Основные направления деятельности органов управления, обеспечивающих неолимпийский спорт в Украине. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2012;5:126-9.
29. Долбышева НГ. Хронология достижений спортсменов постсоветского пространства на Всемирных играх. В: Материалы Международной научно-практической конференции по проблемам физической культуры и спорта государств-участников содружества независимых государств; 2012. Часть 2. с. 57-61.

30. Евсеев СП, Курдыбайло СФ, Сусяев ВГ. Материально-техническое обеспечение адаптивной физической культуры: учеб. пособие для высш. и сред. проф. учеб. завед. Москва: Советский спорт. 2007. 317 с.
31. Жиленкова ВП. Организационные основы адаптивной физической культуры. В: Материалы Российского национального конгресса Человек и его здоровье; Санкт-Петербург. Санкт-Петербург; 1999. с. 45-6.
32. Жолдак ВИ, Сейранов СГ. Менеджмент. Москва: Советский спорт; 1999. 524 с.
33. Зайцева ВМ, Корнієнко ОМ. Міжнародний туризм та глобалізація в сучасному світі. Вісник Запорізького національного університету. 2012;2(8):55-65.
34. Закон України «Про антидопінговий контроль у спорті» (від 5 квітня 2001 року N 2353-III). Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017;11:102.
35. Закон України «Про громадські об'єднання». Відомості Верховної Ради України. 2013;1:1.
36. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» від 17 листопада 2009 року № 1724-VI (станом на 17.11.2009). Відомості Верховної ради. 2010;7:50.
37. Зенкова АН, Когут ІО. Особенности организации и проведения легкоатлетических соревнований в Украине. Материалы Международной научной конференции Физическая культура: научные проблемы образования и спорта; 2007; Кишенев. Кишинев; 2007. с. 285-290.
38. Зенкова АН. Організаційні основи проведення легкоатлетичних змагань в умовах комерціалізації [автореферат]. Київ: НУФВСУ. 2013. 19 с.
39. Зенкова, АМ, Когут ІО. Організаційні основи проведення змагань у сучасних умовах (на прикладі легкої атлетики) : методичний посібник для функціонерів, організаторів, спортивних суддів та волонтерів з легкої атлетики. Київ : ТОВ НВП «Інтерсервіс»; 2013. 70 с.
40. Зуев ВН, Сулейманов ИИ. Менеджмент для спортивного организатора. Омск: СибГАФК; 1997. 100 с.

41. Интервью с президентом Международной федерации дзюдо Мариусом Визером: "“Нам не нужны “кардиналы” от спорта”// [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://euronews.com> (Дата звертання: 23.04.2015)

42. Імас Є, Мічуда Ю. Тенденції розвитку сфери фізичної культури та спорту в умовах сучасного ринку. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2015;2:142-9.

43. Імас ЄВ, Борисова ОВ, Когут ІО. Неолімпійський спорт: проблеми та перспективи розвитку. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. пр. №3. Вінниця; 2016. с. 145-152.

44. Імас ЄВ, Матвеев СФ, Борисова ОВ, Когут ІО. Неолімпійський спорт : навч.-наочн. посібник для студ. вищих навч. закладів фіз. вих. і спорту. Київ: Олімпійська література; 2015. 202 с.

45. Карякин АМ, Громов РЕ. Роль эффективной системы управления организацией на современном этапе развития общества. Вестник ИГЭУ. 2009;1:44-8.

46. Когут ІА, Гончаренко ЕВ. Всемирные игры: история и современность. Актуальные проблемы физической культуры и спорта: сб. научных статей. Вып. 3. Чебоксары; 2013. с. 86-91.

47. Когут ІО. Соціально-гуманістичні засади розвитку адаптивної фізичної культури в Україні (на матеріалі адаптивного спорту) [дисертація]. Київ, НУФВСУ; 2015. 393 с.

48. Когут ІА, Гончаренко ЕВ, Улан АМ. Волонтерское движение в адаптивном спорте. В: Probleme actuale ale teoriei și practicii culturii fizice: сб. материалов Международной конференции. Кишинев; 2012. с. 459-464.

49. Когут ІА, Гончаренко ЕВ. Роль волонтерского движения в современном спорте. В: Научное обоснование физического воспитания, спортивной тренировки и подготовки кадров по физической культуре, спорту и туризму. Материалы XII Международной научной сессии по итогам НИР за 2010 год. Киев; 2011. с.44-7.

50. Концепція підготовки спортсменів України до Всесвітніх ігор 2013 р. (м. Калі, Колумбія). Харків: ХДАФК; 2010. 34 с.

51. Концепція реформування сфери фізичного виховання та спорту [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://dsmsu.gov.ua/index/en/material/15363> (Дата звертання 06.03.2016).

52. Кордонская АС, Войтова ОВ. Особенности формирования программ Всемирных игр. В: Спорт та сучасне суспільство: зб. наук. праць молодих вчених та матеріалів VII Відкритої студентської конференції; 2014 Лютий 20; Київ. Київ; 2014. с. 47-52.

53. Краснянский КВ, Девятаева ОВ, Кропивницкая ТА. Перспективы развития Всеукраинских игр по группам видов спорта. В: Олимпийский спорт и спорт для всех. Материалы XVIII Международного научного конгресса. Т.1. Алматы; 2015. с. 293-7.

54. Краснянский КВ, Девятаева ОВ, Кропивницкая ТА. Проблемы финансового обеспечения комплексных соревнований в неолимпийском спорте. В: Молодь та олімпійський рух: зб. тез доповідей IX Міжнародної наукової конференції. Київ; 2016. с. 19-22.

55. Краснянский КВ, Девятаева ОВ, Кропивницкая ТА. Особенности формирования программы Всемирных интеллектуальных игр SportAccord. В: Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації: зб. матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Вип. 8. Переяслав-Хмельницький; 2015. с. 721-4.

56. Краснянский КВ, Кропивницкая ТА. Організаційно-правові основи Всесвітніх ігор СпортАккорд. В: Неолімпійський спорт: історія, проблеми управління та система підготовки спортсменів: зб. наук. праць та матеріалів I міжрегіональної студентської науково-методичної конференції; 2014 Квітень 4; Київ. Київ; 2014. с. 67-74.

57. Краснянский КВ, Кропивницкая ТА. Соотношение сил на Всемирных играх единоборств СпортАккорд. В: Молодая спортивная наука

Беларуси. Материалы Международной научно-практической конференции; 2014 Апрель 8-10; Минск. Минск; 2014. с. 46-50.

58. Краснянский КВ, Кропивницкая ТА. Соотношение сил на Всемирных интеллектуальных играх СпортАккорд. В: Спорт та сучасне суспільство: зб. наук. праць молодих вчених та матеріалів VII Відкритої студентської конференції; 2014 Лютий 20; Київ. Київ; 2014. с. 53-60.

59. Краснянский КВ, Кропивницкая ТА. Состояние и перспективы развития Всемирных игр единоборств СпортАккорд. В: Probleme actuale ale teoriei si practicii culturii fizice. Conferinta stiintifica international studenteasca. Chisinau: USEFS. с. 658-663.

60. Краснянский КВ, Кропивницкая ТА. Состояние и перспективы развития Всемирных интеллектуальных игр СпортАккорд. В: Sportul olimpic si sportul pentru toti. Materialele congresului stiintific international. Chisinau: USEFS; 2015. с. 204-8.

61. Краснянский КВ, Кропивницкая ТА. Технология организации Всемирных Игр: исторический и современный аспект. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. пр. 2017. с. 340-6.

62. Кропивницька Т, Войтова О, Краснянський К. Всесвітні ігри «Спортаккорд» у системі неолімпійського спорту. Спортивний вісник Придніпров'я. 2014;1:156-161.

63. Кропивницька ТА, Краснянський КВ, Брикульський ОВ. Сучасні підходи до організації міжнародних комплексних змагань. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2017;3:26-33.

64. Кропивницька ТА, Краснянський КВ. Актуальні проблеми організації міжнародних комплексних змагань у неолімпійському спорті. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2017;2:32-7.

65. Кропивницька ТА, Краснянський КВ. Сучасні тенденції розвитку спорту та їх вплив на організацію комплексних змагань. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2016;3:80-4.
66. Кыласов АВ, Гавров СН. Этнокультурное многообразие – новая парадигма в развитии спорта. В: Человек, спорт, здоровье. Материалы V Международного конгресса; 2011 Апрель 21-23; Санкт-Петербург. Санкт-Петербург; 2011. с. 161-3.
67. Леонов Я, Путятин Г. Стратегические перспективы развития неолимпийского спорта в Украине. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2014;5(43):29-34.
68. Ляховченко Д, Краснянский К. Всеукраинские игры единоборств: современное состояние и перспективы развития. В: Спорт та сучасне суспільство. Матеріали Загальноукраїнської наукової конференції; 2015 Березень 5; Київ. Київ; 2015. с. 100-4.
69. Майсак ОС. SWOT-анализ: объект, факторы, стратегии. Проблема поиска связей между факторами. Прикаспийский журнал: управление и высокие технологии. 2013;1:151-7.
70. Манихин АА. Место event-маркетинга в комплексе маркетинговых коммуникаций. Креативная экономика. 2010;4:21-7.
71. Манихин АА. Событийный маркетинг. Понятие, сущность и преимущества событийного маркетинга. Российское предпринимательство. 2010;3(1):69-73.
72. Маринич В, Прибыльская Т. Синхронные прыжки на батуте в программе Всемирных игр. В: Спорт та сучасне суспільство: зб. наук. пр. Київ; 2013. с. 210-6.
73. Маринич ВЛ, Прибыльская ТВ. Развитие неолимпийского спорта в Украине. Материалы Всероссийской с международным участием электронной студенческой научной конференции Физическая культура, спорт как социальные феномены общества: ретроспектива, реальность и будущее; Иркутск. Иркутск: ФГБОУ НИ ИрГТУ; 2013. Том 1. с. 294-300.

74. Маринич ВЛ, Прибыльская ТК. Всемирные игры: состояние и перспективы развития в мире. В: Спорт та сучасне суспільство: зб. наук. пр. Київ; 2013. с. 48-54.

75. Матвеев С, Борисова О, Когут И, Гончаренко Е, Маринич В. Актуальные проблемы развития неолимпийского спорта. Материалы межд. науч. конференции Актуальные проблемы совершенствования системы образования в области физической культуры; 2013 Ноябрь 8-9; Кишинев. Кишинев; 2013. с. 64-73.

76. Матвеев СФ, Борисова ОВ, Маринич ВЛ. Актуальные проблемы развития неолимпийского спорта. Материалы Межд. науч. конференции Актуальные проблемы совершенствования системы образования в области физической культуры; 2013 Ноябрь 8-9; Кишинев. Кишинев; 2013. с. 333-6.

77. Матвеев СФ, Борисова ОВ, Когут Ю. Магістр: обличчям до науки (технологія підготовки магістерських робіт за спеціальністю «Спорт»): навч.-наоч. посіб. для студ. вищих навч. закладів фіз. виховання і спорту. Львів: СПОЛОМ; 2015. 88 с.

78. Матвеев СФ, Борисова ОВ, Маринич ВЛ. Особливості виникнення нових форм рухової активності. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2013;2(12):3-10.

79. Матвеев СФ, Бріскін ЮА, Когут Ю. Історичні, організаційні та соціальні аспекти розвитку спорту інвалідів : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів фіз. виховання і спорту. Київ: Асконіт; 2011. 250 с.

80. Матвеев СФ, Кропивницька ТА, Борисова ОВ, Когут Ю, Данько ТГ. Організаційні аспекти сучасного спорту : навчально-наочний посібник. Київ: ТОВ «НВП «Інтерсервіс»; 2014. 107 с.

81. Мильнер БЗ. Теория организации. Москва: ИНФРА-М; 2002. 477 с.

82. Міжнародна хартія фізичного виховання та спорту [Електронний ресурс] // ЮНЕСКО. – 1978. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_350.

83. Мічуда ЮП. Сфера фізичної культури і спорту в умовах ринку: закономірності функціонування та розвитку. Київ: Олімпійська література; 2007. 216 с.
84. Мічуда ЮП. Функціонування та розвиток сфери фізичної культури і спорту в умовах ринку [автореферат]. Київ: НУВСУ. 2008. 37 с.
85. Мічуда ЮП. Олимпийское спонсорство в современном мире. Наука в олимпийском спорте. 2014;1:50-4.
86. Мокін БІ, Мокін БО. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ; 2014. 180 с.
87. Мудрик ВИ, Мічуда ЮП, Заветный СА. Организационно-управленческие основы физической культуры и спорта : учебные и справочные материалы. Харьков: ХНАДУ; 2008. 407 с.
88. Навчальна програма «Неолімпійський спорт» для студентів за напрямками підготовки 6.010201 Фізичне виховання, 6.010202 Спорт, 6.010203 Здоров'я людини. [Матвєєв С. Ф., Борисова О. В., Маринич В. Л. та ін.]. – К.: СПД Андрієвська Л. В., 2013. – 10 с.
89. Огурцов АН. Основы научных исследований : учеб.-метод. пособие. Харьков: НТУ «ХПИ»; 2008. 178 с.
90. Офіційний сайт Всесвітніх ігор єдиноборств: [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.worldcombatgames.com>
91. Офіційний сайт Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.worldmindgames.net>
92. Офіційний сайт Міжнародної асоціації SportAccord [Електронний ресурс] режим доступу: <http://www.sportaccord.com>
93. Офіційний сайт Міжнародної асоціації Всесвітніх ігор [Електронний ресурс] режим доступу: <http://www.theworldgames.org/>
94. Офіційний сайт Міжнародної асоціації інтелектуального спорту: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.imsaworld.com>
95. Офіційний сайт Міністерства молоді та спорту України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua>

96. Офіційний сайт Спортивного комітету України: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://scu.org.ua>
97. Переверзин ИИ. Менеджмент спортивной организации : учеб. пособие для студентов высш. и сред. спец. учеб. заведений физ. культуры. Москва: Физкультура и спорт; 2006. 434 с.
98. Передерій А. Спеціальні Олімпіади в сучасному світі. Львів: ЛДУФК; 2013. 296 с.
99. Платонов ВН, Булатова ММ, Бубка СН. Олимпийский спорт. Киев: Олимпийская литература; 2009. Т.2. 696 с.
100. Платонов ВН, Булатова ММ, Бубка СН. Олимпийский спорт. Киев: Олимпийская литература; 2009. Т.1. 752 с.
101. Платонов ВН, Гуськов СИ. Профессиональный спорт. Киев: Олимпийская литература; 2000. 390 с.
102. Платонов ВН. Программа Олимпийских игр: история становления и современное состояние, противоречия и перспективы. Наука в олимпийском спорте. 2013;4:60-70.
103. Платонов ВН. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения. Киев: Олимпийская литература; 2015. 752 с.
104. Платонова РИ. Миссия национальных видов спорта в глобализирующемся мире. Вестник спортивной науки. 2012;6:61-4.
105. Покровская ЛД. Теоретические и методологические основы финансирования физической культуры и спорта. Теория и практика физической культуры. 2003;8:58-60.
106. Понкин ИВ. Lexsportiva и спортивное право. Материалы VI международной научно-практической конференции Спортивное право: перспективы развития; 2012 Май 6; Москва. Москва; 2012. с. 100-5.
107. Приходько В., Томенко О. Спорт вищих досягнень: від удосконалення системи підготовки спортсменів до потреби формування

спортивної діяльності. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2017;5(69):156-66.

108. Реєстр визнаних видів спорту в Україні, затверджений Міністерством молоді та спорту України (наказ від 11 березня 2015 року № 639) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/category/326> (Дата звертання 17.12.2015).

109. Самый громкий олимпийский скандал за 30 лет // [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.championat.com/> (Дата звертання: 24.04.2015)

110. Старостіна А, Каніщенко О. Суперечливі шляхи глобалізації. Економіка України. 2008;5:58-65.

111. The 7th World Games 2005 in Duisburg [http: \[Електронний ресурс\]](http://www.duisburg.de/worldgames_archiv/en/default.htm) / Режим доступу: [//www.duisburg.de/worldgames_archiv/en/default.htm](http://www.duisburg.de/worldgames_archiv/en/default.htm)

112. Томашевський ВВ. Історія і тенденції розвитку сучасних Олімпійських ігор [автореферат]. Київ: НУФВСУ. 2002. 19 с.

113. Томенко О., Приходько В., Босько В., Бермудес Д., Балашов Д. Проблема технології в реформі сфери спорту в Україні. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2019;7(91):100-16.

114. Указ президента України «Про Національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту (від 21.10.2005). [Електонний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1148/2004> (дата звернення 24.04.2016.)

115. Филиппов СС, Ермилова ВВ. Информационное обеспечение управления спортивным соревнованием. Ученые записки университета им. П.Ф Лесгафта. 2009;2:24-31.

116. Хорин АН, Керимов ВЭ. Стратегический анализ : учебное пособие. Москва: Эксмо. 2006. Т. 288. 14 с.

117. Шейко ВМ, Кушнарєнко НМ. Організація та методика науково-дослідної діяльності. Київ: Знання; 2008. 310 с.

118. Шестаков ВБ. Некоторые итоги Всемирных игр боевых искусств-2013 в историческом диалоге национальных культур и дальнейшем развитии науки в области теории спортивных и прикладных единоборств. Актуальные проблемы физической и специальной подготовки силовых структур. 2013;4:90-3.

119. Штейнбах ВЛ. Большая олимпийская энциклопедия: все об Олимпийских играх: чемпионы, тренеры, члены МОК, журналисты, олимпийские виды спорта, страны, города, термины, технические результаты всех олимпийских соревнований с 1896 по 2006 год. Москва: Олимпия Пресс. Т.2. 2006. 967 с.

120. Шульга АС, Саварец АЮ. Характеристика системы соревнований неолимпийских видов спорта (на примере первой категории). Слобожанський науково-спортивний вісник. 2012;5(2):54-7.

121. About ARISF: [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.arisf.org/news/members%20IWGA%202000.pdf>.

122. Anti-Doping Rules: [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.theworldgames.org/the-iwga/governing-documents>

123. ARISF Statutes: [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.arisf.org/info/constitution>

124. Bruce T. Marking the boundaries of the «normal» in televised sports: The play-by-play of race. Media, Culture & Society. 2004;26 (6):861-879.

125. Cali 2013 [Электронный ресурс] // International World Games Association. – 2013. – Режим доступа до ресурсу: <http://www.theworldgames.org/editions/Cali-COL-2013-3/summary>.

126. Casini L. The making of a lex sportiva by the court of arbitration for sport. Lex Sportiva: What is Sports Law? TMC Asser Press. 2012. p. 149-171.

127. Chalip L. Beyond impact: A general model for sport event leverage. Sport tourism: Interrelationships, impacts and issues. 2004. p. 226-252.

128. Cheng-Jong Lee. Effects of sport mega-events on city brand awareness and image: using the 2009 world games in Kaohsiung as an example / Cheng-

Jong Lee [Электронный ресурс] / Режим доступа: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11135-013-9832-6>

129. Constitution of the International World Games Association: [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.theworldgames.org/the-iwga/governing-documents/>

130. Cuskelly G. Volunteer management practices and volunteer retention: A human resource management approach. *Sport Management Review*. 2006;9(2):141-163.

131. Filo K, Funk DC, Hornby G. The role of web site content on motive and attitude change for sport events. *Journal of Sport Management*. 2009;23(1):21-40.

132. Gauthier R. Major event legislation: lessons from London and looking forward / Ryan Gauthier. *The International Sports Law Journal*. 2014;14(1):58-71.

133. Global Association of International Sports Federations [Электронный ресурс] / Режим доступа: <https://gaisf.org>

134. Gold JR, Gold MM. *Olympic Cities: City Agendas, Planning, and the World's Games, 1896–2020*. Routledge; 2016. 338 p.

135. Green BC. Leveraging subculture and identity to promote sport events. *Sport Management Review*. 2001;4(1):1-19.

136. *International Journal of Sport Finance*: [Электронный ресурс] / Режим доступа до журнала: <http://ijsf.wordpress.com>

137. Jackson SE, Joshi A, Erhardt NL. Recent research on team and organizational diversity: SWOT analysis and implications. *Journal of management*. 2003;29(6):801-830.

138. Kaiser S. *Sozioökonomie Olympischer Spiele*. Sportwissenschaft. 2016;46:14.

139. Kambitsis C. Sports advertising in print media: the case of 2000 Olympic Games. *Corporate Communications: An International Journal*. 2002;7(3):155-161.

140. Kaplanidou K, Vogt C. The interrelationship between sport event and destination image and sport tourists' behaviours. *Journal of Sport & Tourism*. 2007;12(3-4):183.
141. King N. Sport, Terrorism, National Security, and the «Deep State». *Components of a Longitudinal Research Programme*. 2016. p. 51-62.
142. Könecke T, Schubert M, Preuß H. Olympia in Germany? An analysis of the referendum against Munich 2022. *Sportwissenschaft*. 2016;46(1):1524.
143. Lahti 1997 [Электронный ресурс] // International World Games Association. – 2000. – Режим доступа до ресурсу: <http://www.theworldgames.org/editions/Lahti-FIN-1997-9/summary>.
144. Members: [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.sportaccord.com/en/about/index.php>
145. Memorandum of Understanding between the International Olympic Committee and the IWGA [Электронный ресурс] // International World Games Association. – 2000. – Режим доступа: [http://www.theworldgames.org/files/Governing_Documents/MoU%20IOC%20-](http://www.theworldgames.org/files/Governing_Documents/MoU%20IOC%20-%20IWGA%202016.pdf)
146. Memorandum of Understanding between the International Olympic Committee and the IWGA [Электронный ресурс] // International World Games Association. – 2016. – Режим доступа: [http://www.theworldgames.org/files/Governing_Documents/MoU%20IOC%20-](http://www.theworldgames.org/files/Governing_Documents/MoU%20IOC%20-%20IWGA%202016.pdf)
147. Rules of The World Games: [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.theworldgames.org/the-iwga/governing-documents>
148. Sam MP, Batty R, Dean RK. A transaction cost approach to sport sponsorship. *Sport Management Review*. 2005;8(10):1-17.
149. Santa Clara, USA 1981 [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.theworldgames.org/editions/Santa-Clara-USA-1981-5/summary>
150. Shannon JR. Sports marketing: an examination of academic marketing publication. *Journal of services marketing*. 1999;13(6):517-535.

151. Smith AC, Graetz BR, Westerbeek HM. Brand personality in a membership based organization. *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*. 2006;11(3):251-266.
152. Smith. A. *Introduction to Sport Marketing: A Practical Approach* / A. Smith. – Butterworth-Heinemann, 2008.
153. Smolianov P, Shilbury D. Examining integrated advertising and sponsorship in corporate marketing through televised sport. *Sport Marketing Quarterly*. 2005;14(4):76.
154. Speed R, Thompson P. Determinants of sports sponsorship response. *Journal of the Academy of Marketing Science*. 2000;28(2):226-238.
155. SportAccord (Previously known as GAISF, the General Association of International Sports Federations). Statutes: [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.sportaccord.com/en/about/index.php>
156. Stewart B, Smith A. The special features of sport. *Annals of Leisure Research*. 1999;2(1):87-9.
157. The 8th World Games in Kaohsiung: [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.worldgames2009.tw/wg2009/eng/index.php>
158. The 9th World Games in Cali: [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://worldgames2013.com.co/>
159. The Hague 1993 [Электронный ресурс] // International World Games Association. – 1993. – Режим доступа до ресурсу: <http://www.theworldgames.org/editions/The-Hague-NED-1993-8/summary>.
160. The International Olympic Committee: [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.olympic.org/ioc>
161. The International World Games Association: [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.theworldgames.org/>
162. The Mind Sport of Memory 1991-2011: [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.worldmemorysportsCouncil.com/>

163. The World Games 2013: Duisburg + Duesseldorf [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.theworldgames.org/news/news-of-the-world-games/393-the-world-games-2013--duisburg--duesseldorf>

164. Westerbeek H, Smith A, Emery P. Managing sport facilities and major events. Abingdon: Routledge; 2006. p. 23.

ДОДАТКИ

Додаток А

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Публікації. Основні положення дисертаційного дослідження викладені у 12-ти наукових працях, з них 5 – опубліковані в фахових виданнях України (3 входять до міжнародних наукометричних баз), 7 публікацій – апробаційного характеру.

Список публікацій здобувача за темою дисертації

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Кропивницька Т, Войтова О, Краснянський К. Всесвітні ігри "Спортаккорд" у системі неолімпійського спорту. Спортивний вісник Придніпров'я. 2014;1:156-61. Фахове видання України. Особистий внесок здобувача полягає у аналізі науково-методичної літератури та формулюванні висновків. Внесок співавторів – в організації окремих напрямків дослідження.

2. Кропивницька Т, Краснянський К. Сучасні тенденції розвитку спорту та їх вплив на організацію комплексних змагань. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2016;3:80-4. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus. Дисертант особисто проводив аналіз науково-методичної літератури, обробляв результати дослідження та формулював висновки. Внесок співавтора – участь в обговоренні результатів дослідження та формулюванні висновків.

3. Кропивницька Т, Краснянський К. Актуальні проблеми організації міжнародних комплексних змагань у неолімпійському спорті. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2017;2:32-7. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus. *Особистий внесок здобувача полягає у виявленні проблеми, здійсненні дослідження та*

формулюванні висновків. Внесок співавтора – участь в обговоренні результатів дослідження.

4. Кропивницька Т, Краснянський К, Брикульський О. Сучасні підходи до організації міжнародних комплексних змагань. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2017;3:26-33. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus. *Особистий внесок здобувача полягає у виявленні проблеми, організації та проведенні дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавторів – допомога в проведенні дослідження.*

5. Краснянский К, Кропивницкая Т. Технология организации Всемирных игр: исторический и современный аспект. Фізична культура, спорт та здоров'я нації. 2017;3:340-6. Фахове видання України. *Особистий внесок здобувача полягає у постановці мети та завдань проведенні дослідження. Внесок співавтора – в організації окремих напрямків дослідження.*

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

6. Кропивницкая ТА, Краснянский КВ. Перспективы развития Всеукраинских игр по группам видов спорта. В: Олимпийский спорт и спорт для всех. Материалы 18-ого Междунар. научного конгресса; 2014 Окт 1-4; Алматы. Алматы; 2014. Т. 1, с. 293-6. *Особистий внесок здобувача полягає у аналізі науково-методичної літератури, обробці результатів дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавтора – в організації окремих напрямків дослідження.*

7. Краснянский КВ, Кропивницкая ТА. Состояние и перспективы развития Всемирных интеллектуальных игр СпортАккорд. В: Sportul olimpic si sportul pentru toti. Materialele congresului stiintific international; 2014 Nov 14-15; Chisinau. Chisinau: USEFS (Молдова); 2014 с. 204-8. *Особистий внесок здобувача полягає у виявленні проблеми, здійсненні дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавтора – допомога в проведенні дослідження.*

8. Краснянский КВ, Кропивницкая ТА. Проблемы организации Всемирных игр SportAccord. В: Молодь та олімпійський рух: зб. тез доповідей 8-ї Міжнар. наук. конф. молодих учених, присвяч. 85-річчю НУФВСУ [Інтернет]; 2015 Верес 10-11; Київ. Київ; 2015. с. 26-8. Доступно: http://www.uni-sport.edu.ua/sites/default/files/zbirnyk_materialiv_04.08.2015_1.pdf.

Особистий внесок здобувача полягає у обробці результатів дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавтора – допомога в проведенні дослідження.

9. Краснянский К, Кропивницкая Т, Девятаева О. Особенности формирования программы Всемирных интеллектуальных игр SportAccord. В: Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації. Матеріали 8-ї Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції; 2015 Жовт. 30-31; Переяслав-Хмельницький. Переяслав-Хмельницький: ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди»; 2015. с. 425-8. *Особистий внесок здобувача полягає у виявленні проблеми, здійсненні дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавторів – допомога в проведенні дослідження.*

10. Краснянский КВ, Кропивницкая ТА. Основы экономического обеспечения комплексных соревнований в неолимпийском спорте. В: Стратегічне управління розвитком фізичної культури і спорту в контексті 25-річчя незалежності України: зб. матеріалів 4-ї регіональної науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю; 2016 Трав 11-13; Харків. Харків: ХДАФК; 2016. с. 75-9. *Особистий внесок здобувача полягає в аналізі науково-методичної літератури, обробці результатів дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавтора – участь в обговоренні результатів дослідження.*

11. Краснянский КВ, Девятаева ОВ, Кропивницкая ТА. Проблемы финансового обеспечения комплексных соревнований в неолимпийском спорте. В: Молодь та олімпійський рух: зб. тез доповідей 9-ї Міжнар. наук. конф. молодих учених [Інтернет]; 2016 Жовт 12-13; Київ. Київ; 2016. с. 19-20.

Доступно: <http://uni-sport.edu.ua/naukova-robota/naukovi-konferentsiji-seminari.html>. *Особистий внесок здобувача полягає у виявленні проблеми, здійсненні дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавторів – в організації окремих напрямків дослідження.*

12. Кропивницька Т, Краснянський К. Інформаційне забезпечення організації міжнародних комплексних змагань (на прикладі Всесвітніх ігор). В: Шинкарук ОА, редактор. Інноваційні та інформаційні технології у фізичній культурі, спорті, фізичній терапії та ерготерапії. Матеріали 1-ї Всеукр. електронної науково-практичної конф. з міжнар. участю [Інтернет]; 2018 Квіт 19; Київ. Київ: НУФВСУ; 2018. с. 84-7. Доступно: <http://reposit.uni-sport.edu.ua/handle/787878787/1378> *Особистий внесок здобувача полягає у виявленні проблеми, організації та проведенні дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавторів – допомога в проведенні дослідження.*

ВІДОМОСТІ ПРО АПРОБАЦІЮ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

№з/п	Назва конференції, конгресу, симпозіуму, семінару, школи	Місце та дата проведення	Форма участі
1	Sportul olimpic si sportul pentru toti. Materialele congresului stiintific international	Молдова, 14-15 november. 2014	Публікація
2	XVIII Международный научный конгрес «Олимпийский спорт и спорт для всех.»	Алмата, 1-4 октябрия 2014	Публікація
3	VIII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації.»	Переяслав-Хмельницький, 30-31 жовтня 2015	Публікація
4	VIII Міжнародна наукова конференція молодих учених, присвячена 85-річчю НУФВСУ «Молодь та олімпійський рух»	Київ, 10-11 вересня 2015	Доповід та публікація
5	VIX Міжнародна наукова конференція молодих учених, «Молодь та олімпійський рух»	Київ, 12-13 жовтня 2016	Доповід та публікація
6	VI регіональна науково - практична інтернет - конференція з міжнародною участтю «Стратегічне	Харків, 11-13 травня 2016	Доповід та публікація

	управління розвитком фізичної культури і спорту в контексті 25 - річчя незалежності України»		
7	I Всеукраїнська електронна науково-практична конференція з міжнародною участтю «Інноваційні та інформаційні технології у фізичній культурі, спорті, фізичній терапії та ерготерапії»	Київ, 19 квітня 2018	Публікація

Додаток В

Questionnaire 1

National University of Physical Education and Sport of Ukraine, Department of professional, non-Olympic and adaptive sports conduct a research devoted to peculiar properties of organization the World Games.

You are invited to answer questionnaire of this research that helps define fundamental premise of organization this competition. Acquired information could be use in case of carrying out World Games in Ukraine. Also acquired information will be used for preparation and upgrade experience level of Bachelors and Masters of National University of Physical Education and Sport of Ukraine.

In case you are unable to answer one of the following questions, please go to the next one.

- 1) Rate factors that influents on effective organization of World Games 2017 [where 1 – minimum rate, 6 or 7 (8 in case you have your own factor) - maximum rate]

FACTOTS	RATE
Financing	
Management (control)	
Legal	
Material and technical	
Volunteering	
Information	
Your own factor	

- 2) Evaluate difficulties that you have encountered in preparation of World Games 2017 (where 0 – no problem, 10 – the most urgent problem)

PROBLEM	RATE	EXAMPLE
Financing		
Management (control)		
Legal		
Material and technical		
Volunteering		
Information		
Services of competition		
Political		
Environmental		
Security		
Your option		

- 3) Please rate expectation effect from carrying out of World Games 2017 [where 1 – minimum rate, 6 or 7 (8 in case you have your own factor) - maximum rate]

EFFECT	RATE
Promotion of non-Olympic sports in Poland	
Receiving a profit	
Improving the infrastructure of Wrocław	
Tourist development	
Improved sports facilities	
Improved reputation (in sports)	
Improved reputation (in the society)	
Your option	

4) How many tickets are planning to sell at the World Games 2017?

5) What is the policy of ticket sales for the World Games 2017? (Distribution methods, actions, quotas)

Full name_____

Place of work _____

Position _____

Thank you for your cooperation!

In case you have any material which reflects the essence of the issues we will be grateful if you provide it to us for analysis.

With best regards

Додаток Г

Questionnaire 2

National University of Physical Education and Sport of Ukraine, Department of professional, non-Olympic and adaptive sports conduct a research devoted to peculiar properties of organization the World Games.

You are invited to answer questionnaire of this research that helps define fundamental premise of organization this competition. Acquired information could be use in case of carrying out World Games in Ukraine. Also acquired information will be used for preparation and upgrade experience level of Bachelors and Masters of National University of Physical Education and Sport of Ukraine.

In case you are unable to answer one of the following questions, please go to the next one.

- 1) Rate factors that influents on effective organization of World Games 2017 [where 1 – minimum rate, 6 or 7 (8 in case you have your own factor) - maximum rate]

FACTOTS	RATE
Financing	
Management (control)	
Legal	
Material and technical	
Volunteering	
Information	
Services of competition	
Your own factor	

- 2) Evaluate difficulties that you have encountered in preparation of World Games 2017 (where 0 – no problem, 10 – the most urgent problem)

PROBLEM	RATE	EXAMPLE
Financing		
Management (control)		
Legal		
Material and technical		
Volunteering		
Information		
Services of competition		
Political		
Environmental		
Security		
Your option		

- 3) Please rate expectation effect from carrying out of World Games 2017 [where 1 – minimum rate, 6 or 7 (8 in case you have your own factor) - maximum rate]

EFFECT	RATE
Promotion of non-Olympic sports in Poland	
Receiving a profit	
Improving the infrastructure of Wrocław	
Tourist development	
Improved sports facilities	
Improved reputation (in sports)	
Improved reputation (in the society)	
Your option	

- 4) Which programs were implemented to prepare volunteers during the preparation of the World Games 2017?

5) What are the areas of volunteers work at the World Games 2017?

6) Which ways are you use to attract people as volunteers on World Games 2017?

Full name_____

Place of work _____

Position _____

Thank you for your cooperation!

In case you have any material which reflects the essence of the issues we will be grateful if you provide it to us for analysis.

With best regards

Додаток Д

Questionnaire 3

National University of Physical Education and Sport of Ukraine, Department of professional, non-Olympic and adaptive sports conduct a research devoted to peculiar properties of organization the World Games.

You are invited to answer questionnaire of this research that helps define fundamental premise of organization this competition. Acquired information could be use in case of carrying out World Games in Ukraine. Also acquired information will be used for preparation and upgrade experience level of Bachelors and Masters of National University of Physical Education and Sport of Ukraine.

In case you are unable to answer one of the following questions, please go to the next one.

- 1) Rate factors that influents on effective organization of World Games 2017 [where 1 – minimum rate, 7 or 8 (8 in case you have your own factor) - maximum rate]

FACTOTS	RATE
Financing	
Management (control)	
Legal	
Material and technical	
Volunteering	
Information	
Services of competition	
Your own factor	

2) Evaluate difficulties that you have encountered in preparation of World Games 2017 (where 0 – no problem, 10 – the most urgent problem)

PROBLEM	RATE	EXAMPLE
Financing		
Management (control)		
Legal		
Material and technical		
Volunteering		
Information		
Services of competition		
Safety		
Ecology		
Political		
Your option		

3) Please rate expectation effect from carrying out of World Games 2017 [where 1 – minimum rate, 7 or 8 (8 in case you have your own factor) - maximum rate]

EFFECT	RATE
Promotion of non-Olympic sports in Poland	
Receiving a profit	
Improving the infrastructure of Wrocław	
Tourist development	
Improved sports facilities	
Improved reputation (in sports)	
Improved reputation (in the society)	
Your option	

4) What is the role of IWGA in the preparation of the competition?

Control YES NO

Help in organizing YES NO

Your option _____

5) Which documents regulate the preparation of the World Games 2017?

6) Who and on what principle forms the program of the World Games 2017?

7) What kind of criteria of adding kinds of sports in the demonstration program of the World Games?

Full name _____

Place of work _____

Position _____

Thank you for your cooperation!

In case you have any material which reflects the essence of the issues we will be grateful if you provide it to us for analysis.

With best regards

*Додаток Е***Questionnaire 4**

National University of Physical Education and Sport of Ukraine, Department of professional, non-Olympic and adaptive sports conduct a research devoted to peculiar properties of organization the World Games.

You are invited to answer questionnaire of this research that helps define fundamental premise of organization this competition. Acquired information could be use in case of carrying out World Games in Ukraine. Also acquired information will be used for preparation and upgrade experience level of Bachelors and Masters of National University of Physical Education and Sport of Ukraine.

In case you are unable to answer one of the following questions, please go to the next one.

- 1) Rate factors that influents on effective organization of World Games 2017 [where 1 – minimum rate, 6 or 7 (8 in case you have your own factor) - maximum rate]

FACTOTS	RATE
Financing	
Management (control)	
Legal	
Material and technical	
Volunteering	
Information	
Services of competition	
Your own factor	

2) Evaluate difficulties that you have encountered in preparation of World Games 2017 (where 0 – no problem, 10 – the most urgent problem)

PROBLEM	RATE	EXAMPLE
Financing		
Management (control)		
Legal		
Material and technical		
Volunteering		
Information		
Services of competition		
Political		
Environmental		
Security		
Your option		

3) Please rate expectation effect from carrying out of World Games 2017 [where 1 – minimum rate, 7 or 8 (8 in case you have your own factor) - maximum rate]

EFFECT	RATE
Promotion of non-Olympic sports in Poland	
Receiving a profit	
Improving the infrastructure of Wrocław	
Tourist development	
Improved sports facilities	
Improved reputation (in sports)	
Improved reputation (in the society)	
Your option	

4)What methods are you use to attract sponsors?

5)Are there any advertising and sponsorship programs implemented? (as “TOP” on Olympic Games)

Full name_____

Place of work _____

Position _____

Thank you for your cooperation!

In case you have any material which reflects the essence of the issues we will be grateful if you provide it to us for analysis.

With best regards

АНКЕТА
УВАЖАЕМЫЙ РЕСПОНДЕНТ!

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины проводит исследование с целью определения проблем и перспектив развития Ukrainian Combat Games.

Ваши ответы помогут определить факторы успешного проведения этих соревнований, а также позволят разработать рекомендации по решению существующих проблем.

При заполнении анкеты внимательно прочитайте все варианты ответов и отметьте тот, который соответствует Вашему мнению.

Заранее благодарим за участие в анкетировании!

1. Считаете ли Вы целесообразным проведение Ukrainian Combat Games?

- ☐ Да
- ☐ Нет
- ☐ Затрудняюсь ответить

2. Как Вы узнали о проведении этих соревнований?

- ☐ Реклама в сети Интернет
- ☐ Реклама на билбордах
- ☐ Реклама В СМИ
- ☐ Рекомендации друзей

Свой вариант _____

3. На Ваш взгляд, от каких факторов зависит посещение зрителями Ukrainian Combat Games.

- ☐ Реклама соревнований;
- ☐ время проведения;
- ☐ отсутствие платы за вход;
- ☐ наличие в программе зрелищных и популярных видов спорта;
- ☐ присутствие на соревнованиях известных спортсменов.
- ☐ место проведения

свой вариант _____

4. Какие виды спорта в программе соревнований показались Вам наиболее зрелищными?

- ☐ Каратэ
- ☐ Джиу-джитсу
- ☐ Кикбоксинг
- ☐ Борьба на поясах Алиш
- ☐ Сумо
- ☐ Панкратион
- ☐ Фри-файт
- ☐ Ушу
- ☐ Муай-Тай
- ☐ Самбо

5. Какие виды спорта Вы хотели бы увидеть в программе соревнований?

6. Что Вам понравилось в проведении Ukrainian Combat Games?

7. Что Вам не понравилось в организации Ukrainian Combat Games?

8. Какой Ваш мотив посещения Ukrainian Combat Games?

Анкета експертного опитування

Шановний експерте!

Співробітники кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України проводять дослідження, присвячені особливостям організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту.

В рамках цього дослідження передбачається проведення експертного опитування серед спортивних функціонерів, які мають відношення до процесу організації змагань різного рівня в Україні та за її межами.

За результатами проведеного дослідження будуть підготовлені висновки і рекомендації, спрямовані на покращення існуючої практики організації змагань в Україні. Також отримані дані будуть використані в навчальному процесі бакалаврів і магістрів Національного університету фізичного виховання і спорту України.

Анкета

1. Основні фактори, що впливають на ефективність організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту (проранжуйте: 1- мінімальний ранг; 6 або 7 (при наявності власного варіанту) – максимальний ранг).

Фактори	Ранг
Достатня фінансова підтримка	
Ефективна діяльність організаційних комітетів	
Ефективне нормативно-правове забезпечення	
Наявність необхідної матеріально-технічної бази	
Належне інформаційне забезпечення	
Наявність достатньої кількості волонтерів (персоналу)	
Ваш варіант	

2. Ефекти від проведення всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту (проранжуйте: 1-мінімальний ранг; 4 або 8 (при наявності власного варіанту) – максимальний ранг).

Ефект	Ранг
Популяризація неолімпійських видів спорту в Україні	
Популяризація діяльності СКУ	
Отримання прибутку	
Залучення людей до занять фізичною культурою та спортом	
Ваш варіант	

3. Оцініть групи проблем, з якими Ви зіткнулися при підготовці всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту від 0 - проблеми не існують, до 10 - проблема стоїть дуже гостро.

Групи проблем	Оцінка	Приклад (за можливостю)
Фінансові		
Управлінські (організаційні)		
Правові		
Матеріально-технічні		
Кадрові		
Інформаційні		
Ваш варіант		

4. Перерахуйте групи персоналу, що необхідні для організації Всеукраїнських ігор єдиноборств.

Група персоналу	Характеристика діяльності

5. Перерахуйте групи персоналу, що необхідні для організації Всеукраїнських пляжних ігор.

Група персоналу	Характеристика діяльності

6. Перерахуйте кваліфікаційні якості персоналу, які необхідні для ефективної організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту.

Група персоналу	Необхідні якості

7. Оцініть чинники, що впливають на відвідуваність всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту (за шкалою від 0 до 5 - максимальне значення)

Фактор	Оцінка
Час проведення змагань	
Спортивна програма заходу	
Участь кваліфікованих спортсменів	
Відсутність плати за вхід	
Місце проведення змагань	
Реклама змагань	
Свій варіант:	

8. З якими проблемами ви зіткнулись під час організації телетрансляції Всеукраїнських ігор єдиноборств?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

9. Які критерії включення видів спорту до програми всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту ?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

10. Визначте основні джерела фінансування Всеукраїнських ігор єдиноборств?

Джерела фінансування	% від загального бюджету
Державні дотації	
Місцевий (міський) бюджет	
Спонсорство	
Меценатство	
Фінансування з сторони СКУ	
Свій варіант	

11. Перерахуйте основні статі витрат Всеукраїнських ігор єдиноборств.

Статті витрат	% від всіх витрат
Оренда спортивних споруд	
Логістика	
Придбання спорт інвентарю	
Реклама	
Зарплата	
Оформлення спортивних об'єктів	
Церемонія відкриття та закриття, шоу-програми	
Медичне обслуговування	
Рекламні та PR-кампанії	
Виготовлення нагород та призів	
Інше	

12. Перерахуйте основні статі витрат Всеукраїнських пляжних ігор.

Статті витрат	% від всіх витрат
Оренда спортивних споруд	
Логістика	
Придбання спорт інвентарю	
Реклама	
Зарплата	
Оформлення спортивних об'єктів	
Церемонія відкриття та закриття, шоу-програми	
Медичне обслуговування	
Рекламні та PR-кампанії	
Виготовлення нагород та призів	
Інше	

13. Перерахуйте основні джерела фінансування Всеукраїнських пляжних ігор?

Джерела фінансування	% від загального бюджету
Державні дотації	
Місцевий (міський) бюджет	
Спонсорство	
Меценатство	
Фінансування з сторони СКУ	
Свій варіант	

14. Які способи Ви використовуєте для залучення спонсорів?

16. Перерахуйте вимоги до спортивних арен, на яких проходять Всеукраїнські ігри єдиноборств.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

17. Перерахуйте вимоги до спортивних арен на яких проходять Всеукраїнські пляжні ігри.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

18. З якими проблемами Ви зіткнулись під час пошуку спонсорів при організації змагань.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

19. Перерахуйте основні джерела фінансування Всеукраїнських пляжних ігор?

Джерела фінансування	% від загального бюджету
Державні дотації	
Місцевий (міський) бюджет	
Спонсорство	
Меценатство	
Фінансування з сторони СКУ	
Свій варіант	

20. Чи плануєте ви реалізацію білетних програм при проведенні всеукраїнських комплексних загань з неолімпійських видів спорту.

	Обраний варіант відзначте «+»
Так	
Ні	
Важко відповісти	

ПІБ _____

Місце роботи _____

Професійний стаж _____

Дякуємо за участь у дослідженні!

З повагою, колектив кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту!

Таблиця SWOT – аналізу

Шановний експерте!

Співробітники кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України проводять дослідження, присвячені особливостям організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту.

В рамках цього дослідження передбачається проведення експертного опитування серед спортивних функціонерів, які мають відношення до процесу організації змагань різного рівня в Україні та за її межами.

За результатами проведеного дослідження будуть підготовлені висновки і рекомендації, спрямовані на покращення існуючої практики організації змагань в Україні. Також отримані дані будуть використані в навчальному процесі бакалаврів і магістрів Національного університету фізичного виховання і спорту України.

SWOT – аналіз всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту

В Україні сьогодні щорічно проводяться Всеукраїнські ігри єдиноборств та Всеукраїнські пляжні ігри. Висловіть свою думку відносно внутрішньої (*переваги та недоліки*) та зовнішньої (*можливості та загрози*) сторін організації подібних змагань

Переваги - всі позитивні характерні особливості всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, які знаходяться в залежності від діяльності *організаторів цих заходів*;

Недоліки – всі характерні особливості всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, які за певних умов можуть ускладнити процес організації цих проєктів та знаходяться в залежності від *організаторів цих заходів*.

Можливості - це тенденції або події в зовнішньому середовищі (*в Україні або у світі*), при правильній реакції на які організатори всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту можуть підвищити ефективність їх проведення.

Загрози - це тенденції або події в зовнішньому середовищі (*в Україні або у світі*), які під час відсутності відповідної реакції можуть спричинити значне погіршення організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту.

Визначить та оцінити (0 – низька актуальність, 10-висока актуальність)
переваги, недоліки можливості та загрози змагань

Внутрішня сторона	Оцінка	Переваги	Оцінка	Недоліки
Зовнішня сторона	Оцінка	Можливості	Оцінка	Загрози

ПІБ _____

Місце роботи _____

Професійний стаж _____

Дякуємо за участь у дослідженні!

З повагою, колектив кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту!

**Акт впровадження
результатів наукових досліджень у практику**

по Міністерству молоді та спорту України

Ми, ті, які підписалися нижче, склали цей акт про те, що в результаті розробки наукового комплексного міжвузівського проекту «Теоретико-методологічні основи розвитку неолімпійського спорту» (№ держреєстрації 0115U002372), реалізація якого запланована на 2015-2017 рр., за період 2017 р. виконавці: Імас Є.В. (керівник теми), Борисова О.В., Матвєєв С.Ф., Когут І.О., Кропивницька Т.А., Маринич В.Л., Краснянський К.В. внесли такі рекомендації та пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Рекомендації до Стратегії розвитку неолімпійських видів спорту Пропозиції стосуються загальної частини документу, мети та завдань Стратегії, напрямів її реалізації	Вперше розроблено стратегічний документ щодо розвитку неолімпійських видів спорту, визначає ключові вектори подальшого функціонування неолімпійського спорту в Україні Рекомендується для використання у роботі центральних, місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій фізкультурно-спортивної та патріотичної спрямованості, освітніх установ	Ефект від впровадження полягає у підвищенні рівня розвитку неолімпійських видів спорту в Україні у відповідності до загальноосвітніх тенденцій; вихованні патріотизму у дітей та молоді; покращенні показників охоплення населення фізичною культурою і спортом через розвиток цікавих та сучасних форм організації дозвілля

Автори розробки:

професор Імас Є. В.,
професор Борисова О. В.,
професор Матвєєв С. Ф.,
професор Когут І. О.,
доцент Кропивницька Т. А.,
доцент Маринич В. Л.,
ст. викл. Краснянський К. В.

Представник НУФВСУ:

Перший проректор
професор Дутчак М. В.

Представник установи,
де виконувалось впровадження:

Заступник Міністра
молоді та спорту України
Борисович Я. В.

8.09.2017 р.

**Акт впровадження
результатів наукових досліджень у практику роботи
Спортивного комітету України**

Ми, ті, які підписалися нижче, склали цей акт про те, що в результаті роботи за темою наукового комплексного міжвузівського проекту 1.14 «Теоретико-методологічні основи розвитку неолімпійського спорту» (№ держреєстрації 0115U002372), реалізація якого запланована на 2015-2017 рр., Імас Є. В. (керівник теми), Кропивницька Т. А., Краснянський К. В. внесли такі рекомендації та пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Концепт-проект організації Всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. Застосування концепт-проекту Спортивним комітетом України при проведенні Всеукраїнських ігор єдиноборств та Всеукраїнських пляжних ігор. Рекомендації організаційним комітетам Всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, що стосуються організаційного, економічного, нормативно-правового, матеріально-технічного, кадрового та інформаційного компонентів їх проведення.	- вперше визначено особливості організації комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, що дозволило створити уявлення про сучасні тенденції організації подібних проектів; - вперше розроблено структуру та зміст концепт-проекту організації Всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту з урахуванням світового досвіду та сучасних умов України. Перевага над аналогами полягає у комплексному представленні механізму реалізації основних компонентів проведення Всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту з описом можливих проблем та шляхів їх вирішення. Рекомендується для використання фахівцями сфери фізичної культури і спорту.	Ефект від впровадження полягає у: - проведенні вперше в нашій державі Всеукраїнських інтелектуальних ігор та Всеукраїнських вуличних ігор; - створення та наповнення офіційних сайтів змагань актуальною, різноплановою інформацією для різного контингенту осіб; - проведенні тренінгів для членів організаційних комітетів та волонтерів; - удосконаленні рекламно-спонсорських та партнерських програм під час проведення ігор; - розробці системи зворотного зв'язку з глядачами та учасниками ігор для отримання інформації щодо сильних та слабких сторін проведення заходу; - розширенні програм та географії проведення змагань; - висвітленні та популяризації Всеукраїнських ігор єдиноборств та Всеукраїнських пляжних ігор у ЗМІ; - розробці та впровадженні квиткової програми під час проведення змагань.

Автори, розробники:

професор Імас Є. В.

доцент Кропивницька Т. А.

ст. викл. Краснянський К. В.

Представник НУФВСУ:

проректор з науково-педагогічної роботи
НУФВСУ, проф. Борисова О. В.

Представник установи,
де виконувалось впровадження:

Віце-президент
Спортивного комітету України
Брикульський О. В.

15.11.2017 р.

**Акт впровадження
результатів наукових досліджень у навчальний процес
Національного університету фізичного виховання і спорту України**

Ми, ті, які підписалися нижче, склали цей акт про те, що в результаті роботи за темою наукового комплексного міжвузівського проекту 1.14 «Теоретико-методологічні основи розвитку неолімпійського спорту» (№ держреєстрації 0115U002372), реалізація якого запланована на 2015-2017 рр., за період 2016-2017 рр. виконавці: Імас С. В. (керівник теми), Борисова О. В., Кропивницька Т. А., Когут І. О., Маринич В. Л., Краснянський К. В. внесли такі рекомендації та пропозиції:

<i>Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика</i>	<i>Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання</i>	<i>Ефект від впровадження</i>
Система знань про організацію та проведення комплексних змагань у неолімпійському спорті. Основними складовими цієї системи стали організаційно-управлінські, матеріально-технічні, економічні, правові, історичні, кадрові, аспекти їх проведення та фактори, що впливають на ефективність проведення змагань. Використовується при викладанні дисципліни «Неолімпійський спорт»: при проведенні лекцій, практичних та семінарських занять.	- вперше узагальнено та систематизовано теоретичні положення щодо особливостей підготовки та проведення комплексних змагань у неолімпійському спорті, що дозволило виділити основні компоненти цих процесів; - вперше визначено вплив сучасних тенденцій розвитку спорту на процес підготовки та проведення змагань, що дозволило виявити фактори, від яких залежить ефективність їх організації; - вперше виділено періодизацію підходів до організації Всесвітніх ігор, що дозволило виявити сучасні тенденції підготовки цих змагань; Переваги над аналогами полягають у комплексному представленні процесу підготовки комплексних змагань у неолімпійському спорті, аналізі основних аспектів їх проведення, тенденцій, проблем та подальших перспектив розвитку. Рекомендується для використання фахівцями сфери фізичної культури і спорту у навчальному процесі ВНЗ та під час організації комплексних змагань	Вдосконалено навчально-методичний комплекс викладання навчальної дисципліни «Неолімпійський спорт». Матеріали використовуються в процесі викладання дисципліни на 3 курсі НУФВСУ. Ефект від впровадження полягає у доповненні системи знань з неолімпійського спорту, що формує існуючу систему наукових знань про спорт взагалі, та особливості проведення комплексних змагань, розвиває у майбутніх фахівців сфери ФКіС практичні навички щодо організації та проведення змагань комплексного характеру.

Автори, розробники:

професор Імас С. В.
професор Борисова О. В.,
професор Когут І. О.,
доцент Кропивницька Т. А.,
доцент Маринич В. Л.,
викл. Краснянський К. В.

Представник НУФВСУ

перший проректор з науково-педагогічної роботи НУФВСУ, професор Дутчак М. В.

Представник установи, де виконувалось впровадження

завідувач кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту НУФВСУ, професор Матвеев С. Ф.

22.02.2017 р.